

Αξίες και Προορισμοί

ΟΝΟΜΑ: _____

ΗΜ/ΝΙΑ ΠΤΗΣΗΣ: _____

ΑΡ. ΓΡΑΜΜΗΣ: _____

2009

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ
ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

2009

Απολογισμός Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης και Βιώσιμης Ανάπτυξης

Απολογισμός ΕΚΕ και Βιώσιμης Ανάπτυξης 2009

Αυτός είναι ο 7ος ετήσιος Απολογισμός Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (ΕΚΕ) και Βιώσιμης Ανάπτυξης του Ομίλου TITAN που εκδίδεται σύμφωνα με τις αρχές της Διεθνούς Πρωτοβουλίας Έκδοσης Απολογισμών Βιωσιμότητας (GRI). Για την πληρέστερη τεκμηρίωση των επιδόσεών μας ως προς την υλοποίηση των κοινωνικών και περιβαλλοντικών στόχων μας, στον Απολογισμό ενσωματώνονται επίσης οι Αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ και τα Πρωτόκολλα Αναφοράς για τις εκπομπές CO₂ και την ασφάλεια της εργασίας της Πρωτοβουλίας του Διεθνούς Επιχειρηματικού Συμβουλίου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στον Κλάδο Τσιμέντου, (WBCSD/CSI).

Από τις αρχές του 2000, ο Όμιλος TITAN εστιάζει περισσότερο τις προσπάθειές του στην ενσωμάτωση της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης στη στρατηγική, τις πολιτικές, τη διαδικασία λήψης αποφάσεων και τις πρακτικές του. Αναφερόμενος σε αυτή την απαιτητική, μακρόχρονη και καινοτόμο προσπάθεια, ο Απολογισμός του 2009 περιγράφει την πορεία του TITANA, στην επίτευξη του στρατηγικού του στόχου και τη διαμόρφωση της μελλοντικής του προοπτικής ως πολυπεριφερειακού Ομίλου.

Ο Απολογισμός Ξεκινά με μια σύντομη εισαγωγή, τη γενική επισκόπηση του Ομίλου για το έτος 2009 και μια «πλοήγηση» στα περιεχόμενα του Απολογισμού. Με διαφορετικά χρώματα σημειώνονται οι αξίες που έχει υιοθετήσει ο TITAN, διευκολύνοντας έτσι την άμεση σύνδεση με παραδείγματα πρακτικής εφαρμογής στη συνέχεια του Απολογισμού.

Το Μήνυμα του Διευθύνοντος Συμβούλου το-

νίζει τα σημαντικότερα θέματα και την πρόοδο που έχει επιτευχθεί το 2009, κάνοντας εισαγωγή στα περιεχόμενα του Απολογισμού και τους νέους στόχους του Ομίλου για το 2015.

Η διαδικασία ενσωμάτωσης της ΕΚΕ και της Βιώσιμης Ανάπτυξης στη στρατηγική, στις πολιτικές και στις πρακτικές του TITANA αναλύεται στο κεφάλαιο που ακολουθεί αμέσως μετά το Μήνυμα του Διευθύνοντος Συμβούλου. Το κεφάλαιο αυτό αρχίζει με τα ορόσημα μιας διαδρομής δέσμευσης στην Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη και τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, την πρόοδο σε θέματα εταιρικής διακυβέρνησης και λογοδοσίας και τον βαθμό υλοποίησης του 5ετούς προγράμματος (2006-2010) με αναθεώρηση υφιστάμενων στόχων και νέους στόχους για το 2015. Η ενσωμάτωση των εταιρικών αρχών και αξιών στην έναρξη νέων δραστηριοτήτων παρουσιάζεται με το παράδειγμα της κατασκευής του νέου εργοστασίου.

Η μέτρηση του κοινωνικού και του περιβαλλοντικού αποτυπώματος Ξεκινά από τη χαρτογράφηση των κύριων δραστηριοτήτων του Ομίλου. Όπως και στον Απολογισμό του 2008, όλη η προσπάθεια για τον περιορισμό των όποιων αρνητικών επιπτώσεων και την αύξηση της προστιθέμενης αξίας για τους βασικούς «συμ-μετόχους», αναλύεται στο κεφάλαιο με τίτλο «Κοινωνικό Αποτύπωμα», το οποίο αρχίζει με την ασφάλεια στην εργασία, η οποία αποτελεί ύψιστη προτεραιότητα για τον Όμιλο TITAN. Στη συνέχεια αναφέρονται τα στοιχεία για την απασχόληση και την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης, η κατάρτιση και η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, η επικοινωνία με τους εργαζόμενους και τους

συμ-μετόχους, καθώς και θέματα σχετικά με το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Επίσης εδώ περιλαμβάνονται παραδείγματα νέων πρωτοβουλιών διαβούλευσης και συνεργασίας με τις τοπικές κοινότητες, συμπράξεις και επιχειρηματικά δίκτυα ΕΚΕ και τέλος η αναγνώριση της προσπάθειας από τους «συμ-μετόχους». Σε ορισμένους τομείς, όπως η ασφάλεια της εργασίας και η κατάρτιση, χρησιμοποιούνται συγκεκριμένοι δείκτες επίδοσης για την παρακολούθηση της πρόοδου που έχει συντελεσθεί και τη χάραξη νέων στόχων. Σε άλλους τομείς ωστόσο, όπως η δέσμευση και η σύμπραξη με τους εργαζόμενους και η δημιουργία προστιθέμενης αξίας προς τους «συμ-μετόχους», η καθιέρωση τέτοιων δεικτών είναι ακόμη υπό διαμόρφωση.

Το επόμενο κεφάλαιο με τίτλο «Περιβαλλοντικό Αποτύπωμα» Ξεκινά με την κλιματική αλλαγή και τη βιώσιμη ανάπτυξη, ζητήματα που αποτελούν παγκοσμίως τη σημαντικότερη πρόκληση για τα επόμενα χρόνια. Η εκτενής ανάλυση της πρόοδου που σημείωσε ο TITAN ως προς την επίτευξη των στόχων που έθεσε το 2006, αλλά και στη συνέχεια, ως προς τον περιορισμό των εκπομπών CO₂, τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και πρώτων υλών και τον περιορισμό των λοιπών επιπτώσεων στο περιβάλλον, υπογραμμίζει τη μακροπρόθεσμη δέσμευση του Ομίλου και υποστηρίζει την εκπλήρωση των νέων στόχων που θέτει για το 2015. Εδώ επίσης αναφέρονται τα αποτελέσματα από τη διαχείριση των υδάτων, την αποκατάσταση λατομείων και τη βιοποικιλότητα, καθώς και τις ενέργειες για την αύξηση της ανακύκλωσης.

Το κεφάλαιο με τίτλο «Αξιολόγηση και Διασφάλιση Απολογισμού» αφορά τη μεθοδολογία, το

αντικείμενο και τα όρια του Απολογισμού. Για τη διασφάλιση της σαφήνειας, της ακρίβειας και της πληρότητας του Απολογισμού σύμφωνα με τα πρότυπα GRI (G3), το WBCSD/CSI και το AA1000 SES η ανεξάρτητη αξιολόγηση και η διασφάλιση του Απολογισμού ανετέθησαν στην εταιρία Det Norske Veritas. Το κεφάλαιο αυτό περιλαμβάνει επίσης την Έκθεση Διασφάλισης καθώς και δήλωση για την επίτευξη επιπέδου A+ στον Απολογισμό του TITANA.

Στο επόμενο κεφάλαιο με τίτλο «Πρωτοβουλία για Βιώσιμη Ανάπτυξη στον Κλάδο Τσιμέντου» παρουσιάζονται τα συνολικά αποτελέσματα τόσο των προσπαθειών του Ομίλου όσο και των κοινών προσπαθειών για την υλοποίηση του Προγράμματος Δράσης του WBCSD/CSI . Το τελευταίο κεφάλαιο για τη «Δημοσιοποίηση Αποτελεσμάτων κατά GRI» παρέχει στοιχεία για την επιχειρηματική δραστηριότητα του TITANA στο πλαίσιο των αρχών του Οικουμενικού Συμφώνου και των κατευθυντήριων οδηγιών της Διεθνούς Πρωτοβουλίας GRI.

Με αυτό το σύμβολο σημειώνονται οι παραπομπές στο Γενικό Απολογισμό και τα Ετήσια Οικονομικά Αποτελέσματα του Ομίλου για το 2009

Με αυτό το σύμβολο σημειώνονται οι παραπομπές στην ιστοσελίδα του TITANA: www.titan.gr

Επισκόπηση Ομίλου TITAN 2009

- Σταθμός εισαγωγής τσιμέντου
- Εργοστάσιο τσιμέντου
- Κέντρο διακίνησης τσιμέντου
- Μονάδα επεξεργασίας ιπτάμενης τέφρας
- Αδρανή
- Μονάδα παραγωγής σκυροδέματος
- Μονάδα παραγωγής τσιμεντόλιθων
- Εργοστάσιο άλεσης τσιμέντου

Από:

- > 13 εργοστάσια τσιμέντου
- > 135 μονάδες παραγωγής σκυροδέματος
- > 42 λατομεία*
- > 9 μονάδες παραγωγής τσιμεντόλιθων
- > 9 μονάδες επεξεργασίας ιπτάμενης τέφρας

- > 1 εργοστάσιο έτοιμων κονιαμάτων
- > Σταθμοί μεταφοράς τσιμέντου

* Περιλαμβάνονται λατομεία για την παραγωγή τσιμέντου και αδρανών

Παρήχθησαν:

- > 15,9 εκατ. τόνοι τσιμέντου και υλικών με συναφείς ιδιότητες
- > 3,9 εκατ. μ³ σκυροδέματος
- > 15,3 εκατ. τόνοι αδρανών

Μη Οικονομικά Μεγέθη Ομίλου	2009	2008
Άμεση Απασχόληση	5.903	6.504
Ανθρωποώρες κατάρτισης ανά εργαζόμενο	20,4	23,5
Δείκτης συχνότητας ατυχημάτων άμεσου προσωπικού	2,64	3,42
Άμεσες εκπομπές CO ₂ (kg/τ προϊόντος)	673	685
Περιβαλλοντικές επενδύσεις (€ εκατ.)	22,5	27

Σχετικά με τον Απολογισμό ΕΚΕ και ΒΑ 2009 σ. 2
Επισκόπηση Ομίλου TITAN 2009

Μήνυμο του Διευθύνοντος Συμβούλου σ. 6

Εταιρική Διακυβέρνηση για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη σ. 8
Διαδρομή για την δέσμευση στην ΕΚΕ και τη Βιώσιμη Ανάπτυξη
Διοίκηση και Ανάπτυξη Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης
Εμφαση στην αυτο-αξιολόγηση και αυτο-βελτίωση
Εφαρμογή της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης σε νέες δραστηριότητες
Επιδόσεις Ομίλου TITAN: 5ετές πρόγραμμα 2006-2010 και νέοι στόχοι

Κατανοώντας το Αποτύπωμά μας σ. 14

Κοινωνικό Αποτύπωμα σ. 18
 Ασφάλεια στην εργασία
 Αποσχόλιση
 Ανθρώπινα δικαιώματα και ίσες ευκαιρίες
 Κατάρτιση και ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού
 Σύμπραξη με τους εργαζόμενους και τους "συμ-μετόχους"
 Αναγνώριση και επιβράβευση

Περιβαλλοντικό Αποτύπωμα σ. 28
 Κλιματική αλλαγή και βιώσιμη ανάπτυξη
 Μείωση εκπομπών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων
 Κατανάλωση νερού
 Περιρισμός - Επανεκμετάλλευση - Ανακύκλωση
 Διαχείριση λυμάτων και βιοοικολογία

Πρωτοβουλία για Βιώσιμη Ανάπτυξη στον Κλάδο Τσιμέντου σ. 38

Αξιολόγηση και Διασφάλιση Απολογισμού σ. 40
 Δομή Απολογισμού και μεθοδολογία
 Έκθεση ανεξάρτητων ελεγκτών

Δημοσιοποίηση Αποτελεσμάτων κατά GRI σ. 45

Αξίες

1 ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ

Ακολουθούμε ηθικές επιχειρηματικές πρακτικές
 Συμπεριφερόμαστε με διαφάνεια και αξιοπιστία
 Επικοινωνούμε με άμεσο και ανοιχτό τρόπο

2 ΓΝΩΣΗ

Εμπλουτίζουμε την εταιρική μας γνώση
 Αποκτούμε υψηλή κατάρτιση σε όλους τους τομείς
 Επιδιώκουμε την αριστεία στις βασικές μας ικανότητες

3 ΑΞΙΑ ΣΤΟΝ ΠΕΛΑΤΗ

Επιδιώκουμε να ικανοποιούμε τις ανάγκες των πελατών μας
 Αναζητούμε πρωτοποριακές λύσεις
 Παρέχουμε υψηλής ποιότητας προϊόντα και υπηρεσίες

4 ΔΕΣΜΕΥΣΗ ΕΝΑΝΤΙ ΣΤΟΧΩΝ

Προσθέτουμε αξία για τους μετόχους
 Θέτουμε ξεκάθαρους στόχους
 Επιδιώκουμε υψηλά πρότυπα

5 ΣΥΝΕΧΗΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗ

Πιστεύουμε στην οργάνωση που μαθαίνει
 Ενθαρρύνουμε την πρωτοβουλία
 Ανταποκρινόμαστε στις προκλήσεις

6 ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

Δίνουμε προτεραιότητα στην ασφάλεια της εργασίας
 Πρεσβεύουμε και στοχεύουμε στην βιώσιμη ανάπτυξη
 Συμπράττουμε με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη

Μήνυμα του Διευθύνοντος Συμβούλου

Αποτελεί βαθιά πεποίθησή μας ότι η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, πλήρως ενσωματωμένη στην επιδίωξη των επιχειρηματικών μας στόχων, προσθέτει αξία –μακροπρόθεσμα– στην επιχείρησή μας και εκτιμάται και επιβραβεύεται από τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Ένας παραγωγός δομικών υλικών δεν μπορεί να αποφύγει κάποιες επιπτώσεις της δραστηριότητάς του στο περιβάλλον και στις κοινότητες όπου λειτουργεί. Στον ΤΙΤΑΝΑ είμαστε αποφασισμένοι να περιορίζουμε τις επιπτώσεις αυτές στο ελάχιστο, επιδιώκοντας σταθερά «να κάνουμε λιγότερο κακό» και παράλληλα «να κάνουμε περισσότερο καλό», στηρίζοντας και συμβάλλοντας στην ευημερία των εργαζομένων μας, των τοπικών κοινοτήτων και της κοινωνίας στο σύνολό της.

Όπως ήταν αναμενόμενο, η παγκόσμια χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση είχε δυσμενή αντίκτυπο στη δραστηριότητά μας το 2009. Η κατακόρυφη πτώση της ζήτησης οδήγησε, δυστυχώς, σε μειώσεις προσωπικού, οι οποίες όμως αντιμετωπίστηκαν σύμφωνα με τις αρχές και τις δεσμεύσεις μας, επιδιώκοντας την ελαχιστοποίηση και ελάφρυνση των αρνητικών συνεπειών τους.

Κάθε κρίση ενέχει αναμφισβήτητα απειλές και συνεπάγεται κινδύνους, απαιτώντας ισχυρή ηγεσία, σωστές εκτιμήσεις και αποτελεσματική διοίκηση. Μπορεί, όμως, επίσης να αποτελέσει αφετηρία θετικών αλλαγών και ευκαιριών.

Οι παρούσες συνθήκες έχουν συντελέσει στην

αναβάθμιση των ηγετικών δεξιοτήτων των στελεχών του ΤΙΤΑΝΑ και στην ενίσχυση της ικανότητας του Ομίλου να αλλάζει και να προσαρμόζεται. Οι προσπάθειές μας στον τομέα αυτό έτυχαν αναγνώρισης από το περιοδικό Fortune και την εταιρία Hewitt Associates, που –σε περυσινή έρευνά τους– ανέδειξαν τον ΤΙΤΑΝΑ πρώτο στην Ευρώπη και όγδοο παγκοσμίως στην κατάταξη των Κορυφαίων Εταιριών για την Ηγεσία τους (Top Companies for Leaders).

Κατά τη διάρκεια του 2009 συνεχίσαμε να επιτελούμε πρόοδο στην επίτευξη των στόχων μας στους περισσότερους τομείς, υπάρχουν όμως ακόμη περιθώρια βελτίωσης του κοινωνικού αποτυπώματός μας.

Ως προς την ασφάλεια στην εργασία, που παραμένει στην κορυφή των προτεραιοτήτων μας, είναι ενθαρρυντικό το γεγονός ότι το 2009 οι επιδόσεις μας βελτιώθηκαν: κανένα θανατηφόρο ή άλλο σοβαρό ατύχημα και μειώθηκε κατά 23% ο Δείκτης Συχνότητας Ατυχημάτων που έχουν ως συνέπεια απώλεια χρόνου εργασίας. Επί πλέον, επιτυχίες, όπως η ολοκλήρωση του έργου επέκτασης του εργοστασίου μας στο Beni Suef της Αιγύπτου χωρίς κανένα ατύχημα που να συνεπάγεται απώλεια χρόνου εργασίας επί συνόλου 6,5 εκατομμυρίων εργατωρών, ενισχύουν τη δέσμευσή μας για συνεχή αυτο-αξιολόγηση και αυτο-βελτίωση.

Παράλληλα, συνεχίσαμε να αναβαθμίζουμε τις περιβαλλοντικές επιδόσεις μας, βελτιώνοντας την ενεργειακή μας αποδοτικότητα και μειώνο-

ντας τις εκπομπές CO₂ και άλλες εκπομπές, σε πολλές, μάλιστα, περιπτώσεις επιτυγχάνοντας τις καλύτερες επιδόσεις στο σύνολο του κλάδου μας.

Αξιοσημείωτες επίσης είναι νέες πρωτοβουλίες που στοχεύουν στην αντιμετώπιση τοπικών ζητημάτων, όπως η σύμπραξη με το Παγκόσμιο Πρόγραμμα Σίτισης του ΟΗΕ (World Food Program) σε κοινή προσπάθεια για τη βελτίωση της διατροφής και της εκπαίδευσης περισσότερων από 2.000 παιδιών στην περιοχή Beni Suef νοτιώς του Καΐρου, καθώς επίσης και για την παροχή κινήτρων στις οικογένειες, ώστε να συνεχίσουν να στέλνουν τα παιδιά τους στο σχολείο.

Σε όλες τις περιοχές όπου δραστηριοποιείται ο Όμιλος, διενεργούμε μετρήσεις του κοινωνικού και του περιβαλλοντικού αποτυπώματός μας, λαμβάνοντας μέτρα περιορισμού των τυχόν αρνητικών επιπτώσεων, αξιολογώντας ότι έχουμε επιτύχει μέχρι τώρα και θέτοντας νέους, αυστηρότερους στόχους για το 2015, όπως παρουσιάζονται αναλυτικά στο 5ετές πρόγραμμα του Ομίλου.

Η συνεχής μάθηση και αυτο-βελτίωση, η αμφίδρομη επικοινωνία με τα ενδιαφερόμενα μέρη, η διαφάνεια και η λογοδοσία στην πολιτική, στις αποφάσεις και στις δραστηριότητές μας θα εξακολουθήσουν να καθοδηγούν τις δράσεις μας για την εταιρική κοινωνική ευθύνη και τη βιώσιμη ανάπτυξη στο μέλλον. Αναγνωρίζουμε τη σημασία της εξωτερικής αξιολόγησης για

την ενίσχυση της αξιοπιστίας λογοδοσίας και θα επιδιώξουμε και πάλι ανεξάρτητο έλεγχο και επαλήθευση κάτι που ο Όμιλος εξασφαλίζει ήδη από το 2007.

Οι προσπάθειές μας έχουν αποδώσει διαχρονικά στην αντιμετώπιση περιβαλλοντικών και κοινωνικών προβλημάτων. Όσο δύσκολο και αν είναι το γενικότερο επιχειρηματικό περιβάλλον, θα συνεχίσουμε να πορευόμαστε σταθερά στο δρόμο που χαράξαμε.

Δημήτρης Παπαλεξόπουλος
Διευθύνων Σύμβουλος

Το νέο εργοστάσιο τσιμέντου του ΤΙΤΑΝΑ στην Αλβανία

Διαδρομή δέσμευσης στην ΕΚΕ και τη Βιώσιμη Ανάπτυξη

Ο ΤΙΤΑΝ, μία από τις παλαιότερες βιομηχανικές επιχειρήσεις της Ελλάδας, παράγει και εμπορεύεται τσιμέντο και οικοδομικά υλικά. Τα τελευταία 20 χρόνια, έχει εξελιχθεί σε μια πολυπεριφερειακή επιχείρηση με δραστηριότητες στην Ελλάδα, τη Νοτιοανατολική Ευρώπη, την Ανατολική Μεσόγειο και τη Βόρεια Αμερική. Αποδεικνύοντας από νωρίς ότι αναγνωρίζει την ανάγκη για διαφανή και ουσιαστική επικοινωνία με τους «συμ-μετόχους» του, ο ΤΙΤΑΝ δημοσιεύει Κοινωνικούς Απολογισμούς ήδη από το 1983. Το 2003 ο Απολογισμός επεκτάθηκε ώστε να καλύπτει όλες τις δραστηριότητες του Ομίλου ακολουθώντας τις απαιτήσεις των διεθνών προτύπων σύμφωνα με την Πρωτοβουλία GRI.

Συνεχίζοντας την παράδοση μιας κοινωνικά υπεύθυνης επιχείρησης, ο ΤΙΤΑΝ ανέλαβε επίσης έγκαιρα δράση τόσο σε εταιρικό όσο και σε συλλογικό επίπεδο. Πρώτα βήματα σε αυτή τη διαδρομή ήταν η προαιρετική δέσμευση στην Πρωτοβουλία του ΟΗΕ για το Οικουμενικό Σύμφωνο το 2002, και η ένταξη στην Πρωτοβουλία για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στον Κλάδο Τσιμέντου (CSI) του Διεθνούς Επιχειρηματικού Συμβουλίου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη το 2003.

Σήμερα οι αρχές της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης και της Βιώσιμης Ανάπτυξης έχουν ενσωματωθεί στη στρατηγική και στις επιχειρηματικές πρακτικές του ΤΙΤΑΝΑ με μείζονα έμφαση στην ασφάλεια της εργασίας, τον περιορισμό και τη μείωση των επιπτώσεων στο περιβάλλον, τη συμβολή στην ευημερία των εργαζομένων και των τοπικών κοινοτήτων που γειτνιάζουν με τις εγκαταστάσεις του. Στο πλαίσιο αυτό, η διαφάνεια στην επικοινωνία και ο ειλικρινής διάλογος παίζουν καίριο ρόλο για την ενίσχυση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και συνεργασίας με όλους τους «συμ-μετόχους» και ειδικότερα τους εργαζόμενους, τις τοπικές κοινότητες, τους πελάτες, τους προμηθευτές, τους μετόχους, τις μη κυβερνητικές οργανώσεις και τις δημόσιες αρχές.

Τον Οκτώβριο του 2008, σε μια προσπάθεια να ενισχύσει ακόμη περισσότερο την επικοινωνία ως συστηματική και αμφίδρομη διαδικασία που περιλαμβάνει τη συνεργασία και τη σύμπραξη με όλους τους «συμ-μετόχους», ο ΤΙΤΑΝ διοργάνωσε το Φόρουμ Ενδιαφερομένων Πολιτών στην Ελλάδα. Η πρωτοβουλία αυτή δεν αποτέλεσε μόνο μια καινοτομία, τόσο για τον ΤΙΤΑΝΑ, όσο και για την Ελλάδα, αλλά απεδείχθη και μια εξαιρετικά πολύτιμη άσκηση αυτό-αξιολόγησης και αυτό-βελτίωσης. Μεταξύ άλλων προτάσεων που συζητήθηκαν στο Φόρουμ, υιοθετήθηκε η εκτενέστερη ανάλυση και παρουσίαση του κοινωνικού και περιβαλλοντικού αποτυπώματος με στόχο την καλύτερη κατανόηση και παρακολούθηση της προόδου που συντελείται σε όλα τα επίπεδα. Με βάση τον πολύ θετικό αντίλογο από την εθνική αυτή πρωτοβουλία, η διαδικασία σύμπραξης με τους «συμ-μετόχους» θα επεκταθεί τοπικά τόσο στην Ελλάδα όσο και σε άλλες περιοχές όπου δραστηριοποιείται ο Όμιλος, μεταλαμπαδεύοντας τη γνώση και την εμπειρία του.

Στο κεφάλαιο αυτό ξετυλίγεται μια δεκαετία δέσμευσης για δράση. Περνώντας στην επόμενη δεκαετία, η συνεχής μάθηση και αυτό-βελτίωση, η ανταπόκριση στις ανησυχίες των «συμ-μετόχων», η διαφάνεια και η λογοδοσία για τις πολιτικές, τις αποφάσεις και τις επιδόσεις μας και ο εξωτερικός έλεγχος διαμορφώνουν το πλαίσιο επίτευξης των στόχων για την εταιρική κοινωνική ευθύνη και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Επίσκεψη δημοσιογράφων στο εργοστάσιο Καμαρίου, 2009

Εταιρική Διακυβέρνηση για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη

Ορόσημα στις πρωτοβουλίες και δραστηριότητες ΕΚΕ του Ομίλου TITAN

2000

- > Διατύπωση του στρατηγικού στόχου και των εταιρικών αξιών του Ομίλου άμεσα συνδεδεμένων με την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη και τη Βιώσιμη Ανάπτυξη
- > Συμμετοχή στην ίδρυση του Ελληνικού Δικτύου για την ΕΚΕ
- > Έναρξη της πρωτοβουλίας «ΦΑΟΣ»[®], τοπικής σύμπραξης για την πρόληψη ατυχημάτων στα σχολεία

2001

- > Συνεργασία με άλλες βιομηχανίες τσιμέντου για την υλοποίηση της Μελέτης Batelle που οδήγησε στη δημιουργία της Πρωτοβουλίας για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στον Κλάδο Τσιμέντου του Διεθνούς Επιχειρηματικού Συμβουλίου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (WBCSD/CSI)

2002

- > Οργάνωση εκστρατείας ειδικά για την ΕΚΕ σε όλη την Ελλάδα με αφορμή τον εορτασμό της 100ής επετείου της Α.Ε. Τσιμέντων TITAN, μητρικής εταιρίας του Ομίλου TITAN
- > Ένταξη στην Πρωτοβουλία του ΟΗΕ για το Οικουμενικό Σύμφωνο (Global Compact)

2003

- > Συμμετοχή ως κύριο μέλος στο Διεθνές Επιχειρηματικό Συμβούλιο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και την Πρωτοβουλία για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στον Κλάδο Τσιμέντου
- > Έκδοση του 1ου Απολογισμού ΕΚΕ και Βιώσιμης Ανάπτυξης του Ομίλου TITAN σύμφωνα με τις αρχές της Πρωτοβουλίας GRI

2004

- > Πρώτη έκδοση των Εταιρικών Αξιών και του Κώδικα Δεοντολογίας του TITANA σε

όλες τις γλώσσες των εργαζομένων του Ομίλου

- > Συμμετοχή ως κύριο μέλος στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (CSR Europe)
- > Υιοθέτηση της προσέγγισης «Αντλώντας από την εμπειρία προσφέρουμε στην κοινωνία»[®] σύμφωνα με το Οικουμενικό Σύμφωνο για την ενθάρρυνση συμπράξεων και την ενσωμάτωση της ΕΚΕ ως κύριας συνιστώσας σε όλη τη σφαίρα επιρροής του TITANA

2006

- > Έναρξη υλοποίησης πενταετούς προγράμματος επίτευξης περιβαλλοντικών και κοινωνικών στόχων
- > Συμμετοχή στην πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο «Ευρωπαϊκή Επιχειρηματική Σύμπραξη για την ΕΚΕ», όπου ο TITAN πρωτοστατεί στην Ευρωπαϊκή Ομάδα Εργασίας για την προώθηση της ΕΚΕ στην εφοδιαστική αλυσίδα

2007

- > Πρώτη ανεξάρτητη αξιολόγηση και διασφάλιση περιεχομένων απολογισμού σύμφωνα με τις αρχές της GRI (G3) όπου επιτυγχάνεται επίπεδο διασφάλισης A+
- > Συμμετοχή στην κοινή πρωτοβουλία του Οικουμενικού Συμφώνου και του Διεθνούς Επιχειρηματικού Συμβουλίου WBCSD για την Κλιματική Αλλαγή

2008

- > Διοργάνωση του πρώτου Εθνικού Φόρουμ Ενδιαφερομένων Πολιτών με τη συμμετοχή εργαζομένων, μετόχων, πελατών, προμηθευτών, φορέων τοπικής αυτοδιοίκησης, μη κυβερνητικών οργανώσεων και εκπροσώπων της ακαδημαϊκής κοινότητας

- > Επέκταση της ανεξάρτητης αξιολόγησης και διασφάλισης του Απολογισμού στις δραστηριότητες του Ομίλου στη Νοτιοανατολική Ευρώπη
- > Συμμετοχή στη δημιουργία εθνικών δικτύων για το Οικουμενικό Σύμφωνο στην Ελλάδα και την ΠΓΔΜ, καθώς και στην ίδρυση του Ελληνικού Επιχειρηματικού Συμβουλίου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη

2009

- > Έναρξη νέας συνεργασίας με τον ΟΗΕ για την υλοποίηση του προγράμματος «Τροφή για το μυαλό, αλλαγή για τη ζωή» στο Βενί Suef της Αιγύπτου
- > Εγκαίνια νέου δικτυακού τόπου με εργαλεία άμεσης ενημέρωσης για εκπομπές στο Usje της ΠΓΔΜ
- > Συμμετοχή στην εκστρατεία «Seal the Deal» του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ για τη σύνοδο Κλιματικής Αλλαγής της Κοπεγχάγης
- > Έναρξη λειτουργίας πιστοποιημένου Κέντρου Επαγγελματικής Κατάρτισης στην Αλβανία με χρηματοδότηση του TITANA
- > Επέκταση της διαδικασίας ανεξάρτητης αξιολόγησης και διασφάλισης στην Αίγυπτο και στην Αλβανία
- > Προγραμματισμός υλοποίησης τοπικών φόρουμ ενδιαφερομένων πολιτών και μεταλαμπάδευσης εμπειριών
- > Τρίτη ανεξάρτητη αξιολόγηση και διασφάλιση απολογισμού σύμφωνα με τις αρχές της πρωτοβουλίας GRI (G3), όπου ο TITAN κατέκτησε επίπεδο διασφάλισης A+

> Κατάταξη Εταιρικής Υπευθυνότητας και Λογοδοσίας στην Ελλάδα

Ο TITAN κατέλαβε την πρώτη θέση στην ετήσια κατάταξη εταιρικής υπευθυνότητας και λογοδοσίας (Accountability Rating, Greece) για δεύτερη συνεχή χρονιά. Το 2009, ο Όμιλος συγκέντρωσε συνολική βαθμολογία 64.3, δηλ. 4.3 παραπάνω σε σχέση με την κατάταξη του προηγούμενου έτους. Η κατάταξη Εταιρικής Υπευθυνότητας και Λογοδοσίας είναι ένα εργαλείο που μετρά κατά πόσο οι εταιρίες ενσωματώνουν υπεύθυνες πρακτικές στον τρόπο που διεξάγουν την επιχειρηματική τους δραστηριότητα καθώς και τις επιπτώσεις τους στις οικονομίες, τις κοινωνίες και το περιβάλλον όπου δραστηριοποιούνται. Το εργαλείο αυτό καταρτίστηκε από την εταιρία συμβούλων σε θέματα ΕΚΕ «CSR Network» και τη διεθνή «δεξαμενή σκέψης» «AccountAbility».

Εφαρμόστηκε για πρώτη φορά το 2004. Τα αποτελέσματα της κατάταξης δημοσιεύονται στο περιοδικό Fortune. Η μέτρηση βασίζεται στα στοιχεία που δημοσιοποιούν οι εταιρίες, καθώς και στις πραγματικές κοινωνικές και περιβαλλοντικές τους επιδόσεις. Η αξιολόγηση των εταιριών αφορά τέσσερις «τομείς»: στρατηγικές προθέσεις, εταιρική διακυβέρνηση και διοίκηση, σύμπραξη με τα ενδιαφερόμενα μέρη και επιχειρησιακές επιδόσεις.

**ACCOUNTABILITY™
RATING**
GREECE

Εταιρική Διακυβέρνηση για Βιώσιμη Ανάπτυξη

Η Επιτροπή Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης του Ομίλου TITAN συστάθηκε το 2005 και ο ρόλος και οι αρμοδιότητές της επανεξετάστηκαν το 2009. Η βασική αποστολή της διευρυμένης Επιτροπής, στην οποία προεδρεύει ο Διευθύνων Σύμβουλος και συμμετέχουν οι τρεις Διευθυντές Τομέων του Ομίλου και οι Διευθυντές Επιτελικών Λειτουργιών, είναι η εκπλήρωση του οράματος και των πολιτικών ΕΚΕ που έχει υιοθετήσει ο Όμιλος.

Το όραμα Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης του TITANA είναι «να αναπτύσσει με δεοντολογικό και κοινωνικά υπεύθυνο τρόπο τις επιχειρηματικές του δραστηριότητες, ελαχιστοποιώντας τις επιπτώσεις και αυξάνοντας την προστιθέμενη αξία που είναι συνάρτηση αυτών».

Η Διεύθυνση ΕΚΕ του Ομίλου TITAN είναι ο συντονιστής της προσπάθειας αυτής. Για την εκπλήρωση του σκοπού της, στηρίζεται σε ένα νεοσύστατο δίκτυο αντιπροσώπων για την ΕΚΕ σε κάθε χώρα και κάθε τομέα λειτουργίας του Ομίλου. Επίσης, κάθε χώρα και περιφέρεια έχει συστήσει τη δική της τοπική Επιτροπή ΕΚΕ με σκοπό την κατάρτιση και υλοποίηση σχετικών τοπικών σχεδίων δράσης.

Αξίες και Κώδικας Δεοντολογίας

Ο Κώδικας Δεοντολογίας του Ομίλου TITAN εγκαινιάστηκε το 2004 με ένα κείμενο το οποίο αναφέρεται στις εταιρικές αξίες και τα διεθνή πρότυπα. Μεταφράστηκε σε όλες τις γλώσσες των εργαζομένων στον TITANA προκειμένου να αποτελέσει το πλαίσιο κατευθύνσεων για την ανάπτυξη συνεπών πρακτικών. Για να ενισχυθεί η συμμετοχή των εργαζομένων στην εφαρμογή των αξιών στην καθημερινή λειτουργία, μια τηλεφωνική Γραμμή Άμεσης Επικοινωνίας δημιουργήθηκε καταρχήν στην Ελλάδα, και επεκτάθηκε το 2009 μέσω του εσωτερικού δικτύου (intranet) Πέρυσι, μέσω της γραμμής αυτής αναφέρθηκαν και εξετάστηκαν από την αρμόδια

Επιτροπή μία προσφυγή, τέσσερις καταγγελίες και δύο αιτήματα. Όλες οι σχετικές πληροφορίες αποτέλεσαν αντικείμενο διερεύνησης και έγιναν οι ανάλογες, για την κάθε περίπτωση, ενέργειες.

Η ίδια γραμμή άμεσης επικοινωνίας με την υποστήριξη του intranet εγκαινιάστηκε τον Ιανουάριο του 2010 και για τους εργαζόμενους του TITANA στην Αμερική.

Σε κάθε περιφέρεια κατάλληλες ενέργειες ενημέρωσης και εκπαίδευσης πραγματοποιούνται συστηματικά για να διασφαλισθεί η συμμετοχή όλων στην εφαρμογή των εταιρικών αξιών και του Κώδικα Δεοντολογίας. Ειδικά σεμινάρια περιλαμβάνονται επίσης στο πρόγραμμα ένταξης και εκπαίδευσης των νέων στελεχών του Ομίλου.

Ο Κώδικας Δεοντολογίας αποτελεί ένα «ζωντανό» κείμενο και προβλέπεται να επανεξετασθεί εντός του 2010. Προγράμματα κατάρτισης, περιλαμβανομένων σεμιναρίων «υπενθύμησης και εμπάθουσας», σχεδιάζονται για τους εργαζόμενους, βασικούς προμηθευτές, πελάτες και ομάδες «συμ-μετόχων» με την υποστήριξη των νέων τεχνολογιών.

Ο Κώδικας Δεοντολογίας του Ομίλου TITAN απαγορεύει ρητά τη δωροδοκία, τη δωροληψία και κάθε άλλη μορφή διαφθοράς. Επιπρόσθετα, οι κατευθυντήριες γραμμές του Κώδικα Δεοντολογίας περί Προμηθειών του Ομίλου, αναφέρουν ρητά την υποχρέωση αποχής από οποιαδήποτε ενέργεια που θα μπορούσε να ερμηνευθεί ως πράξη δωροδοκίας, διαφθοράς ή απάτης. Ο ετήσιος Δείκτης Αντίληψης της Διαφθοράς (www.transparencyinternational.org) της Διεθνούς Διαφάνειας αποτελεί το βασικό εργαλείο για την αξιολόγηση του βαθμού έκθεσης των δραστηριοτήτων του TITANA στον κίνδυνο δωροδοκίας και διαφθοράς.

Διαχείριση κινδύνων και ευκαιριών

Η πολιτική του Ομίλου TITAN για τη διαχείριση των χρηματοοικονομικών και μη χρηματοοικονομικών κινδύνων αποσκοπεί στην ενίσχυση της ικανότητάς του να προλαμβάνονται και να περιορίζονται οι εν λόγω κίνδυνοι. Η Επιτροπή ΕΚΕ του Ομίλου είναι υπεύθυνη για τη διαπίστωση και την εκτίμηση των αποκαλούμενων μη χρηματοοικονομικών κινδύνων και των συναφών ευκαιριών. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού, η Επιτροπή συνεκτιμά και αξιολογεί:

- > Την ετήσια ανεξάρτητη αξιολόγηση και διασφάλιση απολογισμού που συντάσσεται από τους ελεγκτές
- > Τα αποτελέσματα των ομάδων εργασιών διαβούλευσης και ιεράρχησης προτεραιοτήτων
- > Τα αποτελέσματα από τα φόρουμ των ενδιαφερομένων πολιτών, καθώς και τα μηνύματα που λαμβάνονται από βασικούς «συμ-μετόχους», όπως Εκθέσεις ειδικών επενδυτών
- > Την Έκθεση Επιδόσεων Ασφάλειας
- > Την Έκθεση Περιβαλλοντικών Επιδόσεων
- > Την περιγραφή σχετικών συμβάντων και απρόβλεπτων γεγονότων
- > Εκθέσεις ανά κλάδο και ανά χώρα που εντοπίζουν κινδύνους και μελλοντικές τάσεις

Έκθεση χωρών στη δωροδοκία και στη διαφθορά

Διεθνής Δείκτης Διαφάνειας 2009

Χώρα	2009 Βαθμολογία	Ποσοστό εργαζομένων στον Όμιλο
		TITAN ανά χώρα
ΗΠΑ	7,8	33%
Τουρκία	4,4	4,2%
Ελλάδα	3,8	28%
Βουλγαρία	3,8	6,4%
ΠΓΔΜ	3,8	6%
Σερβία	3,5	6,2%
Αλβανία	3,2	2%
Αίγυπτος	2,8	13,6%

Διοίκηση και ανάπτυξη ΕΚΕ

Η πολιτική ΕΚΕ και Βιώσιμης Ανάπτυξης που εφαρμόζει ο Όμιλος την τελευταία δεκαετία βασίζεται σε συγκεκριμένες προτεραιότητες όπως:

- > Υιοθέτηση και προώθηση άριστων πρακτικών σε όλη τη σφαίρα επιρροής του Ομίλου
- > Συνεργασία με τους «συμ-μετόχους» και προώθηση ενός ευρύτερου επιχειρηματικού και κοινωνικού κινήματος για την ΕΚΕ και τη Βιώσιμη Ανάπτυξη
- > Ενίσχυση της διαφάνειας με έμφαση στον ειλικρινή, άμεσο και ανοιχτό διάλογο, την αξιόπιστη ενημέρωση για σημαντικά και καίρια ζητήματα και την αναζήτηση συναίνεσης και γενικά αποδεκτών λύσεων
- > Επένδυση πόρων (οικονομικών και ανθρώπινων) σε πρωτοβουλίες και σχέδια που αποσκοπούν στη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος και την αύξηση της προστιθέμενης αξίας από την λειτουργία μας

Στο πλαίσιο αυτό, ενθαρρύνουμε τη δημιουργία δομών ΕΚΕ σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο που στηρίζουν τη συμμετοχή των θυγατρικών του Ομίλου σε τοπικά δίκτυα και κοινές προσπάθειες, ενώ ταυτόχρονα διευκολύνουν την υλοποίηση και την επικοινωνία τοπικών σχεδίων δράσης.

Οι υποδομές, τα συστήματα και οι διαδικασίες του Ομίλου αποσκοπούν στην ενίσχυση της γενικής ανταγωνιστικότητάς του μακροπρόθεσμα και στην ανάδειξή του μεταξύ των άριστων σε σύγκριση με ομοειδείς βιομηχανίες.

Έμφαση στην αυτό-αξιολόγηση και στην αυτό-βελτίωση

Ο Όμιλος TITAN έχει υιοθετήσει προσέγγιση προληπτικής δράσης και προφύλαξης προκειμένου να εξασφαλίζει μακροπρόθεσμα τη βιωσιμότητά του και να προσφέρει προστιθέμενη αξία στους «συμ-μετόχους» του.

Ο εντοπισμός, η αξιολόγηση και ιεράρχηση των θεμάτων που ενδέχεται να επηρεάσουν τις επιχειρηματικές δραστηριότητες του Ομίλου και τη δυνατότητά του να υλοποιήσει τη στρατηγική και τους στόχους του για βιώσιμη ανάπτυξη είναι μία διαδικασία αμφίδρομη.

Εξειδικευμένα εργαστήρια αξιολόγησης και ιεράρχησης προτεραιοτήτων διοργανώνονται κάθε χρόνο με τη συμμετοχή εκπροσώπων από όλες τις διευθύνσεις και τις λειτουργίες του Ομίλου. Οι συμμετέχοντες επιλέγονται ανάλογα με την ειδική σχέση και την έκθεσή τους σε βασικούς «συμ-μετόχους», τη θέση τους και το επίπεδό τους στην αλυσίδα λήψης αποφάσεων για να διασφαλίζεται ότι οι κατανοούν επαρκώς τόσο τα θέματα όσο και τις ανησυχίες και τις προσδοκίες των «συμ-μετόχων».

Τα ζητήματα που απασχολούν τους εξωτερικούς «συμ-μετόχους» συγκεντρώνονται μέσω της διαβούλευσης που πραγματοποιείται με φόρουμ, συναντήσεις, συνέδρια, συνεργασίες και άλλες μορφές επικοινωνίας. Στη συνέχεια, τα αποτελέσματα της εσωτερικής διαδικασίας, όπως και των σχολίων και των προτάσεων των εξωτερικών «συμ-μετόχων» συνθέτουν τη χαρτογράφηση των προκλήσεων και των ευκαιριών που θα καθορίσουν τις βασικές προτεραιότητες, τους στόχους και τα προγράμματα δράσης του Ομίλου. Η ίδια διαδικασία ακολουθείται σε επίπεδο περιφέρειας και χώρας για την ανάπτυξη τοπικών σχεδίων δράσης. Η διαδικασία αυτή εφαρμόζεται ήδη σε πάνω από το 60% των δραστηριοτήτων του Ομίλου. Με τον τρόπο αυτό, είμαστε σε θέση να κατανοούμε τα προβλήματα

καλύτερα και έχουμε δρομολογήσει ήδη μια σειρά βελτιώσεων, όπως μεταξύ άλλων:

- > Αλλαγές στο περιεχόμενο του Ετήσιου Απολογισμού ΕΚΕ και Βιώσιμης Ανάπτυξης, καθώς και σε συναφή συστήματα διαχείρισης
- > Καθορίστηκαν στόχοι για τη διαχείριση των υδάτων και τη βιοποικιλότητα. Για παράδειγμα μία νέα μελέτη με πιο πρόσφατες και προηγμένες μεθόδους διατήρησης της βιοποικιλότητας με την ανάπλαση λατομείων, εκπονήθηκε για το λατομείο Άρτιμες στην Πάτρα.
- > Διεύρυνση της επικοινωνίας μέσω του διαδικτύου λαμβάνοντας υπόψη ότι το αποκτά κάθε χρόνο όλο και ευρύτερη σημασία και χρήση. Μια νέα ιστοσελίδα εγκαινιάσθηκε που διαθέτει και στοιχεία εκπομπών σε πραγματικό χρόνο

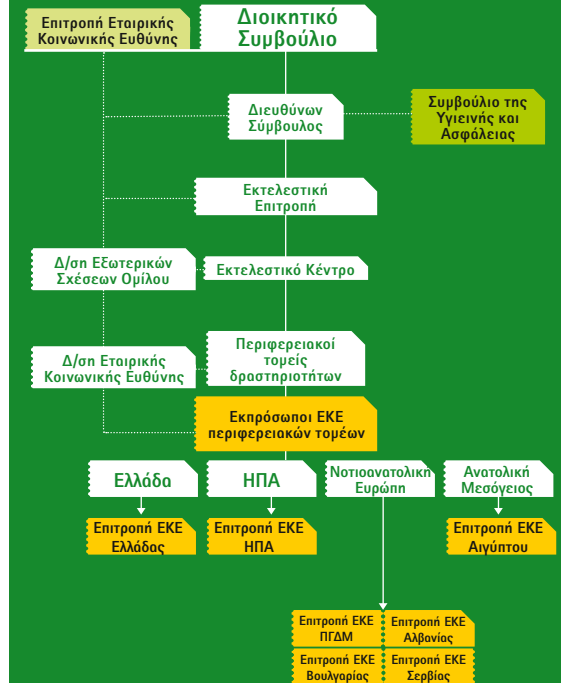
> Νέα εργαλεία για την παρουσίαση του ετήσιου Απολογισμού ΕΚΕ και Βιώσιμης Ανάπτυξης που επιτρέπουν στους χρήστες να επιλέγουν σελίδες και να συντάσσουν το δικό τους απολογισμό ή να συγκρίνουν με προηγούμενους απολογισμούς, καθώς και να αποστέλλουν άμεσα τα σχόλια τους για συγκεκριμένα θέματα

Ευθυγραμμίζομενοι με τις αρχές σύνταξης της GRI και του Οικουμενικού Συμφώνου, εφαρμόζουμε μια διαδικασία συνεχούς παρακολούθησης, αυτό-αξιολόγησης και απολογισμού για το σχεδιασμό και την υλοποίηση ολοκληρωμένων τοπικών σχεδίων δράσης σύμφωνα με τις κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιδιώξεις του Ομίλου. Οι προτεραιότητες που αναδείχθηκαν από αυτήν τη διαδικασία συνθέτουν το πλαίσιο ανάπτυξης των δομών και των σχεδίων δράσης του TITANA έως το 2015.

Διαδικασία διαβούλευσης με "συμ-μετόχους"

> Οργάνωση Διοίκησης ΕΚΕ Ομίλου

- ΣΥΣΤΗΘΗΚΕ ΤΟ 2005
- ΣΥΣΤΗΘΗΚΕ ΤΟ 2007
- ΣΥΣΤΗΘΗΚΕ ΤΟ 2009

Εφαρμογή της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης σε νέες δραστηριότητες

Η δέσμευση του TITANA στην εταιρική κοινωνική ευθύνη και τη βιώσιμη ανάπτυξη αναδεικνύεται με τον καλύτερο τρόπο στις αποφάσεις και δράσεις για την κατασκευή της νέας μονάδας παραγωγής τιμμέντου στην Αλβανία. Το σχέδιο υλοποίησης του όλου έργου (εγκατάσταση και ανάπτυξη παραγωγής, καθώς και δραστηριότητες εμπορίας στην περιοχή) συνοδεύτηκε από ειδική μελέτη κοινωνικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων δεδομένου ότι είναι η πρώτη φορά που δραστηριότητες τέτοιου είδους πραγματοποιούνται στην περιοχή.

Η εφαρμογή διεθνών προτύπων και άριστων πρακτικών σε κάθε επίπεδο διευκολύνθηκε και υποστηρίχθηκε από τη συνεργασία με το Διεθνή Οργανισμό Χρηματοδότησης του αναπτυξιακού κλάδου της Διεθνούς Τράπεζας και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης. Ένα λεπτομερές σχέδιο δράσης που διασφαλίζει την πρόληψη και την αποτελεσματική αντιμετώπιση κάθε πιθανής αρνητικής επίπτωσης σε κοινωνικό επίπεδο καταρτίστηκε με ενδελεχή ανάλυση των δυνητικών άμεσων ή έμμεσων επιπτώσεων στις τοπικές κοινωνίες, το περιβάλλον, την απασχόληση, την ασφάλεια και την υγιεινή κάθε ομάδας «συμ-μετόχων». Η εφαρμογή του ξεκίνησε πριν από την έναρξη των εργασιών κατασκευής των νέων εγκαταστά-

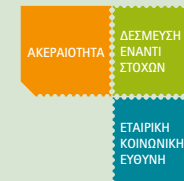
σεων, εστιάζοντας μεταξύ άλλων στις ακόλουθες δραστηριότητες:

- > Επεξεργασία και εφαρμογή ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης προμηθειών σύμφωνα με τα πρότυπα SA8000 και OHSAS
- > Ανάπτυξη πλαισίου για την εφαρμογή ολοκληρωμένου συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης σύμφωνα με το πρότυπο ISO 14000
- > Σχεδιασμός και υλοποίηση πολιτικής επιλογής και ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού που δίνει προτεραιότητα στη δημιουργία ευκαιριών τοπικής απασχόλησης
- > Συνεχής ανοικτή επικοινωνία με όλες τις ομάδες «συμ-μετόχων» μέσω τοπικών γραφείων επικοινωνίας σε όλες τις γειτονικές κοινότητες, συναντήσεων διαβούλευσης, καθώς και της λειτουργίας ειδικής ιστοσελίδας
- > Υλοποίηση πρωτοβουλιών ευαισθητοποίησης και ενίσχυσης της συνεργασίας με τις τοπικές κοινότητες για την προώθηση βιώσιμων λύσεων σε όλα τα θέματα που αφορούν προστασία περιβάλλοντος, υγιεινή και ασφάλεια και κοινωνική ανάπτυξη
- > Ανάπτυξη και λειτουργία του δεύτερου

πιστοποιημένου Κέντρου Τεχνικής και Επαγγελματικής Κατάρτισης της χώρας

- > Υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης για τους εργαζόμενους που θα απασχολθούν στις νέες δραστηριότητες και τους κύριους συμ-μετόχους
- > Προώθηση σχεδίων συνεργασίας που αποσκοπούν στην καλύτερη αξιοποίηση της τεχνογνωσίας, της εμπειρίας καθώς και άριστων πρακτικών στους τομείς της ασφάλειας και της προστασίας του περιβάλλοντος και ενισχύουν την αμοιβαία εμπιστοσύνη και τη βιώσιμη ανάπτυξη σε τοπικό επίπεδο

Η υλοποίηση αυτού του έργου έχει συμπεριληφθεί στη διαδικασία ανεξάρτητης αξιολόγησης που εφαρμόζει ο Όμιλος (σελ. 42-44). Εσωτερικοί και ανεξάρτητοι έλεγχοι πραγματοποιήθηκαν για το σκοπό αυτό, καθώς και συνεντεύξεις με εκπροσώπους των ενδιαφερομένων μερών. Τα θετικά αποτελέσματα που έχουν επιτευχθεί μέχρι σήμερα αποτυπώνονται στα σχόλια των εργαζομένων και όσων άλλων συμμετέχουν στην υλοποίησή του.

“Ο TITAN επέδειξε υψηλό βαθμό δέσμευσης στην απόφασή του να διασφαλίσει την υπεύθυνη κατασκευή του έργου σύμφωνα με τις εταιρικές πολιτικές και τα εταιρικά πρότυπα. Αυτό αντικατοπτρίζεται στην πρόσληψη και συμμετοχή άρτια καταρτισμένου και αφοσιωμένου προσωπικού και συνεργατών για την υλοποίηση του έργου. Η πρόθεση εφαρμογής άριστων πρακτικών ήταν σαφής και, σε κάποιες περιπτώσεις, ξεπέρασε τις προσδοκίες της Τράπεζας. Τα κοινωνικά και περιβαλλοντικά θέματα αξιολογήθηκαν με ιδιαίτερη προσοχή σε αρχικό στάδιο και ο TITAN προσπάθησε να τα αντιμετωπίσει με αποτελεσματικό, καινοτόμο και διαφανή τρόπο. Επίσης, ο TITAN αξιοποίησε το έργο αυτό ως ευκαιρία ανάπτυξης των δεξιοτήτων των εργαζομένων του και διασφάλισης συνθηκών δίκαιης μεταχείρισης των εργαζομένων.

Larissa Luy, Senior Environmental & Social Specialist: Environment and Social Development Department, IFC

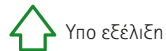
“Σε μία σχετικά υποβαθμισμένη περιοχή της Αλβανίας, ο TITAN προχώρησε σε καινοτομίες για τον περιορισμό των πιθανολογούμενων ως αρνητικών επιπτώσεων στις τοπικές κοινότητες, όχι μόνο με οικονομική συνεισφορά, αλλά κυρίως με συμβολή στη δημιουργία δυνατοτήτων απασχόλησης. Με την προσφορά εκπαιδευτικών προγραμμάτων κατάλληλων να δώσουν στα μέλη των τοπικών κοινοτήτων ευκαιρίες μάθησης, ανάπτυξης νέων προσόντων και απασχόλησης που διαφορετικά δεν θα ήταν διαθέσιμες. Έτσι ο TITAN επιβεβαιώνει ότι είναι ένας υπεύθυνος επενδυτής και συμβάλλει στη δημιουργία προστιθέμενης αξίας και πολλαπλασιαστικών ωφελειών για τις τοπικές κοινότητες”.

Michaela S. Bergman, Senior Social and Gender Policy Adviser, Environment and Sustainability Department, EBRD

Εταιρική Διακυβέρνηση για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη

Επιδόσεις Ομίλου TITAN: 5ετές πρόγραμμα 2006–2010 και νέοι στόχοι

	2006	2009	Πρόοδος	Νέοι στόχοι ¹	
	Στοχοθέτηση	Υλοποίηση		2015	2017
Περιβαλλοντικό Αποτύπωμα					
Πιστοποίηση κατά ISO14001 ή άλλου ισοδύναμου όλων των εργοστασίων τσιμέντου που ανήκουν πλήρως στον Όμιλο (%)	100%	89%	↑		
Πιστοποίηση κατά ISO14001 ή άλλου ισοδύναμου όλων των ενεργών λατομείων που ανήκουν πλήρως στον Όμιλο (%)	100%	75%	↑		
Πιστοποίηση κατά ISO14001 ή άλλου ισοδύναμου όλων των εργοστασίων παραγωγής κονιαμάτων που ανήκουν πλήρως στον Όμιλο (%)	100%	100%	✿		
Προετοιμασία μελετών περιβαλλοντικών επιπτώσεων και εφαρμογή πλάνων αποκατάστασης για όλα τα ενεργά λατομεία που ανήκουν πλήρως στον Όμιλο (%)	100%	48%	↑	100%	
Μείωση ειδικών εκπομπών ^{2,3} CO ₂ ανά τόνο προϊόντος ⁴ σε σύγκριση με το 1990 (g/τ προϊόντος)	-15%	-16%	✿	περαιτέρω -7%	
Μείωση εκπομπών σκόνης ⁵ ανά τόνο κλίνκερ σε σύγκριση με το 2003 (g/τ κλίνκερ)	-70%	-63,8%	↑	95g/τ κλίνκερ	
Μείωση εκπομπών ⁶ SO _x ανά τόνο κλίνκερ σε σύγκριση με το 2003 (g/τ κλίνκερ)	-40%	-42,3%	✿	240g/τ κλίνκερ	
Μείωση εκπομπών ⁶ NO _x ανά τόνο κλίνκερ σε σύγκριση με το 2003 (g/τ κλίνκερ)	-45%	-34,7%	↑	1,670g/τ κλίνκερ	
Αύξηση της χρήσης εναλλακτικών καυσίμων για την παραγωγή κλίνκερ	4%	1,5%	↑		10%
> Ανάπτυξη και εφαρμογή ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης υδάτινων πόρων για όλα τα εργοστάσια τσιμέντου και σκυροδέματος έως το 2012		449 lt/τ τσιμέντου	↑		
> Μείωση ειδικής κατανάλωσης νερού κατά 16% έως το 2015				350 lt/τ τσιμέντου	
Εκπόνηση μελετών περιβαλλοντικής επίδοσης για κάθε ένα από τα εργοστάσια τσιμέντου που ανήκουν στον Όμιλο ανά διετία	100%	100%	↑		
Κοινωνικό Αποτύπωμα					
Κανένα θανατηφόρο ατύχημα		0		0	
Κανένα σοβαρό ατύχημα		0		0	
Εμπέδωση και διατήρηση «νοοτροπίας και συμπεριφοράς πρόληψης ατυχημάτων» σε όλο το άμεσα και έμμεσα απασχολούμενο δυναμικό			↑		
Επίτευξη άριστων επιδόσεων στο Δείκτη Συχνότητας Ατυχημάτων που σχετίζεται με απώλεια χρόνου εργασίας		2.64	✗	1	

Υπο εξέλιξη

Εκπλήρωση στόχου

Μη εκπλήρωση στόχου

¹ Όλοι οι νέοι στόχοι έχουν υπολογισθεί με το ποσοστό συμμετοχής που κατέχει ο Όμιλος το 2009, ενώ οι στόχοι που αφορούν την περίοδο 2006–2010 έχουν υπολογισθεί βάσει της παραγωγικής δυναμικότητας του Ομίλου TITAN το 2006.

² Οι στόχοι για τις εκπομπές CO₂ έχουν σημείο αναφοράς το 1990 σύμφωνα με το Πρωτόκολλο του Κιότο.

³ Συνολικές εκπομπές CO₂ δεν περιλαμβάνουν εκπομπές προερχόμενες από οδικές μεταφορές προϊόντων, υλικών και προσωπικού εκτός των εγκαταστάσεων του Ομίλου.

⁴ Ως προϊόν ορίζονται τα παραγόμενα από τσιμέντο προϊόντα σύμφωνα με τον ορισμό το WBCSD.

⁵ Ο στόχος για τις εκπομπές σκόνης έχει αναθεωρηθεί το 2008 ώστε να ληφθούν υπόψη οι νέες γραμμές παραγωγής που θα τεθούν σε εφαρμογή το 2010. Ο αρχικός στόχος ήταν 110g/τ προϊόντος

⁶ Οι στόχοι για τις εκπομπές SO_x και NO_x αναθεωρήθηκαν το 2009 ώστε να ληφθεί υπόψη η εφαρμογή τεχνολογιών μείωσης των εκπομπών NO_x στις υφιστάμενες γραμμές παραγωγής, στις νέες γραμμές που αποκτήθηκαν το 2008 και αυτές που θα ξεκινήσουν τη λειτουργία τους έως το 2010.

> Εθελοντικές δεσμεύσεις Ομίλου TITAN:

Σε συνάρτηση με τις αξίες και τον Κώδικα Δεοντολογίας του Ομίλου TITAN οι εθελοντικές δεσμεύσεις που έχει υιοθετήσει περιλαμβάνουν τα εξής πρότυπα και τις εξής πρωτοβουλίες:

> Οικουμενικό Σύμφωνο του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (διεθνής πρωτοβουλία), www.unglobalcompact.org

> Κατευθυντήριες οδηγίες για την Έκδοση Απολογισμών Βιωσιμότητας (www.globalreporting.org)

> WBCSD/CSI (κλαδική πρωτοβουλία), www.wbcscdcement.org

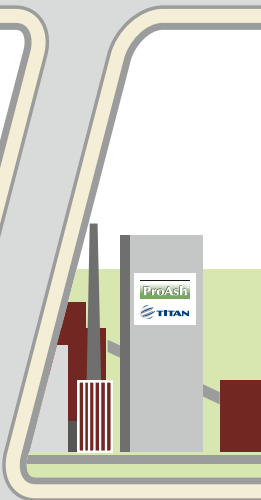
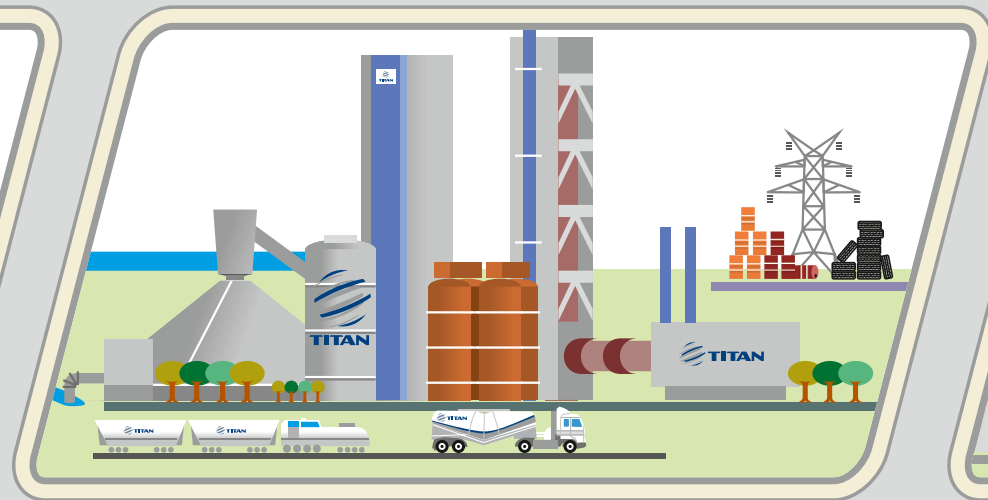
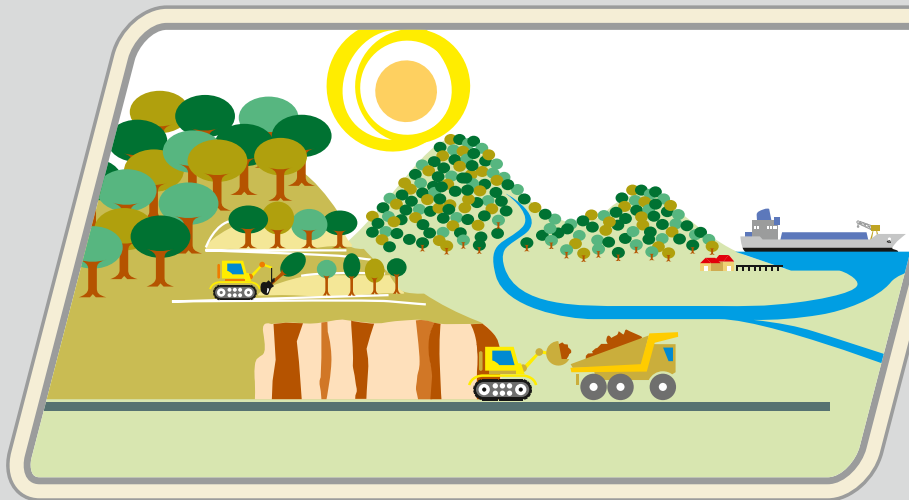
> Ευρωπαϊκή Επιχειρηματική Σύμπραξη για την ΕΚΕ (Ευρωπαϊκή πρωτοβουλία) www.csreurope.org

> ISO 14001, ISO 9000, OHSAS 18001, SA 8000 (διεθνή και αντίστοιχα πρότυπα)

Κατανοώντας το Αποτύπωμά μας

Τα προϊόντα του ΤΙΤΑΝ συμβάλλουν σε πολλαπλές κοινωνικές αξίες τις οποίες εξυπηρετούν συγκεκριμένες υποδομές, όπως είναι η ασφάλεια, η διαχρονικότητα, η οικονομία, η αποδοτική χρήση των πόρων και η επικοινωνία μεταξύ των ανθρώπων. Ταυτόχρονα, συνειδητοποιούμε ότι οι δραστηριότητές μας έχουν επίδραση στο περιβάλλον και στην τοπική κοινωνία.

Είμαστε αποφασισμένοι να μετριάσουμε και να μειώσουμε αυτές τις επιρροές «κάνοντας λιγότερο κακό» και να επιδιώκουμε την επίτευξη των επιχειρηματικών μας στόχων με κοινωνικά υπεύθυνο τρόπο συμβάλλοντας στην ευημερία των εργαζομένων μας, των οικογενειών τους, των γειτόνων μας και της κοινωνίας γενικότερα, με λίγα λόγια, «κάνοντας περισσότερο καλό».

> **29.6 εκατ. τόνοι πρώτων υλών** (σε υγρή βάση) εξορύχθηκαν από **42 ενεργά λατομεία**
 > **97,1 εκατ. μ²** είναι το συνολικό εμβαδόν των **ενεργών λατομείων** από τα οποία επηρεασθεί από τις δραστηριότητές μας

> **13,2 εκατ. μ²** (σφραγιστικά) ενεργών λατομείων έχουν αποκατασταθεί έως σήμερα και **66,2 εκατ. μ²** δεν έχουν ακόμη επηρεασθεί από τις δραστηριότητές μας

> Περισσότερο από **1.390.000 δένδρα** έχουν φυτευτεί ή/και δωρηθεί για δενδροφύτευση από το 1975

> Σε **645.000 μ²** η ανάπλαση έγινε με **υδροσπορά**, μια μέθοδο που σε λατομεία της Ελλάδας και πρόσφατα επεκτάθηκε στην ΠΓΔΜ και στην Αλβανία

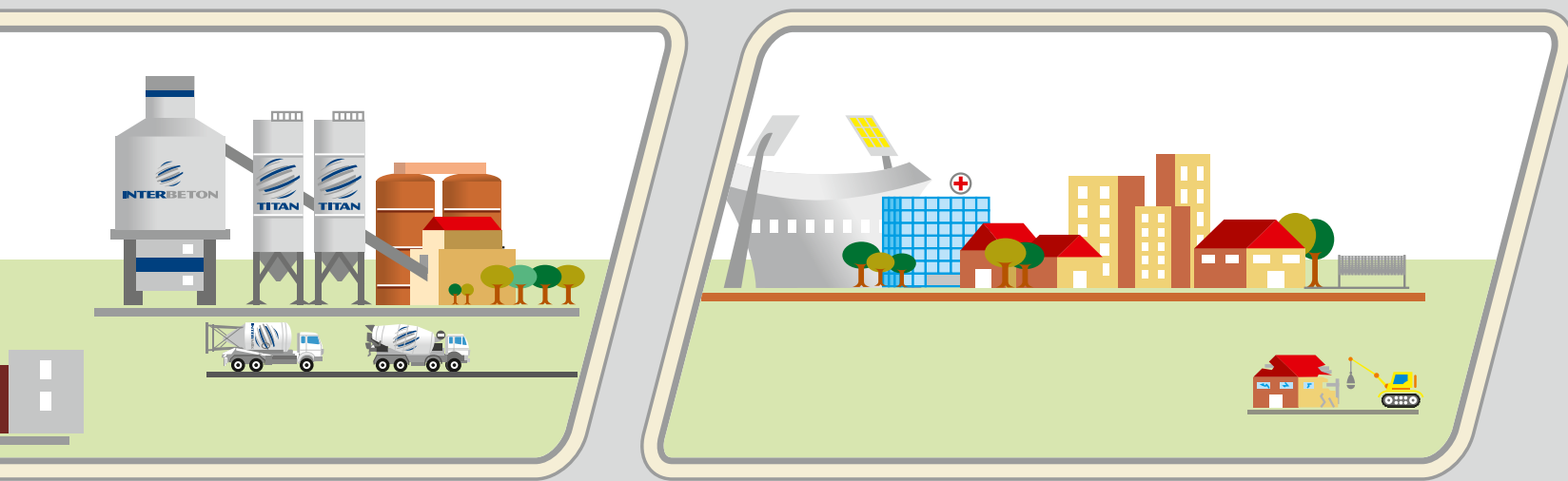
Σύνολο εκπομπών:
 > Σωματίδια σκόνης **1.493** μετρικοί τόνοι
 > Οξείδια του αζώτου (NO_x) **20.767** μετρικοί τόνοι
 > Οξείδια θείου (SO_x) **2.456** μετρικοί τόνοι

> Περισσότερες από **4.000 προτάσεις βελτίωσης της ασφάλειας** και των συνθηκών εργασίας συζητήθηκαν στις επιτροπές Υγιεινής και Ασφάλειας του Ομίλου το 2009

> **1.300 συμμετέχοντες σε προγράμματα** εκπαίδευσης το 2009 ήταν εργαζόμενοι εργολάβων και προμηθευτών

> Περισσότερα από **€2 εκατ.** επενδύθηκαν κυρίως σε προγράμματα τοπικής ανάπτυξης **μέσω δωρεών** σε χρήματα και είδη το 2009

> **€22,5 εκατ.** επενδύθηκαν για τη βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων το 2009

> Συνολική κατανάλωση θερμικής ενέργειας: **37.247 TJ**
> Συνολική κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας: **5.795 TJ** ή **1.610 GWh**

> **18,9 εκατ. τόνοι πρώτων υλών** (Ξηρή βάση) χρησιμοποιήθηκαν για την παραγωγή τσιμέντου
> **8,7 εκατ. τόνοι μικτών άμεσων εκπομπών CO₂**

> Συνολική κατανάλωση **εναλλακτικών καυσίμων: 30,570 μετρικοί τόνοι**

> Περισσότεροι από **1,3 εκατ. τόνοι** βιομηχανικών παραπροϊόντων χρησιμοποιήθηκαν ως πρώτες ύλες

οι σημειώσεις μας

Κατανομή κοινωνικού προϊόντος 2009

- > Σε εργαζόμενους για μισθούς, συντάξεις και πρόσθετες παροχές (περιλαμβανομένων και των πέραν των κατά νόμο υποχρεωτικών): **€235,1 εκατ.**
- > Σε τοπικούς και διεθνείς προμηθευτές: **€768 εκατ.**
- > Για νέες επενδύσεις σε πάγια: **€180 εκατ.**
- > Για φόρους στο κράτος και στις τοπικές αρχές: **€124,9 εκατ.**
- > Για μερίσματα στους μετόχους: **€15,2 εκατ.**

Κοινωνικό Αποτύπωμα

Ασφάλεια στην εργασία

Οι επιδόσεις ασφάλειας του Ομίλου TITAN βελτιώθηκαν σημαντικά το 2009 σε σύγκριση με το 2008. Ο πρωταρχικός στόχος της αποφυγής θανατηφόρων και σοβαρών ατυχημάτων επιτεύχθηκε. Ο Δείκτης Συχνότητας Ατυχημάτων που οδηγούν σε Απώλεια Χρόνου Εργασίας (Lost Time Injury Frequency Rate - LTIFR) για το άμεσο προσωπικό στο σύνολο των δραστηριοτήτων του Ομίλου ήταν 2,64 έναντι 3,42 το 2008, καταγράφοντας μείωση 23%. Αξιολογούμε τις επιδόσεις μας σε σύγκριση με εκείνες των ομοειδών βιομηχανιών ενισχύοντας την προσπάθεια για συνεχή βελτίωση.

Οι επιδόσεις στην ασφάλεια διαφέρουν σημαντικά σε κάθε μία από τις περιοχές που λειτουργούμε, γεγονός που αποδεικνύει ότι η τοπική κουλτούρα, οι παραδόσεις και οι αντιλήψεις αποτελούν βασικούς συντελεστές στην επίτευξη των στόχων του Ομίλου. Το περασμένο έτος, ο Δείκτης Συχνότητας Ατυχημάτων (LTIFR) στην Αίγυπτο και στις ΗΠΑ ήταν 0,66 και 1,7 αντίστοιχα ενώ στη Νοτιοανατολική Ευρώπη κυμάνθηκε από 1,3 έως 8,5. Τα σεμινάρια κατάρτισης και ηγεσίας στον τομέα της ασφάλειας που οργανώθηκαν στη Νοτιοανατολική Ευρώπη άρχισαν να έχουν θετικό αντίκτυπο, όπως φαίνεται από τη σημαντική μείωση του Δείκτη στην ΠΓΔΜ από 9,83 το 2008 σε 1,3 το 2009.

Το Συμβούλιο Υγιεινής και Ασφάλειας του Ομίλου που συνεδριάζει κάθε τρεις μήνες υπό την προεδρία του Διευθύνοντος Συμβούλου είναι αρμόδιο να κατευθύνει το σύνολο των δραστηριοτήτων του Ομίλου στον τομέα αυτό. Όλα τα θανατηφόρα και σοβαρά ατυχήματα αναλύονται στο Συμβούλιο διασφαλίζοντας την ενδεικνυόμενη διερεύνηση των αιτιών που τα προκάλεσαν και την αποτελεσματική αφομοίωση των διδαγμάτων ώστε να μην επαναληφθούν.

Η Υγιεινή και η Ασφάλεια είναι σαφώς μια γραμ-

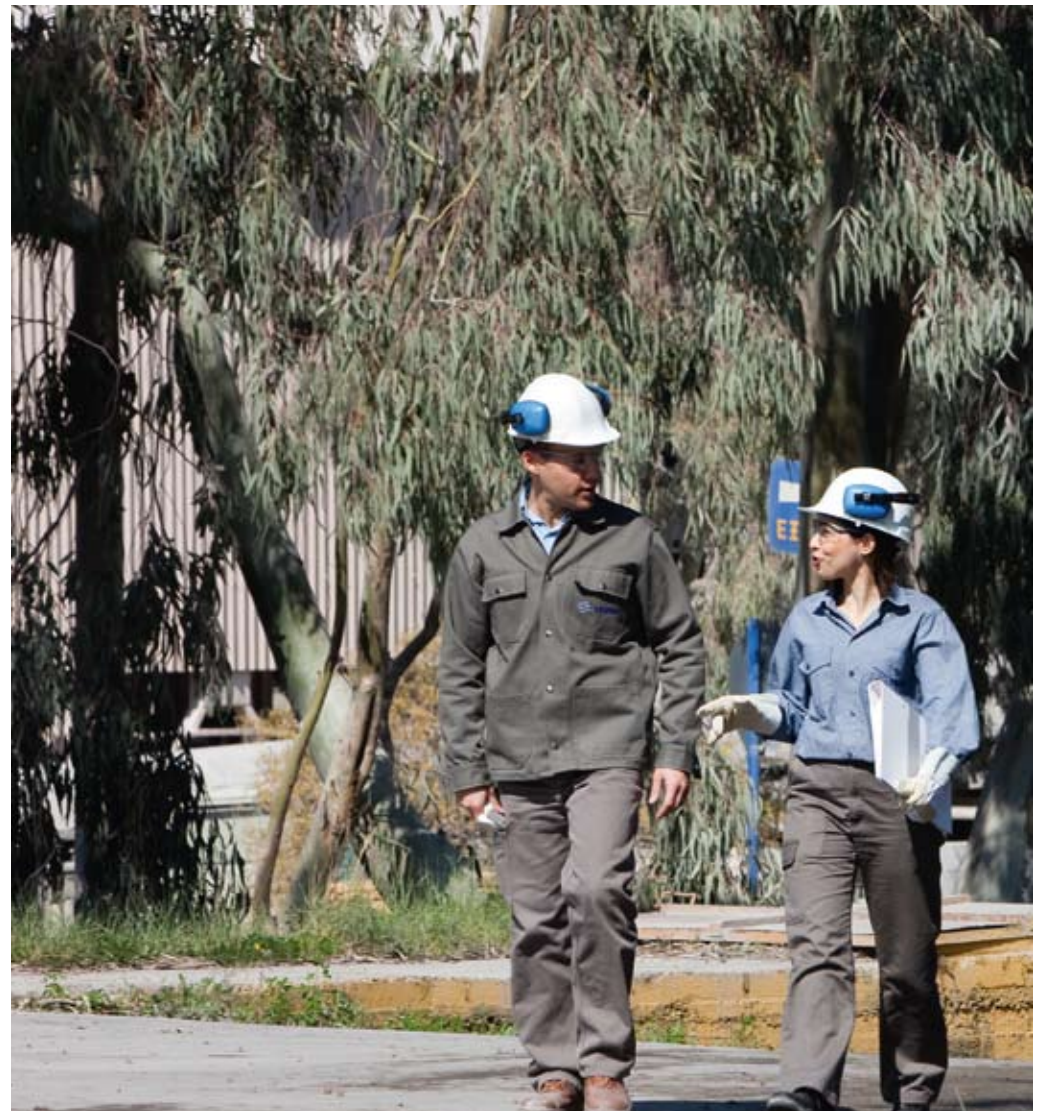
μή ευθύνης που ξεκινά από τους περιφερειακούς διευθυντές τομέων και φθάνει μέχρι την παραγωγή σε όλους τους τομείς των δραστηριοτήτων μας. Ο Διευθυντής Ασφάλειας του Ομίλου, οι Περιφερειακοί Διευθυντές Τομέων και τα στελέχη ασφάλειας στις εγκαταστάσεις του Ομίλου υποστηρίζουν όλο το προσωπικό στην επίτευξη των στόχων για την ασφάλεια. Η κατάρτιση σε όλες τις βαθμίδες της ιεραρχίας του Ομίλου για το σύνολο του προσωπικού, άμεσου και εργολαβικού, έχει ουσιώδη σημασία. Η δέσμευση του Ομίλου αντικατοπτρίζεται και στην αύξηση του χρόνου που αφιερώθηκε στην κατάρτιση για την ασφάλεια τον περασμένο χρόνο: 66.900 ανθρωποώρες εκπαίδευσης ή 12 ώρες ανά εργαζόμενο σε σύγκριση με 58.400 ανθρωποώρες το 2008 ή 10,2 ώρες ανά εργαζόμενο, συνολική αύξηση κατά 18%.

Η διερεύνηση των ατυχημάτων αναδεικνύει τη σημασία της υποδειγματικής ηγεσίας, καθώς και την ανάγκη εξαντλητικής και αυστηρής αξιολόγησης κινδύνων για τις εργασίες εκτός ρουτίνας. Εξίσου σημαντική είναι η διαρκής επαγρύπνηση που απαιτείται για την πρόληψη των ατυχημάτων. Στο πλαίσιο αυτό, επανεξετάζονται οι διαδικασίες καταγραφής και διερεύνησης των παρ' ολίγον ατυχημάτων και λαμβάνονται τα απαιτούμενα διορθωτικά μέτρα. Τα 600 παρ' ολίγον ατυχήματα που καταγράφηκαν σε όλο το γεωγραφικό εύρος λειτουργίας μας δεν θεωρείται ικανοποιητικό και προωθείται η λειτουργία ενός μηχανισμού καταγραφής ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων για τα παρ' ολίγον ατυχήματα.

Η διαχείριση της ασφάλειας των εργολάβων αποτελεί μία μεγάλη πρόκληση. Είναι σαφές ότι πρέπει να επιμείνουμε στην αλλαγή της υφιστάμενης νοοτροπίας για την πρόληψη των ατυχημάτων. Το 2009, η Πρωτοβουλία για τη Βιώσιμη

Ανάπτυξη στον κλάδο του Τσιμέντου εξέδωσε κατευθυντήριες οδηγίες και συστάσεις για το θέμα αυτό και την Οδική Ασφάλεια (Ασφαλή Οδήγηση) με βάση τις άριστες πρακτικές των μελών. Οι κατευθυντήριες οδηγίες υιοθετήθη-

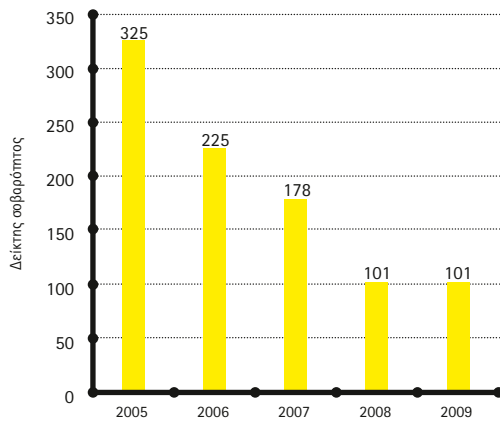
καν από όλα τα μέλη και η υλοποίησή τους θα ξεκινήσει το 2010. Ο TITAN έχει ήδη ενσωματώσει ορισμένες συστάσεις στη διαχείριση των εργολάβων του, όπως για παράδειγμα την ειδική κατάρτιση πριν την έναρξη των εργασιών.

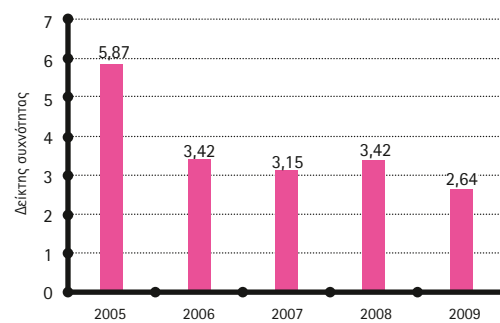
Εργοστάσιο τσιμέντου στο Καμάρι, 2009

Δείκτες επίδοσης Ομίλου TITAN

Δείκτης σοβαρότητας ατυχημάτων που οδήγησαν σε απώλεια χρόνου εργασίας (άμεσο προσωπικό)

Δείκτης συχνότητας ατυχημάτων που οδήγησαν σε απώλεια χρόνου εργασίας (άμεσο προσωπικό)

Η κατασκευή νέας γραμμής παραγωγής στο Beni Suef στην Αίγυπτο

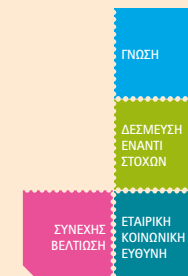
Η κατασκευή μιας δεύτερης γραμμής παραγωγής στο εργοστάσιο τσιμέντου του TITANA που βρίσκεται κοντά στην πόλη Beni Suef της Αιγύπτου ξεκίνησε τον Ιανουάριο του 2008. Κατά τη διάρκεια της κατασκευής, η μεγαλύτερη πρόκληση ήταν η εφαρμογή αυστηρών προτύπων ασφάλειας από όλες τις πλευρές ενώ η λειτουργία του εργοστασίου συνεχιζόταν σε κανονικούς ρυθμούς.

Ο εργολάβος που ανέλαβε το έργο με τη μέθοδο «με το κλειδί στο χέρι» ήταν η γαλλική Εταιρία Fives FCB σε συνεργασία με τοπικούς εργολάβους. Πάνω από 1.000 άτομα εργάζονταν σε καθημερινή βάση για το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου κατασκευής. Το έργο ολοκληρώθηκε εντός του προβλεπόμενου χρονοδιαγράμματος και η νέα γραμμή ξεκίνησε την παραγωγή μέσα στο τέταρτο τρίμηνο του 2009. Αξίζει να σημειωθεί ότι συμπληρώθηκαν συνολικά 6,5 εκατομμύρια ανθρωπόωρες εργασίας χωρίς να χαθεί χρόνος εργασίας από ατύχημα. Για την επίτευξη του στόχου αυτού, οι κύριοι παράγοντες που θεωρούνται σημαντικότεροι είναι οι ακόλουθοι:

> Η αποτελεσματική οργάνωση ασφάλειας που ακολούθησε ο TITAN και εξασφάλισε τη διαρκή παρακολούθηση και τη διατήρηση υπό τον άμεσο έλεγχό του της διαδικασίας έκδοσης των αδειών εργασίας για τις δραστηριότητες υψηλού κινδύνου,

των συναντήσεων για την ασφάλεια, των επιβραβεύσεων και των πειθαρχικών μέτρων για την ασφάλεια

- > Η ενσωμάτωση σαφών και αυστηρών προτύπων και οδηγιών για την υλοποίηση των συμβατικών υποχρεώσεων και η από κοινού αποδοχή κανόνων και απαιτήσεων ασφαλούς εργασίας
- > Διαρκής παρακολούθηση και αξιολόγηση από διεπιστημονική ομάδα διαχείρισης από τοπικούς εμπειρογνώμονες και ειδικούς του TITANA
- > Η συνεργασία με ομάδα ανεξάρτητων εξειδικευμένων συμβούλων για την επιτόπια υποστήριξη σε θέματα κατάρτισης ελέγχου εφαρμογής του Συστήματος Ασφάλειας, διαδικασίας έκδοσης αδειών και διεξαγωγή μηνιαίων επιτόπιων ελέγχων
- > Συνεχής επικοινωνία σχετικά με τις επιδόσεις και διάδοση των διδαγμάτων από την ανάλυση τυχόν ατυχημάτων ή παρ' ολίγον ατυχημάτων

> Βελτίωση της ασφάλειας εργολάβων

Το «Διαβατήριο Ασφάλειας», μια νέα διαδικασία σύμφωνα με την οποία όλα τα μέλη του εργολαβικού προσωπικού εφοδιάζονται με μια ειδική κάρτα εισόδου, εφαρμόστηκε πιλοτικά με επιτυχία και γενικεύτηκε το 2009 στα εργοστάσια τσιμέντου της Ελλάδας. Η κάρτα αυτή πιστοποιεί ότι ο εργαζόμενος κατέχει όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά, τις ειδικές επαγγελματικές άδειες για την εργασία του και έχει επίσης ολοκληρώσει το πρόγραμμα κατάρτισης για την ασφάλεια.

Σημαντικές αλλαγές έγιναν στη διαδικασία αξιολόγησης των εργολάβων, στο πλαίσιο των οποίων η καταλληλότητα ελέγχεται πριν από τη συμμετοχή των εργολάβων στις προκηρύξεις των διαγωνισμών για τα έργα της εταιρίας. Η προϋπόθεση αυτή οδήγησε στην κατάρτιση ενός καταλόγου προεπιλεγμένων εργολάβων για έργα υψηλού κινδύνου (π.χ. παροχή υπηρεσιών ανύψωσης με τη χρήση γερανών, τοποθέτηση ικριωμάτων). Η αξιολόγηση των εργολάβων συμπληρώνεται με περιστασιακούς ελέγχους που διεξάγονται επί τόπου, ενώ η συνολική επίδοση του εργολάβου βαθμολογείται κατά την περάτωση του έργου.

Ατομικός Εξοπλισμός Ασφάλειας διανεμήθηκε στους αυτοαπασχολούμενους οδηγούς που χρησιμοποιεί ο TITAN στην Ελλάδα, ο αριθμός των οποίων υπερβαίνει τους 800. Η πρωτοβουλία αυτή χρηματοδοτήθηκε πλήρως από την Εταιρία και η σωστή χρήση του εν λόγω εξοπλισμού παρακολουθείται με τακτικούς επιτόπιους ελέγχους.

Απασχόληση

Η πολιτική του Ομίλου TITAN για την απασχόληση είναι σταθερή και συνάδει με τις εταιρικές αξίες και συγκεκριμένες αρχές και πρότυπα. Θεωρώντας ότι οι εργαζόμενοι αποτελούν το πολυτιμότερο κεφάλαιο για την επίτευξη των επιχειρηματικών στόχων, ο TITAN έχει αναδείξει την υγιεινή και την ασφάλεια στο χώρο εργασίας καθώς και την ευημερία των εργαζομένων σε ύψιστη προτεραιότητα.

Η πλειοψηφία του άμεσου προσωπικού είναι πλήρους απασχόλησης και διακρίνονται σε: (α) προσωπικό διεύθυνσης, (β) εποπτικό προσωπικό και επαγγελματίες, και, (γ) εργατοτεχνικό προσωπικό. Το έμμεσο προσωπικό αποτελείται από εργαζόμενους των προμηθευτών και εργολάβων με τους οποίους συνεργάζεται ο TITAN.

Το 2009 το άμεσο προσωπικό στον TITANA ήταν συνολικά 5.903 εργαζόμενοι, περίπου 600 λιγότεροι από ό,τι στο τέλος του 2008. Η μείωση κατά 9,2% του προσωπικού οφείλεται στη συνεχιζόμενη οικονομική ύφεση. Ο αριθμός του έμμεσου προσωπικού μειώθηκε περίπου κατά 35% πέρυσι σε σύγκριση με το 2008. Το μεγαλύτερο μέρος του έμμεσου προσωπικού απασχολείται σε δραστηριότητες, όπως η εξόρυξη, οι μεταφορές, η συντήρηση και σε έργα κατασκευής, όπως η κατασκευή νέας γραμμής παραγωγής στην Αίγυπτο και νέου εργοστασίου στην Αλβανία. Η πολιτική του Ομίλου TITAN παρέχει ευκαιρίες για τοπική απασχόληση είτε άμεσα είτε έμμεσα μέσω προγραμμάτων ανάπτυξης δεξιοτήτων και επαγγελματικών ικανοτήτων (βλ. σελ. 12). Σύμφωνα με την πολιτική αυτή παρατάθηκε και η διαδικασία επιλογής προσωπικού για την λειτουργία της νέας γραμμής παραγωγής στην Αίγυπτο ώστε να δοθεί κάθε δυνατότητα σε υποψήφιους από την περιοχή να ανταποκριθούν.

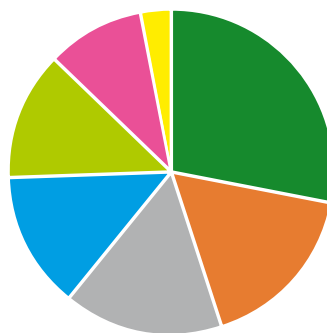
Η συμμετοχή των γυναικών στη συνολική απασχόληση σε επίπεδο Ομίλου ήταν 13% το 2009,

σημειώνοντας μικρή αύξηση σε σχέση με προηγούμενα χρόνια.

Μεταβολές απασχόλησης και απουσιασμός

Ο δείκτης μεταβολής της απασχόλησης το 2009 διαφοροποιείται σε σχέση με το προηγούμενο έτος εξαιτίας περιορισμού των θέσεων εργασίας (βλ. Πίνακα Άμεσης Απασχόλησης). Σημαντικές διαφοροποιήσεις καταγράφονται από χώρα σε χώρα τη συγκεκριμένη περίοδο για παράδειγμα στη Βουλγαρία η μεταβολή ήταν 29,63% περιλαμβανομένων των συνταξιοδοτήσεων, ενώ στη Σερβία ήταν 2,04%. Στην ΠΓΔΜ η μεταβολή ανήλθε σε ποσοστό 34,83%. Σημαντικές αλλαγές δεν σημειώθηκαν αντίθετα στον δείκτη απουσιών. Συνολικά 1000 ημέρες εργασίας περίπου χάθηκαν λόγω ατυχημάτων και 38 ημέρες χάθηκαν εξαιτίας δίωρης στάσης εργασίας που πραγματοποιήθηκε στην ΠΓΔΜ.

Ποσοστό γυναικών στη συνολική απασχόληση (2009)

- Βουλγαρία 28,7%
- Σερβία 16,9%
- ΠΓΔΜ 16,3%
- ΗΠΑ 13,7%
- Ελλάδα 12,9%
- Αλβανία 9,9%
- Αίγυπτος 2,9%

Υπεύθυνη αναδιάρθρωση της απασχόλησης

Η οικονομική κρίση έχει πλήξει έντονα όλες τις περιοχές που δραστηριοποιείται ο TITAN με εξαίρεση την Αίγυπτο. Στην προσπάθειά μας να βρούμε αποτελεσματικές λύσεις που διασφαλίζουν τη βιωσιμότητα των περισσότερων θέσεων εργασίας και εγγυώνται την προνοιακή κάλυψη όλων των εμπλεκόμενων, αναπόφευκτα χάθηκαν κάποιες θέσεις εργασίας, γεγονός που αντιμετωπίστηκε στο πλαίσιο των νόμιμων διατάξεων και των πρακτικών ΕΚΕ του TITANA για μια υπεύθυνη αναδιάρθρωση. Ο TITAN αντέδρασε υπεύθυνα μεριμνώντας για τους εργαζόμενους είτε προετοιμάζοντάς τους να αντιμετωπίσουν τις νέες απαιτήσεις είτε εξασφαλίζοντάς τους μια δίκαιη και διαφανή διαδικασία στις περιπτώσεις που η μείωση του προσωπικού ήταν αναπόφευκτη. Η αναδιάρθρωση προέβλεπε τα ακόλουθα:

- > Δεν πραγματοποιούνται προγραμματισμένες υπερωρίες
- > Δεν γίνονται νέες προσλήψεις και δεν αντικαθίστανται οι εργαζόμενοι που συνταξιοδοτούνται
- > Κατάρτιση προγραμμάτων εθελούσιας εξόδου για όσους πλησιάζουν στη σύνταξη
- > Κατάρτιση προγραμμάτων στήριξης της αυτο-απασχόλησης και της συνεργασίας μέσω ατομικών συμβάσεων
- > Πρόσθετα μέτρα κοινωνικής στήριξης και αποζημίωσης πέραν των νόμιμων υποχρεώσεων

Πάνω από το 60% της συνολικής μείωσης του προσωπικού στον Όμιλο πραγματοποιήθηκαν μέσω συνταξιοδότησης και προγραμμάτων εθελούσιας εξόδου.

Άμεση Απασχόληση (τέλος του έτους)

	2008	2009	Αλλαγή %
Ελλάδα	1.767	1.677	-5
ΗΠΑ	2.260	1.942	-13
Βουλγαρία	472	365	-22,6
Σερβία	383	372	-2,8
ΠΓΔΜ	509	356	-30
Αίγυπτος	807	819	2,3
Αλβανία	46	119	158
Τουρκία	261	253	-3
ΣΥΝΟΛΟ	6.505	5.903	-9,2

Αμοιβές εργαζομένων και παροχές

Σε όλες τις χώρες όπου δραστηριοποιείται ο Όμιλος TITAN, οι μισθοί και τα προγράμματα πρόνοιας για τους εργαζόμενους τηρούν κατ'ελάχιστον τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας και των συλλογικών συμβάσεων. Οι αμοιβές των εργαζομένων πέραν της νόμιμης αποζημίωσης βασίζονται στις ατομικές επιδόσεις τους οι οποίες αξιολογούνται βάσει ετήσιων εκτιμήσεων της επίδοσής τους. Επιπρόσθετες βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες παροχές περιλαμβάνουν επίσης:

- > Κάλυψη δαπανών υγείας και ιατρικές δαπάνες
- > Προγράμματα αρωγής των εργαζομένων για τη μόρφωση των παιδιών τους, δάνεια διευκόλυνσης, επιδόματα και πρόσθετη αμοιβή για υπερωριακή εργασία
- > Μεταφορά προσωπικού
- > Δραστηριότητες αναψυχής και κοινωνικές υπηρεσίες στήριξης

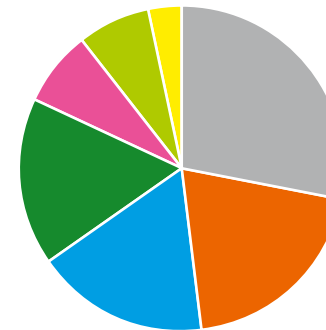
Ανθρώπινα δικαιώματα και ίσες ευκαιρίες

Ο Όμιλος TITAN αναπτυσσόμενος σε ένα πολύ-περιφερειακό και πολυπολιτισμικό περιβάλλον, πιστεύει ότι η τοπική ηγεσία είναι προϋπόθεση για την αποτελεσματική λειτουργία σε τοπικό επίπεδο. Το 98% των στελεχών του κατά συνέπεια επιλέγονται από το τοπικό περιβάλλον. Ο TITAN είναι μεταξύ των πρώτων 500 εταιριών στον κόσμο, που συνυπέγραψαν το Οικουμενικό Σύμφωνο του ΟΗΕ διατυπώνοντας έτσι την πάγια δέσμευσή του στην εφαρμογή της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (UNDHR) και των Συνθηκών του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας (ILO). Ο Κώδικας Δεοντολογίας και ο Κώδικας Προμηθειών που έχει υιοθετήσει ο TITAN περιλαμβάνουν αναφορές στις διεθνείς συνθήκες διαμορφώνοντας ένα πλαίσιο συμμόρφωσης για όλους τους εργαζόμενους στις δραστηριότητές του. Παρόλο που ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

έχει οικουμενικό χαρακτήρα, σε κάθε περιοχή διαφέρει ο βαθμός ενσωμάτωσης στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο και στις τοπικές αντιλήψεις. Η έκθεση σε κινδύνους που αφορούν την παραβίαση των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου αξιολογείται σε σχέση με την σπουδαιότητα κάθε θέματος για τις δραστηριότητες της εταιρίας και τη σημασία που αυτό έχει για τους κύριους «συμ-μετόχους». Έτσι, η ευθύνη ελέγχου της εφαρμογής των διεθνών κανόνων και η υλοποίηση σχετικών δράσεων ανήκει στα κατά τόπους διευθυντικά στελέχη.

Αξιοποιώντας την διεθνή εμπειρία ένα νέο εργαλείο με τη μορφή ερωτηματολογίου αναπτύσσεται για συστηματικότερη καταγραφή, αξιολόγηση και συμπλήρωση υφιστάμενων κενών σε πολιτικές και διαδικασίες για κάθε περίπτωση σύμφωνα με τα πρότυπα του Ομίλου.

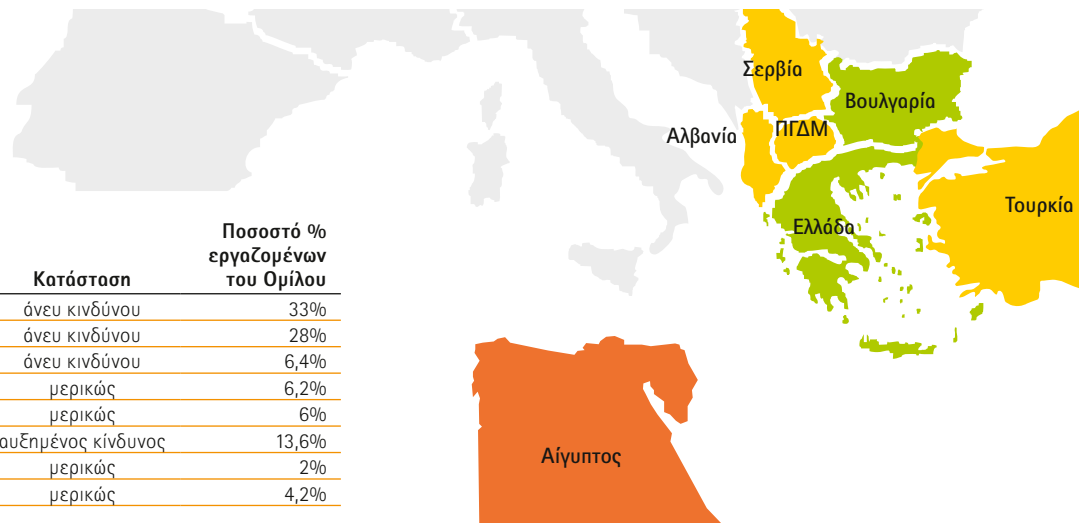
Ποσοστό γυναικών στη διοίκηση (2009)

- ΠΓΔΜ 28,5%
- Σερβία 20%
- ΗΠΑ 17,5%
- Βουλγαρία 16,6%
- Αλβανία 7,6%
- Ελλάδα 7,4%
- Αίγυπτος 3,2%

Έκθεση χωρών σε κινδύνους παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Δείκτης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ΟΗΕ 2009

οι σημειώσεις μας

Βασικές αρχές που περιλαμβάνονται στα πρότυπα του Ομίλου TITAN

Απαγόρευση διακρίσεων

Απαγορεύεται κάθε μορφής διάκριση στην απασχόληση και τις συναφείς πρακτικές

Ώρες εργασίας

Προστατεύεται το δικαίωμα για ελεύθερο χρόνο και αποφεύγεται η υπερβολική υπερωριακή απασχόληση

Αμοιβές και παροχές

> Εξασφαλίζεται αμοιβή η οποία -κατ' ελάχιστο- συμμορφώνεται με τα προβλεπόμενα στην εθνική νομοθεσία

> Εφαρμόζονται κατάλληλα πειθαρχικά μέτρα

> Απαγορεύεται κάθε μορφής παρενόχληση από συναδέλφους ή διευθυντικά στελέχη

Παιδική εργασία

Απαγορεύεται η απασχόληση ανηλίκων κάτω των 18 ετών

Καταναγκαστική εργασία

Απαγορεύεται κάθε μορφής καταναγκαστική εργασία

Ελευθερία του συνέρχεσθαι και συνεταιρίζεσθαι. Αναγνωρίζεται το δικαίωμα των εργαζομένων να ιδρύουν σωματεία, να συμμετέχουν σε αυτά, και να προβαίνουν σε συλλογικές διαπραγματεύσεις

Κατάρτιση και ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού

Η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και των ηγετικών του ικανοτήτων αποτελεί για τον TITANA ζήτημα θεμελιώδους σημασίας για την επίτευξη των επιχειρηματικών του στόχων και επιδιώξεων.

Το 2009 δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στο να περιορισθεί το κόστος εκπαίδευσης διατηρώντας ταυτόχρονα το επίπεδο της ποιότητας και το εύρος κάλυψης των εκπαιδευτικών αναγκών αναλλοίωτο. Ο μέσος όρος ανθρωποωρών εκπαίδευσης ανά εργαζόμενο μειώθηκε σε 20,4 σε σύγκριση με 23,5 το 2008 και το συνολικό κόστος ανήλθε σε €1,15 εκ., κατά μέσον όρο €195 ανά εργαζόμενο.

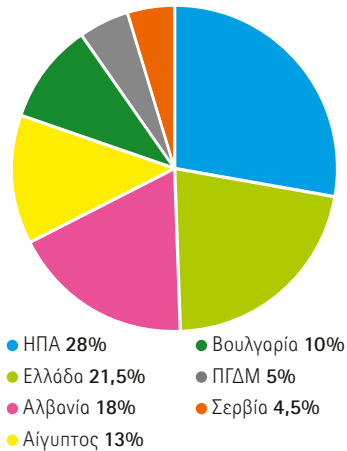
Οι συνθήκες και οι εκπαιδευτικές ανάγκες ποικίλλουν στις διάφορες περιοχές όπου δραστηριοποιείται ο TITAN. Εν τούτοις, η ανάπτυξη των ανθρώπων και η αναβάθμιση των πολυεπιστημονικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων σε όλα τα επίπεδα ιεραρχίας αποτελούν στόχους κοινούς για όλους τους τομείς δραστηριότητας του Ομίλου.

Μακροπρόθεσμα προγράμματα κατάρτισης όπως ο "Προθερμαντής Καριέρας" και το TITAN mBA, τα οποία ξεκίνησαν από την Ελλάδα συνεχίστηκαν και σταδιακά επεκτείνονται σε άλλες περιοχές δραστηριότητας.

Για την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας διατέθηκε το 50% του συνόλου των ανθρωποωρών εκπαίδευσης σε επίπεδο Ομίλου. Εκπαιδευτικά προγράμματα για το έμμεσο προσωπικό υλοποιήθηκαν με περισσότερους από 1.300 συμμετέχοντες.

Νέα εκπαιδευτικά προγράμματα σχεδιάστηκαν και διεξήχθησαν στην Αλβανία, σε συνεργασία με εξειδικευμένους τοπικούς και Ευρωπαϊκούς οργανισμούς.

Κατανομή ωρών κατάρτισης ανά χώρα (2009)

Κατανομή ωρών κατάρτισης ανά αντικείμενο (2009)

Ανάπτυξη ηγετικών ικανοτήτων (Αμερική)

Το πρόγραμμα ανάπτυξης ηγετικών ικανοτήτων που εφαρμόζει ο TITAN AMERICA στις ΗΠΑ, έχει σχεδιασθεί προκειμένου να βοηθήσει τους εργαζόμενους να ανακαλύψουν και να αναπτύξουν τις ηγετικές τους ικανότητες ξεκινώντας από την ικανότητα να καθοδηγούν τον εαυτό τους έως την ικανότητα να ηγούνται άλλων και, τελικά, να ηγούνται ολόκληρης της επιχείρησης. Το περιεχόμενο του προγράμματος αποσκοπεί στην δημιουργία μιας «κοινής γλώσσας» επικοινωνίας, ενός κοινού τρόπου ανταπόκρισης στις εξωτερικές συνθήκες και αντίληψης για την καλύτερη λειτουργία του TITANA. Η μοναδικότητα του προγράμματος έγκειται στο γεγονός ότι προσφέρεται αποκλειστικά από στελέχη της Εταιρίας, που είναι και οι πρεσβευτές των εταιρικών αξιών.

Επιπρόσθετα, ο TITAN στην Αμερική προώθησε ένα νέο πρόγραμμα ανάπτυξης νέων στελεχών το οποίο στηρίζεται στην επαφή των συμμετεχόντων με όλα τα τμήματα της επιχείρησης ώστε να μπορεί να ανακαλύψει κάποιος τον καταλληλότερο τομέα για τον ίδιο και την Εταιρία, αποκτώντας ταυτόχρονα και μία συνολική ιδέα της λειτουργίας της.

Το 2009 ένα ακόμη πρόγραμμα κατάρτισης για τους εργαζόμενους στον κλάδο του έτοιμου σκυροδέματος οργανώθηκε για να προσφέρει την ευκαιρία αναβάθμισης στελεχών σε θέσεις ευθύνης. Εκτεταμένα θεωρητικά εκπαιδευτικά προγράμματα τα οποία εφ' όσον υπάρξουν διαθέσιμες θέσεις επικεντρώνονται στις δεξιότητες που είναι σημαντικές για ένα νέο εργοδηγό. Οι καλύτεροι υποψήφιοι αναδεικνύονται μέσω της πρακτικής άσκησης προάγονται σε αυτές και τους προσφέρεται κάποια εισαγωγική διευθυντική θέση, όταν υπάρχει διαθέσιμη.

Αναπτύσσοντας νοοτροπία ασφάλειας (Βουλγαρία)

Επεκτείνοντας την προσπάθεια ανάπτυξης ηγετικών προσόντων για την πρόληψη ατυχημάτων και την ασφάλεια το 2009 υλοποιήθηκε και στη Βουλγαρία ειδικό πρόγραμμα ανάπτυξης ηγετικών ικανοτήτων σε θέματα ασφάλειας εποπτικού προσωπικού. Το πρόγραμμα αυτό, που υλοποιείται με εξειδικευμένους συμβούλους, έχει ξεκινήσει σε επίπεδο Ομίλου από το 2008 και αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2010. Υποστηρίζει την ανάληψη πρωτοβουλιών στην επίβλεψη της ασφάλειας στον κάθε τομέα ευθύνης, την αντιμετώπιση της πρόληψης ως συλλογικής προσπάθειας και ευθύνης των εργαζομένων, ενώ επίσης προωθεί την εφαρμογή των άριστων πρακτικών για την βελτίωση των συνθηκών ασφάλειας.

Ένας Οργανισμός που Μαθαίνει (Αίγυπτος)

Με στόχο τη δημιουργία ενός οργανισμού μάθησης, ο TITAN εγκαινίασε στην Αίγυπτο ένα νέο πρόγραμμα εκπαίδευσης με εσωτερικούς εκπαιδευτές που καλύπτουν τις παραγωγικές δραστηριότητες, την διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού και τις νέες τεχνολογίες. Η εφαρμογή του προγράμματος ξεκίνησε με την κατάλληλη εκπαίδευση και προετοιμασία ομάδων εσωτερικών εκπαιδευτών. Αξιοποιώντας την ευκαιρία για διάλογο και συλλογική προσπάθεια για την διαμόρφωση συνθηκών που ισχυροποιούν τις ικανότητες μάθησης και μεταλαμπάδευσής γνώσης και εμπειρίας, τα αποτελέσματα του προγράμματος ενσωματώθηκαν σε ένα ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης. Αυτό περιλαμβάνει παρεμβάσεις βελτίωσης των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, αύξηση του αριθμού και των προσόντων των εσωτερικών εκπαιδευτών και ενίσχυση της μεταφοράς και μετάδοσης καλών πρακτικών σε όλα τα επίπεδα.

Εκπαίδευση ασφαλούς χρήσης αντλιών σε εργοστάσιο ετοιμού σκυροδέματος στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου, 2009

> Ευρωπαϊκή και διεθνής τιμητική διάκριση για τον Όμιλο TITAN

Περισσότερες από 500 επιχειρήσεις συμμετείχαν στην διαδικασία αξιολόγησης στο πλαίσιο της έρευνας "Top Company for Leaders", την οποία διεξάγει η Hewitt Associates σε συνεργασία με το RBL Group και το περιοδικό "Fortune". Βάσει πολυάριθμων κριτηρίων, όπως η ισχύς και η έκταση των πρακτικών ηγεσίας, η κουλτούρα, τα παραδείγματα ανάπτυξης ηγετών διεθνούς κύρους, οι επιχειρηματικές επιδόσεις και η εταιρική φήμη, ο Όμιλος TITAN κατέκτησε την 1η θέση στην Ευρώπη και την 8η στην παγκόσμια κατάταξη για το 2009, λαμβάνοντας διεθνή τιμητική διάκριση στον τομέα της ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού και των ηγετικών ικανοτήτων των στελεχών του.

Το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό που διαφοροποιεί τις "Top Companies for Leaders" ("Κορυφαίες Επιχειρήσεις για την Ηγεσία") από τις άλλες είναι ότι ακόμη και κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης, παρέμειναν πιστές στη δέσμευσή τους και συνέχισαν να εστιάζουν στην ανάπτυξη των ηγετικών ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού τους. Σύμφωνα με την έρευνα, οι επιχειρήσεις αυτές θέτουν την ηγεσία ως πρώτη προτεραιότητα, συνδέοντας την επένδυση στην ηγεσία με την επιχειρηματική στρατηγική τους.

Όλες οι Ευρωπαϊκές επιχειρήσεις που διακρίθηκαν για την ηγεσία τους, αποδεικνύουν ότι η επένδυση στην ηγεσία είναι η μόνη επιχειρηματική ορθή επιλογή, σε σύγκριση με το 71% των υπολοίπων Ευρωπαϊκών επιχειρήσεων.

Σύμπραξη με τους εργαζόμενους και τους βασικούς συμ-μετόχους

Εργαζόμενοι

Η σωστή ενημέρωση των εργαζομένων είναι προϋπόθεση για την επίτευξη των εταιρικών στόχων. Τακτικές συναντήσεις εργασίας, ημερίδες επικοινωνίας, δημοσιεύσεις και έρευνες γνώμης πραγματοποιούνται συστηματικά ενώ επίσης αξιοποιούνται υποστηρικτικά υπηρεσίες του ενδο-εταιρικού δικτύου (intranet) και διαδικτύου. Έρευνες γνώμης εργαζομένων διενεργούνται στην Ελλάδα και στις ΗΠΑ κάθε δύο με τρία χρόνια. Η διαδικασία αυτή επεκτάθηκε στην Αίγυπτο και σχεδιάζεται η εφαρμογή της σε όλες τις θυγατρικές εταιρίες του Ομίλου έως το 2012.

Ειδικές ομάδες εργαζομένων ανέλυσαν τα συμπεράσματα των ερευνών γνώμης και κατέληξαν σε προτάσεις και συναφή τοπικά σχέδια δράσης. Ένα από τα κυριότερα ευρήματα της Έρευνας Γνώμης Εργαζομένων που διενεργήθηκε στην Ελλάδα το 2007 ήταν η ανάγκη περαιτέρω ανάπτυξης δεξιοτήτων διοίκησης του ανθρώπινου δυναμικού και αξιοποίησης των ηγετικών του ικανοτήτων. Προκειμένου να επιτευχθεί ο σκοπός αυτός, ο TITAN σχεδίασε και ξεκίνησε το Πρόγραμμα «Ακαδημία Διοίκησης TITAN». Σοράντα τέσσερα διευθυντικά στελέχη έλαβαν μέρος στο πρόγραμμα αυτό, κατά το οποίο διερευνήθηκαν το μοντέλο διοίκησης των συμμετεχόντων, η συμπεριφορά στο άμεσο περιβάλλον εργασίας τους και πώς επηρεάζεται το εργασιακό κλίμα. Όλοι οι συμμετέχοντες έλαβαν γνώση των αποτελεσμάτων αυτής της έρευνας και συμμετείχαν σε ατομικές συνεδρίες καθοδήγησης που κατέληξαν στην διαμόρφωση ατομικών σχεδίων προσωπικής ανάπτυξης.

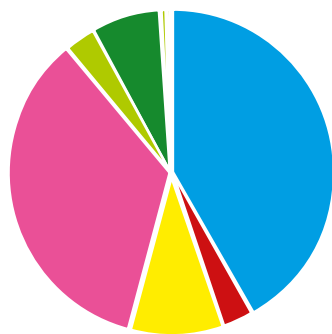
Η επικοινωνία με τους εργαζόμενους και τους εξωτερικούς συμ-μετόχους υποστηρίζεται επίσης από πολυάριθμα ενημερωτικά έντυπα στις κατά τόπους γλώσσες, καθώς και μία τριμηνιαία έκδοση για ολόκληρο τον Όμιλο.

Κοινότητες

Η σύμπραξη με τις τοπικές κοινότητες στις περιοχές όπου δραστηριοποιείται ο TITAN αποτελεί μακρά εταιρική παράδοση. Η διαδικασία αυτή εξελίσσεται διαρκώς με νέες μορφές, ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες. Σε όλες τις περιπτώσεις είναι σαφής η δέσμευση του Ομίλου να ακούει με προσοχή, να κατανοεί και να ανταποκρίνεται στους προβληματισμούς των τοπικών συμ-μετόχων. Το 2009 ο Όμιλος ανέλαβε νέες πρωτοβουλίες, για ανοικτό και εποικοδομητικό διάλογο. Ενδεικτικά παραδείγματα της προσέγγισης αυτής είναι το νέο δικτυακό, άμεσης ενημέρωσης, σύστημα αναφοράς εκπομπών αερίων, το οποίο εγκαινιάστηκε από τον TITANA στο Usje (ΠΓΔΜ) και η σύμπραξη με τον ΟΗΕ στην Αίγυπτο. Περισσότερα παραδείγματα πρακτικών περιλαμβάνονται στην ιστοσελίδα. ☺

Για την υποστήριξη προγραμμάτων τοπικής ανάπτυξης σε τομείς όπως η εκπαίδευση, η υγιεινή και ασφάλεια και η προστασία του περιβάλλοντος δόθηκαν με τη μορφή δωρεάς €2 εκατομμύρια.

Δωρεές Ομίλου ανά χώρα

Αντιμετώπιση τοπικών θεμάτων με συνεργασίες (Αίγυπτος)

Με πληθυσμό ταχύτατα αυξανόμενο, το 50% του οποίου είναι ηλικίας κάτω των 20 ετών και με υψηλό ποσοστό (28%) βρεφικής θνησιμότητας και υποσιτισμό στο συνολικό πληθυσμό, η Αίγυπτος αντιμετωπίζει μία τεράστια πρόκληση.

Εντατικές προσπάθειες εστιάζονται στην αναγνώριση του ευεργετικού ρόλου της εκπαίδευσης για την καταπολέμηση της φτώχειας. Στο πλαίσιο αυτό, ο TITAN εγκαινίασε μία νέα πρωτοβουλία σε συνεργασία με το Παγκόσμιο Πρόγραμμα Σίτισης του ΟΗΕ. Το εγχείρημα ξεκίνησε τον Ιούλιο του 2009 στο Beni Suef κοντά στο Κάιρο, μία από τις φτωχότερες περιοχές της χώρας όπου ο TITAN έχει παραγωγική δραστηριότητα.

Με μία καινοτόμο προσέγγιση δημιουργήθηκε ένα πρόγραμμα «υιοθεσίας» για 2.019 παιδιά και τις οικογένειές τους, παρέχοντας κίνητρα για να παραμείνουν τα παιδιά στο σχολείο αντί να το εγκαταλείπουν για να στηρίξουν οικονομικά την οικογένειά τους.

Σε όλη τη διάρκεια του σχολικού έτους 2009-2010, ένα ειδικά σχεδιασμένο θρεπτικό γεύμα δίνεται στα παιδιά που παρακολουθούν τα μαθήματα του σχολείου. Επιπρόσθετα, στις οικογένειες που τα παιδιά τους συμπληρώνουν κάθε μήνα το 80% των απαιτούμενων παρουσιών στο σχολείο, δίνονται από 10 κιλά ρύζι, ποσότητα που θεωρείται ισοδύναμη του 15% των μηνιαίων διατροφικών αναγκών της οικογένειας.

Το πρόγραμμα υλοποιείται σε συνεργασία με τοπικές μη κυβερνητικές οργανώσεις και εθελοντές εργαζόμενους του TITANA δημιουργώντας μία ευρύτερη σύμπραξη σε τοπικό επίπεδο.

ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ

ΕΤΑΙΡΙΚΗ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΕΥΘΥΝΗ

Διανομή τροφίμων στο Beni Suef της Αιγύπτου στο πλαίσιο του προγράμματος "Τροφή για το μυαλό αλλαγή για τη ζωή"

Πελάτες και προμηθευτές

Πολιτική του Ομίλου TITAN είναι να εστιάζει στην εξυπηρέτηση των αναγκών των πελατών του ανταποκρινόμενος έγκαιρα στις προσδοκίες τους. Η ζήτηση για νέα προϊόντα με κύκλο ζωής μεγαλύτερης διάρκειας και μειωμένη περιβαλλοντικής επίδρασης αναμένεται ολόένα αυξανόμενη στο μέλλον. Στο πλαίσιο αυτό επενδύουμε στην έρευνα και ανάπτυξη αναζητώντας λύσεις που να μπορούν να ικανοποιούν τις εκάστοτε τοπικές ανάγκες με λιγότερη επιβάρυνση για το περιβάλλον.

Συνεργαζόμαστε με την ακαδημαϊκή κοινότητα για να βελτιώνουμε συνεχώς την ικανότητα έρευνας και ανάπτυξης νέων και φιλικότερων για το περιβάλλον προϊόντων. Νέα προϊόντα έχουν αναπτυχθεί με τη χρήση εναλλακτικών πρώτων υλών για την αντιμετώπιση τοπικών αναγκών στην ΠΓΔΜ και την Αίγυπτο.

Συνεχίζουμε επίσης τη διερεύνηση των θεμάτων που αφορούν τη βιωσιμότητα και τον κύκλο ζωής των προϊόντων σε όλη την εφοδιαστική αλυσίδα.

Το 2009, ο TITAN επικεντρώθηκε ιδιαίτερα στη βελτίωση των επιδόσεων σε θέματα ασφάλειας των εργολάβων του με θετικά αποτελέσματα και για τις δυο πλευρές, όπως προκύπτει μεταξύ άλλων και από τα σχόλια του εκπροσώπου της Κινεζικής κατασκευαστικής εταιρίας CBMI.

Επικοινωνία με 250 βασικούς προμηθευτές που αφορούσε την υιοθέτηση του Οικουμενικού Συμφώνου και την αναφορά σχετικών πρακτικών πραγματοποιήθηκε με πρωτοβουλία της Δ/σης Προμηθειών στην Ελλάδα. Η ανταπόκριση των προμηθευτών σε αυτή την πρόσκληση περιλαμβάνεται στο σχεδιασμό συγκεκριμένων δράσεων ενίσχυσης της συνεργασίας και των συμπράξεων σε τοπικό επίπεδο.

Επενδυτές

Στη διάρκεια των δύο τελευταίων ετών εντείναμε την επικοινωνία με κοινωνικά υπεύθυνους επενδυτές και συνεργαστήκαμε μαζί τους πιο συστηματικά, ακούγοντας τις ανησυχίες και τους προβληματισμούς τους, καθώς και τη γνώμη τους σχετικά με τις επιδόσεις και την πρόοδο του TITANA. Οι διάφορες συναντήσεις μαζί τους, οι οπόψεις και τα σχόλια που διατυπώνουν στις εκθέσεις και τις επιστολές τους, μας έχουν δείξει ότι το ενδιαφέρον των εν λόγω επενδυτών εντείνεται και επικεντρώνεται περισσότερο στη στρατηγική και τις συνολικές επιδόσεις μας σε κοινωνικά και περιβαλλοντικά θέματα.

Το 2009 η Α.Ε. Τσιμέντων TITAN ανανέωσε τη συμμετοχή της στο δείκτη Kempen/SNS Smaller Europe Universe SRI (δείκτη Κοινωνικά Υπεύθυνων Επενδύσεων για Μικρότερες Ευρωπαϊκές Επιχειρήσεις), στον οποίο είχε συμπεριληφθεί ήδη από της θέσπισης του Universe το 2003. Σήμερα, στο δείκτη αυτόν συμμετέχουν 300 εταιρίες από 12 χώρες, οι οποίες πληρούν συγκεκριμένα πρότυπα σε τρεις βασικές κατηγορίες: Περιβαλλοντικές Επιδόσεις, Κοινωνικές Επιδόσεις και Επιχειρηματική Ηθική. Ο Δείκτης Kempen/ SNS Smaller Europe SRI Universe διαθέτει εμπειρία άνω των 30 ετών στις «ηθικές επενδύσεις» και άνω των εννέα ετών στις βιώσιμες επενδύσεις.

“Η Εταιρία Τσιμέντων TITAN εκδίδει πλήρη Ετήσιο Απολογισμό EKE ο οποίος καλύπτει πολλά θέματα και είναι διαθέσιμος στην ιστοσελίδα του Ομίλου. Εν σχέσει προς τους ανθρώπινους πόρους, περιγράφονται τα προγράμματα κατάρτισης που παρέχονται σε διευθυντικά στελέχη και το σύνολο των εργαζομένων. Επίσης, παρουσιάζεται η πολιτική υγιεινής και ασφάλειας, η οποία περιλαμβάνει σημαντικά στοιχεία, όπως είναι οι δείκτες επίδοσης, τα λαμβανόμενα μέτρα, οι κατευθυντήριες γραμμές και τα σημεία στα οποία δίνεται μεγαλύτερη προσοχή. Ο Όμιλος στηρίζει τις κοινότητες στις διάφορες περιοχές όπου δραστηριοποιείται. [...] Ο Όμιλος ενσωμάτωσε τις κατευθυντήριες οδηγίες της Διεθνούς Πρωτοβουλίας για την Έκδοση Κοινωνικών και Περιβαλλοντικών Απολογισμών GRI και δημοσιοποιεί σημαντικούς δείκτες περιβαλλοντικών επιδόσεων, όπως είναι οι εκπομπές CO₂ και η χρήση ενέργειας, σε έναν ετήσιο απολογισμό ο οποίος διατίθεται σε όλους τους «συμ-μετόχους». Το 2008 οι συγκεκριμένες μικτές άμεσες εκπομπές CO₂ άγγιξαν το επίπεδο του στόχου για το 2010, το οποίο σημαίνει 15% μείωση έναντι των επιπέδων του 1990. Αυτό δείχνει ότι ο TITAN πληροί τα αυστηρά κριτήρια που έχουμε θέσει και μπορεί να θεωρηθεί εταιρία που επιδεικνύει καλή πρακτική ως προς τις Κοινωνικά Υπεύθυνες Επενδύσεις (SRI)”.

(απόσπασμα από την Έκθεση Kempen SNS για τον TITANA το 2009)

“Η σημερινή συνάντηση είναι η τελευταία με θέμα την ασφάλεια του έργου κατασκευής του νέου εργοστασίου τσιμέντου στην Αλβανία. Συνολικά αυτό το έτος είχαμε 4 συναντήσεις υψηλού επιπέδου με θέμα τη διαχείριση της ασφάλειας. Η διαχείριση και οι επιδόσεις ασφάλειας έχουν παρουσιάσει σταθερή βελτίωση χάρη στις κοινές επιτόπιες επιθεωρήσεις, και με τις προσπάθειες που καταβάλαμε από κοινού ολοκληρώθηκε επιτυχώς το κατασκευαστικό έργο. Εκ μέρους της ομάδας διαχείρισης ασφάλειας της CBMI, εκφράζω τις ευχαριστίες μου προς όλα τα μέλη του TITANA για την καθοδήγηση και αρωγή τους. [...]

Έχουμε επιτύχει το στόχο μας ως προς την ασφάλεια για το 2009. [...] Το έργο αυτό θεωρείται και εκτιμάται από τη CBMI ως το πλέον προηγμένο εγχείρημα διαχείρισης ασφάλειας για το 2009. Συγχαρητήρια!

Παρ' ότι επιτύχαμε σημαντική πρόοδο το 2009, πάντοτε υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης. Θα αξιοποιήσουμε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τα διδάγματα από αυτήν την προηγμένη εμπειρία την οποία μοιραστήκαμε με τον TITANA στο έργο αυτό, προκειμένου να ενισχύσουμε τους κανονισμούς και τα πρότυπα της CBMI και να βελτιώσουμε περισσότερο. [...]

(από ομιλία του κ. Shi Wenlong, εκπροσώπου της CBMI Construction Company)

«Μαζί για το Παιδί» Πρώθηση του Εθελοντισμού

Η επιβράβευση του εθελοντισμού και της συνεργασίας ήταν ο κυρίαρχος στόχος μίας διαφορετικής πρωτοβουλίας που υλοποιήσε ο ΤΙΤΑΝ στην Ελλάδα το 2009.

Η Ένωση «Μαζί για το Παιδί» η οποία συσπειρώνει δέκα μη κυβερνητικές οργανώσεις που στηρίζονται στον εθελοντισμό και ασχολούνται με τη φροντίδα παιδιών που έχουν ανάγκη, ήταν το θέμα μίας Ξεχωριστής έκθεσης που οργανώθηκε σε συνεργασία με τον ΤΙΤΑΝ και φιλοξενήθηκε στο Πολιτιστικό Κέντρο «Λεωνίδα Κανελλόπουλος» στην Ελευσίνα το καλοκαίρι του 2009. Επιπρόσθετα, ένα Λεύκωμα αφιερωμένο στο έργο της Ένωσης και στο κοινό όραμα για εθελοντική προσφορά σχεδιάστηκε και διανεμήθηκε κατά την διάρκεια και μετά το τέλος της Έκθεσης.

Φωτογραφίες και ζωγραφιές των παιδιών με σκηνές από την καθημερινότητά τους έφεραν το κοινό που επισκέφθηκε την Έκθεση κοντά στα παιδιά που έχουν ιδιαίτερη ανάγκη από μέριμνα, φροντίδα και αγάπη και ενημέρωσαν για το έργο της Ένωσης και των μελών της.

Όπως ανέφερε στο μήνυμά του ο κ. Νέλλος Α. Κανελλόπουλος, μέλος του Δ.Σ. του ΤΙΤΑΝ στα εγκαίνια της Έκθεσης: «Ο εθελοντισμός ξεκινά από την καρδιά. Δεν είναι φιλανθρωπία, αλλά κοινωνική συνείδηση. Τροφή ψυχής για τον εθελοντή είναι η προσφορά αγάπης».

«Μαζί για τη φύση» Νέες πρωτοβουλίες δενδροφύτευσης

Με σύνθημα «Μαζί για τη Φύση» ξεκίνησε η νέα πρωτοβουλία εθελοντικής δενδροφύτευσης στο Usje, ΠΓΔΜ το 2009. Εργαζόμενοι με τις οικογένειές τους, τους φίλους τους και τους γείτονές τους συγκεντρώθηκαν όλοι μαζί για να φυτέψουν δένδρα εντός της ευρύτερης περιοχής των εγκαταστάσεων της εταιρίας. Με σκοπό την ενθάρρυνση συλλογικών προσπαθειών για το περιβάλλον και την ενδυνάμωση του εθελοντισμού 270 άνθρωποι περίπου συγκεντρώθηκαν και φύτεψαν μαζί 1.000 δένδρα, όπως ακακίες, κέδρους, φλαμουριές και πεύκα.

Μετά το πέρας της δενδροφύτευσης μία μεγάλη γιορτή για τα παιδιά και τα εγγόνια των εργαζομένων πραγματοποιήθηκε, ενώ σε όλους δόθηκε ως αναμνηστικό ένα εικονογραφημένο βιβλίο με θέμα την προστασία του περιβάλλοντος.

ΔΕΣΜΕΥΣΗ
ΕΝΑΝΤΙ
ΣΤΟΧΩΝ

ΕΤΑΙΡΙΚΗ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΕΥΘΥΝΗ

Σύμπραξη με το Οικουμενικό Σύμφωνο του ΟΗΕ

Για τον ΤΙΤΑΝ η εθελοντική δέσμευση που ανέλαβε προσυπογράφοντας το Οικουμενικό Σύμφωνο είναι σημαντική ευκαιρία κατανόησης και αποδοχής ενός κοινού οράματος και δέσμευσης για δράσεις αυτο-βελτίωσης εντός της σφαίρας επιρροής της εταιρίας. Η διαδικασία αυτή είναι εξελικτική και σηματοδοτεί αλλαγές σε όλα τα επίπεδα.

Ο Όμιλος ΤΙΤΑΝ υιοθέτησε εξαρκής την προσέγγιση «αντλώντας από την εμπειρία προσφέρουμε στην κοινωνία» ☺ δίνοντας προτεραιότητα στην δημιουργία «κοινοτήτων δράσης» που ανταλλάσσουν εμπειρίες και τεχνογνωσία, συνεργάζονται και προωθούν την εφαρμογή άριστων πρακτικών. Στο πλαίσιο αυτό ο ΤΙΤΑΝ συμμετέχει από το 2007 και στην Πρωτοβουλία του Οικουμενικού Συμφώνου για την Κλιματική Αλλαγή, ☺ μίας κοινής προσπάθειας με το Διεθνές Επιχειρηματικό Συμβούλιο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (WBCSD) και το Περιβαλλοντικό Πρόγραμμα του ΟΗΕ (UNEP).

Το 2009, ο ΤΙΤΑΝ αποδέχθηκε μία νέα πρόκληση του Γραφείου του ΟΗΕ για το Οικουμενικό Σύμφωνο που αφορούσε την διαμόρφωση προτύπων ηγεσίας που ενσωματώνουν τις άριστες πρακτικές σε επιμέρους τομείς της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης και της βιώσιμης ανάπτυξης και αποτελούν παράδειγμα για τις επιχειρήσεις που έχουν δεσμευθεί να εφαρμόζουν τις δέκα αρχές του Συμφώνου.

Μετά από ένα κύκλο ειδικών σεμιναρίων που πραγματοποιήθηκαν μέσω διαδικτύου υπό την αιγίδα του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ και τη συμμετοχή εκπροσώπων επιχειρήσεων από όλο τον κόσμο, τα αποτελέσματα τέθηκαν σε διαβούλευση ώστε να διευκολυνθεί η διάδοσή τους και η περαιτέρω εφαρμογή στην πράξη από τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις. ☺

Συμμετοχή στο Οικουμενικό Σύμφωνο και σε Δίκτυα ΕΚΕ

Οικουμενικό Σύμφωνο	Όμιλος
	Ελλάδα
	Βουλγαρία
	ΠΓΔΜ
WBCSD/CSI	Όμιλος
	Ελλάδα
CSR Europe	Όμιλος
CSR Hellas	Ελλάδα

Στιγμιότυπο από τα εγκαίνια της έκθεσης "Μαζί για το Παιδί" στο Πολιτιστικό Κέντρο "Λεωνίδα Κανελλόπουλος", Ελευσίνα, 2009

> Seal the Deal!

Πολίτες και επιχειρήσεις από όλο τον κόσμο ένωσαν τις δυνάμεις τους για να απαιτήσουν από τους ηγέτες της υψηλίου να καταλήξουν σε συμφωνία για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής στη Σύνοδο του ΟΗΕ για την Κλιματική Αλλαγή η οποία διεξήχθη στην Κοπεγχάγη το Δεκέμβριο του 2009. Η εκστρατεία «Seal the Deal!» ήταν μία παγκόσμια πρωτοβουλία του ΟΗΕ για μία δίκαιη, ισορροπημένη και αποτελεσματική συμφωνία για το κλίμα. Επεδίωξε να ισχυροποιήσει την πολιτική βούληση, να ευαισθητοποιήσει την κοινή γνώμη και να ασκήσει πίεση. Ο Όμιλος ΤΙΤΑΝ συμμετείχε στην εκστρατεία, μαζί με χιλιάδες άλλες εταιρίες και πολίτες από ολόκληρο τον κόσμο, θέλοντας να τονίσει τη ζωτική σημασία της Συνόδου της Κοπεγχάγης για το μέλλον του πλανήτη μας, το μέλλον της ανθρωπότητας.

Στο μήνυμά του για την πρωτοβουλία «Seal the Deal!», ο Δημήτρης Παπαλεξόπουλος, Διευθύνων Σύμβουλος του ΤΙΤΑΝΑ επεσήμανε τα εξής: «Η χωρίς προηγούμενο πρόκληση της κλιματικής αλλαγής απαιτεί συντονισμένη αντιμετώπιση σε παγκόσμιο επίπεδο. Η επίτευξη ενός ολοκληρωμένου πλαισίου συμφωνίας που θέτει ξεκάθαρους μακροχρόνιους στόχους και κίνητρα και διασφαλίζει ίσους όρους ανταγωνισμού, θα επιτρέψει στην καινοτομία και στην ανθρώπινη δημιουργικότητα να επικεντρωθούν στην εξεύρεση αποτελεσματικών λύσεων. Είναι το ελάχιστο που οφείλουμε στον πλανήτη μας».

Αναγνώριση και επιβράβευση

Αριστεία περιβαλλοντικής απόδοσης για το εργοστάσιο τσιμέντου στο Roanoke (ΗΠΑ)

Τον Απρίλιο του 2009, το εργοστάσιο τσιμέντου του TITANA στο Roanoke (ΗΠΑ) απέσπασε το ύψιστο περιβαλλοντικό βραβείο από την Αμερικανική Ένωση Τσιμεντοβιομηχανιών (Portland Cement Association, PCA). Η Ένωση απονέμει την τιμητική διάκριση «Βραβείο Συνολικής Περιβαλλοντικής Αριστείας» σε εργοστάσια που επιδεικνύουν εξαιρετικές επιδόσεις σε πέντε κατηγορίες: Παροχή Κοινωνικών Υπηρεσιών, Περιβαλλοντικές Επιδόσεις, Ορθολογική Χρήση Γης, Καινοτομία και Ενεργειακή Απόδοση. Εκτός αυτής της τιμητικής διάκρισης, ο TITAN στο Roanoke ήταν μεταξύ των υποψηφίων για το βραβείο της PCA στην κατηγορία Περιβαλλοντικές Επιδόσεις και στην κατηγορία Ενεργειακή Απόδοση. Επιπλέον, το εργοστάσιο στο

Roanoke τιμήθηκε με το Βραβείο του Κυβερνήτη για την Περιβαλλοντική Αριστεία (Governor's Award for Environmental Excellence), σε αναγνώριση της εξαιρετικής συνεισφοράς της Εταιρίας στην προστασία και ορθολογική διαχείριση του περιβάλλοντος. Ο Κυβερνήτης της Πολιτείας Βιρτζίνια Timothy M. Kaine τόνισε ότι το βραβείο απονέμεται στις κορυφαίες επιχειρήσεις στη Βιρτζίνια, καθώς και σε αυτές οι οποίες με την δράση τους έχουν ωφελήσει την υγεία και την ευημερία των κοινοτήτων της Βιρτζίνια και της Πολιτείας συνολικά.

«Σωστός Πολίτης»

Επίσης το Μάιο του 2009 το εργοστάσιο του Roanoke (ΗΠΑ) τιμήθηκε και με ένα από τα βρα-

βεία που απονέμει ο Οργανισμός «Cool Cities Coalition». Τα βραβεία αυτά απονέμονται ως επιβράβευση της προσπάθειας πολιτών, οργανισμών και εταιριών για μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου. Τα βραβεία του 2009 ήταν αφιερωμένα στην ανάληψη δράσεων για τη μείωση των εκπομπών CO₂ κατά την περίοδο 2006 ως 2009. Το εργοστάσιο τσιμέντου του TITANA στο Roanoke, εκτός του ότι υποστήριξε οικονομικά τη μέτρηση των αποτυπωμάτων άνθρακα στην Κομητεία του Roanoke και στην πόλη Σάλεμ, κατάφερε να μειώσει κατά 6% τη χρήση ηλεκτρικής ενέργειας το 2008, και απέσπασε τη διάκριση 'Energy Star' του Υπουργείου και της Οργάνωσης Περιβαλλοντικής Προστασίας των ΗΠΑ.

Καλύτερος Απολογισμός ΕΚΕ και Βιώσιμης Ανάπτυξης

Στον TITANA απονεμήθηκε πέρυσι το Βραβείο Καλύτερου Απολογισμού Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης και Βιώσιμης Ανάπτυξης στην Ελλάδα.

Με βάση τη μεθοδολογία, την οποία έχει αναπτύξει το Τμήμα Περιβαλλοντικών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Αιγαίου όλοι οι Απολογισμοί ΕΚΕ και Βιωσιμότητας που εκδίδονται στην Ελλάδα αξιολογούνται ανάλογα με τον βαθμό εφαρμογής των διεθνών προτύπων. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης για το 2008 ανακοινώθηκαν σε ειδική εκδήλωση. Αξίζει να σημειωθεί ότι το πρώτο βραβείο είχε αποσπάσει σύμφωνα με την έρευνα αυτή και ο Απολογισμός ΕΚΕ και Βιώσιμης Ανάπτυξης του Ομίλου TITAN για το 2007.

Εργοστάσιο Roanoke, ΗΠΑ 2009

Βραβείο «Επιχειρηματικής Ηγεσίας» στη Σερβία

Η TITAN Cementara Kosjeric, θυγατρική του Ομίλου TITAN στη Σερβία, αναδείχθηκε 'Business Leader of the Year' για το 2009, σύμφωνα με τη δημοσίευση των 300 πιο επιτυχημένων εταιριών στη Σερβία. Η έρευνα που πραγματοποιείται για την σχετική κατάταξη των εταιριών σε εθνικό επίπεδο αξιολογεί τις αποδόσεις τους σε εννέα βασικούς τομείς σύμφωνα με τα αποτελέσματα των οποίων ο TITAN κατέκτησε την πρώτη θέση μεταξύ του συνόλου των εταιριών που συμμετείχαν στην αξιολόγηση.

Διάκριση Ecocity

Ειδικός έπαινος απονεμήθηκε στον TITANA από την Ecocity, μία μη κυβερνητική οργάνωση, ως αναγνώριση της συνεισφοράς του στην κατασκευή ενός ειδικού έργου για την προστασία από τις κατολισθήσεις του Δημοτικού Σχολείου στο Λέπρεο, περιοχή του Δήμου Ζαχάρως στην Πελοπόννησο που επλήγη από τις καταστροφικές πυρκαγιές του 2007. Το κτίριο του σχολείου είχε υποστεί σοβαρές ζημιές από τις κατολισθήσεις και καταπτώσεις βράχων από τους παρακείμενους λόφους όπου το έδαφος είχε διαβρωθεί από τις δασικές πυρκαγιές, με αποτέλεσμα να κινδυνεύουν οι μαθητές του. Με την υποστήριξη του TITANA, το έργο ολοκληρώθηκε και οι μαθητές μπόρεσαν να επιστρέψουν στις τάξεις τους με ασφάλεια.

Βραβείο 'Όδηγού της Χρονιάς'

Ένα ειδικό βραβείο ήταν το 2009 η διάκριση που δόθηκε από την Εθνική Ένωση Επιχειρήσεων Παραγωγής και Μεταφοράς Σκυροδέματος στον David Brooks εργαζόμενο στον TITANA στις ΗΠΑ.

Για την προσφορά εργασίας 45 ετών χωρίς κανένα ατύχημα, τον επαγγελματισμό και την συνέπειά του ο David Brooks κατέκτησε την πρώτη θέση στην αξιολόγηση που διεξάγει μία ομάδα ειδικών του κλάδου. Στη διαδικασία αξιολόγησης που εφαρμόζεται από το 1996 λαμβάνονται υπόψη τα χρόνια προϋπηρεσίας, οι επιδόσεις στην ασφάλεια, κάθε επαγγελματική πιστοποίηση και διάκριση που έχει λάβει ο εργαζόμενος.

καθώς επίσης και οι κρίσεις των άμεσων προϊσταμένων και των πελατών του.

Όταν ρωτήθηκε σχετικά με τις εξαιρετικά υψηλές επιδόσεις του στον τομέα της ασφάλειας, ο David Brooks είπε: «Ήταν αλήθεια τεράστια έκπληξη – σοκ μάλλον. Δεν κάνω κάτι το ιδιαίτερο. Έρχομαι στη δουλειά κάθε μέρα, έχω το νου μου και στους άλλους και κάνω αυτό που πρέπει. Νομίζω πως, αν προσέχεις αυτό που κάνεις, αν έχεις κάθε στιγμή στη σκέψη σου να είσαι ασφαλής, αν δεν αποσπάται η προσοχή σου, πραγματικά δε χρειάζεται να κάνεις τίποτα παραπάνω».

Ο David Brooks, βραβευθείς με το ετήσιο βραβείο από την Εθνική Ένωση Επιχειρήσεων Σκυροδέματος, ΗΠΑ

Περιβαλλοντικό Αποτύπωμα

Κλιματική αλλαγή και βιώσιμη ανάπτυξη

Η βιώσιμη ανάπτυξη αποτελεί πάγιο στόχο του Ομίλου TITAN με βασική αρχή την ικανοποίηση των αναγκών του παρόντος χωρίς να τίθεται σε κίνδυνο η δυνατότητα των μελλοντικών γενεών να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες.

Αυτή η σαφής προσέγγιση αποτυπώνεται στον Οδικό Χάρτη για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη , στην περιβαλλοντική πολιτική του Ομίλου TITAN και στην υλοποίηση των δεσμεύσεων που έχει αναλάβει εθελοντικά στο πλαίσιο της συμμετοχής του στην Πρωτοβουλία για Βιώσιμη Ανάπτυξη του Κλάδου Τσιμέντου (CSI) και του Διεθνούς Επιχειρηματικού Συμβουλίου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (WBCSD).

Δεδομένου ότι η παραγωγή τσιμέντου είναι κλάδος έντασης πρώτων υλών και ενέργειας, ο TITAN αναγνωρίζει τις συνέπειες που έχουν οι επιχειρηματικές του δραστηριότητες στο περιβάλλον. Το «περιβαλλοντικό αποτύπωμα» των δραστηριοτήτων του Ομίλου αφορά τη χρήση πεπερασμένων πρώτων υλών και άλλων μη ανανεώσιμων πόρων που απαιτούνται για την παραγωγή των προϊόντων του, εκπομπές στην ατμόσφαιρα, απόβλητα από την παραγωγική δραστηριότητα και κατανάλωση νερού. Για τις μονάδες παραγωγής τσιμέντου έχουν εντοπισθεί οι πηγές περιβαλλοντικών επιπτώσεων και έχουν καθορισθεί ποσοτικοί δείκτες για τη μέτρηση των επιδόσεων στους ακόλουθους τομείς:

- > Κατανάλωση πρώτων υλών
- > Κατανάλωση θερμικής και ηλεκτρικής ενέργειας
- > Κατανάλωση νερού
- > Ατμοσφαιρικές εκπομπές (CO₂, σκόνη, NO_x και SO_x)
- > Απόβλητα

Για τη διασφάλιση της διαφάνειας και της εναρ-

μόνισης με τις άλλες εταιρίες παραγωγής τσιμέντου, χρησιμοποιούμε τα πρότυπα και τους δείκτες μέτρησης που έχουν διαμορφωθεί από το WBCSD/CSI σε κλαδικό επίπεδο και από το GRI.

Σε όλες τις συναφείς δραστηριότητες του Ομίλου εφαρμόζεται ενιαίο σύστημα συλλογής και αναφοράς των πληροφοριών, αξιολόγησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και στοχοθέτησης για συνεχή βελτίωση. Στο πλαίσιο αυτό έχει προχωρήσει η εφαρμογή ενός νέου ολοκληρωμένου συστήματος που αναπτύχθηκε για το σκοπό αυτό (Environmental Audit Toolkit) και επιτρέπει τη συστηματική προσέγγιση και την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προκλήσεων με δομημένο και πρακτικό τρόπο.

Ο περιορισμός του περιβαλλοντικού αποτυπώματος συνιστά πρόκληση και ταυτόχρονα δέσμευση που αντικατοπτρίζεται στους αναθεωρημένους περιβαλλοντικούς στόχους μας για την περίοδο 2010 - 2015 (βλ. σ. 13, 31, 33). Συνεχής επιδίωξή μας αποτελεί η μείωση αυτού του αποτυπώματος ώστε να προκαλούμε «λιγότερο κακό» με τις δραστηριότητές μας.

Αντιμετώπιση της πρόκλησης της κλιματικής αλλαγής

Η κλιματική αλλαγή ήταν στην κορυφή της παγκόσμιας ημερήσιας διάταξης το 2009, ενόψει και της Συνόδου Κορυφής του ΟΗΕ (COP15) που πραγματοποιήθηκε στην Κοπεγχάγη το Δεκέμβριο. Ακολουθώντας τη στρατηγική του Ομίλου TITAN για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής, ενώσαμε τις δυνάμεις μας με άλλες εταιρίες, με ενδιαφερόμενα μέρη και πολίτες από όλο τον κόσμο στο πλαίσιο της εκστρατείας «Σφραγίστε τη συμφωνία - Seal the

Deal» του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ, ενισχύοντας την επίτευξη μιας αποτελεσματικής διεθνούς συμφωνίας για το κλίμα.

Οι εκπομπές CO₂ από την παραγωγή τσιμέντου ισοδυναμούν με 5% περίπου των παγκόσμιων εκπομπών που προκύπτουν από ανθρώπινη δραστηριότητα. Κατά συνέπεια ο περιορισμός του αποτυπώματος του CO₂ αποτελεί αντικείμενο συνεχούς έρευνας των επιχειρήσεων του κλάδου.

Με την υπάρχουσα τεχνολογία, ο κλάδος τσιμέντου διαθέτει τέσσερις διακριτούς τρόπους μείωσης των εκπομπών CO₂. Αυτοί οι τρόποι συνθέτουν σήμερα τη βάση ενός μοντέλου ανάλυσης της μελλοντικής εξέλιξης των εκπομπών CO₂ στο συγκεκριμένο κλάδο. Με βάση το μοντέλο αυτό έχει αναπτυχθεί και η «κλαδική προσέγγιση», της πρωτοβουλίας CSI, ως πρότυπο κοινής προσέγγισης της κλιματικής αλλαγής σε κλαδικό επίπεδο. Επίσης, σύμφωνα με το μοντέλο αυτό, δημιουργήθηκε ένας Οδικός Χάρτης Τεχνολογίας Παραγωγής Τσιμέντου που αποτελεί κοινή πρόταση του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας (ΔΟΕ - IEA) και του WBCSD.

Συνοπτικά, η μείωση των εκπομπών CO₂ στον κλάδο μπορεί να επιτευχθεί ως εξής:

- > Ενεργειακή αποδοτικότητα, δηλαδή χρήση αποδοτικού εξοπλισμού τελευταίας τεχνολογίας στα νέα εργοστάσια παραγωγής τσιμέντου και αναβάθμιση των ήδη υπαρχόντων εργοστασίων ώστε να μειωθεί η κατανάλωση ενέργειας που απαιτείται για την παραγωγή τσιμέντου.
- > Αύξηση της χρήσης εναλλακτικών καυσίμων και βιομάζας με λιγότερες εκπομπές CO₂, έναντι των ορυκτών καυσίμων.

> Παραγωγή και εμπορία σύμμικτων τσιμέντων όπου το κλίνκερ του οποίου η παραγωγή απαιτεί σημαντικές εκπομπές CO₂, υποκαθίσταται στο βαθμό που επιτρέπεται από υλικά των οποίων η παραγωγή συνεπάγεται λιγότερες ή καθόλου εκπομπές CO₂.

> Δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα (Carbon Capture and Storage, CCS) δηλαδή δέσμευση των εκπομπών που εκλύονται κατά την παραγωγή τσιμέντου πριν απελευθερωθούν στην ατμόσφαιρα και ασφαλή αποθήκευσή τους. Η ανάπτυξη της τεχνολογίας CCS θα απαιτήσει μεγάλες δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις προκειμένου να καταστεί εμπορικά βιώσιμη για τον κλάδο.

Ο Όμιλος TITAN διερευνά τη βιωσιμότητα κάθε ενός από αυτούς τους τέσσερις τρόπους και σημαντική πρόοδος καταγράφεται τα τελευταία χρόνια με συγκεκριμένες παρεμβάσεις και πρωτοβουλίες.

Μείωση εκπομπών και επιπτώσεων στο περιβάλλον

Αποτύπωμα CO₂

Τα εργοστάσια παραγωγής τσιμέντου παράγουν εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα συμβάλλοντας έτσι στο φαινόμενο του θερμοκηπίου και την κλιματική αλλαγή. Υπάρχουν τόσο άμεσες όσο και έμμεσες εκπομπές CO₂. Οι άμεσες εκπομπές CO₂ κατά την παραγωγή τσιμέντου προέρχονται από τις εξής πηγές:

- > Εκπομπή CO₂ (decarbonization), κατά τη χημική διαδικασία της μετατροπής πρώτων υλών

(κυρίως ασβεστόλιθου) σε κλίνκερ, που είναι το βασικό συστατικό του τσιμέντου.

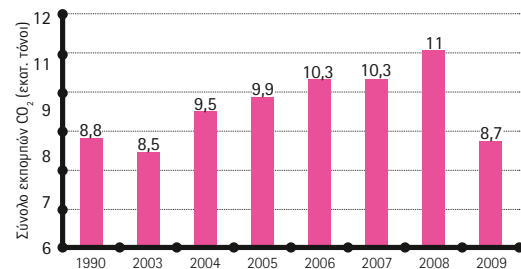
> Κατανάλωση καυσίμων, καθώς όλα τα καύσιμα που καίγονται στους κλιβάνους τσιμέντου (άνθρακας, πετρελαϊκό κωκ) παράγουν CO₂ από τη χημική αντίδραση μεταξύ άνθρακα (C) και οξυγόνου (O₂). Έμμεσες εκπομπές CO₂ προκαλούνται κατά την παραγωγή της ηλεκτρικής ενέργειας που καταναλώνεται για την παραγωγή κλίνκερ και τσιμέντου.

Από το 2003 ο Όμιλος TITAN δημοσιοποιεί τις συνολικές άμεσες εκπομπές CO₂ από τις δραστηριότητές του κάθε χρόνο. Το 2009 οι συνολικές άμεσες εκπομπές CO₂ από τα εργοστάσια παραγωγής και άλεσης τσιμέντου του Ομίλου ήταν 8,7 εκατ. τόνοι. Οι εκπομπές από τα οχήματα και τον κινητό εξοπλισμό που χρησιμοποιούνται εντός των εγκαταστάσεων του Ομίλου.

Το 2009 οι εκπομπές CO₂ υπολογίστηκαν εκ νέου για το διάστημα 1990-2008 λαμβάνοντας υπόψη τις μεταβολές στη μετοχική σύνθεση του Ομίλου (στην παραγωγή τσιμέντου και στις μονάδες άλεσης). Οι ειδικές εκπομπές του Ομίλου για το 2009 ήταν 672,6kg CO₂ ανά τόνο προϊόντος.

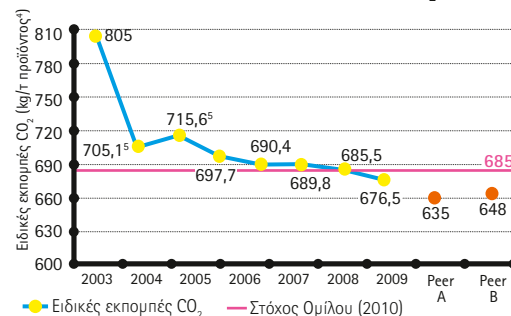
Το 2006 είχαμε θέσει ως στόχο να μειώσουμε κατά 15% τις εκπομπές μας σε σχέση με το 1990. Ο στόχος αυτός έχει ήδη επιτευχθεί υπολογίζοντας με βάση με τη μετοχική σύνθεση του Ομίλου τη χρονολογία που είχε τεθεί, καθώς σημειώθηκε μείωση κατά 16% των εκπομπών και επίδοση 676,5kg CO₂ ανά τόνο προϊόντος.

Εργοστάσια Ομίλου TITAN
Σύνολο μικτών άμεσων εκπομπών CO₂^{1,2,3}

¹ Οι συνολικές εκπομπές για τα έτη 1990-2008 υπολογίστηκαν το 2009, σύμφωνα με τη WBCSD/CSI, βάσει της παραγωγικής δυναμικότητας του Ομίλου TITAN (Αίγυπτος και Τουρκία).
² Οι εκπομπές CO₂ πριν από το 2008 δεν περιλαμβάνουν εκπομπές που σχετίζονται με τα οχήματα και τον κινητό εξοπλισμό.
³ Οι καθαρές εκπομπές ισούνται με τις μικτές εκπομπές μείον τα δικαιώματα που έχουν αποκτηθεί λόγω πιστοποιημένων μειώσεων εκπομπών (CER) από τη χρήση αποβλήτων ως εναλλακτικών καυσίμων.

Ειδικές μικτές άμεσες εκπομπές CO₂^{1,2,3}

¹ Οι ειδικές εκπομπές υπολογίζονται βάσει της παραγωγικής δυναμικότητας του Ομίλου TITAN (Αίγυπτος και Τουρκία).
² Οι εκπομπές CO₂ πριν από το 2008 δεν περιλαμβάνουν εκπομπές που σχετίζονται με τα οχήματα και τον κινητό εξοπλισμό.
³ Οι καθαρές εκπομπές ισούνται με τις μικτές εκπομπές μείον τα δικαιώματα που έχουν αποκτηθεί λόγω πιστοποιημένων μειώσεων εκπομπών (CER) από τη χρήση αποβλήτων ως εναλλακτικών καυσίμων.
⁴ Το προϊόν ισούται με υλικά που έχουν παρεμφερείς με το τσιμέντο ιδιότητες όπως ορίζεται από το WBCSD/CSI.
⁵ Επανυπολογισμός βάσει υλικού με παρεμφερείς με το τσιμέντο ιδιότητες σύμφωνα με το WBCSD/CSI.

Έρευνα και ανάπτυξη νέων προϊόντων

Η ικανότητα του Ομίλου TITAN να ελαχιστοποιεί τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις του ενισχύεται από συναφείς πρωτοβουλίες που συντονίζει η Διεύθυνση Έρευνας & Ανάπτυξης του Ομίλου. Μετά από διετή έρευνα αναπτύχθηκε και θα χρησιμοποιηθεί στην κατασκευή ενός μεγάλου φράγματος στον ποταμό Τέσκα της ΠΓΔΜ, ένα νέου τύπου ειδικό προϊόν, φιλικότερο προς το περιβάλλον. Εφαρμόζοντας τις τοπικές και Ευρωπαϊκές προδιαγραφές και ταυτόχρονα χρησιμοποιώντας εναλλακτικές πρώτες ύλες, το προϊόν αυτό παράγεται με λιγότερες εκπομπές CO₂. Όπως αναφέρθηκε πέρυσι, δύο νέα έργα αποτελούν αντικείμενο συνεργασίας του TITANA με το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (ΕΜΠ). Το πρώτο αφορά την αύξηση της ανακύκλωσης και της επαναχρησιμοποίησης νερού κατά την παραγωγή ετοιμού σκυροδέματος, τη μέτρηση των δυνητικών επιπτώσεων στο τελικό προϊόν, καθώς και τη δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης μέρους του τελικού προϊόντος ως αδρανούς στην παραγωγή.

Το δεύτερο έργο αφορά το διαπερατό σκυροδέμα, ένα προϊόν που ξεχωρίζει για την ικανότητά του να αποστραγγίζει μεγάλες ποσότητες νερού (όμβρια και θαλάσσια ύδατα) και να ανατροφοδοτεί τον υδροφόρο ορίζοντα. Η έρευνα επικεντρώνεται στη δυνατότητα του υλικού να κατακρατά βλαβερές ουσίες (π.χ. παραπροϊόντα πετρελαίου) στη μάζα του, αφήνοντας το καθαρό νερό να περάσει, ενώ εκτιμάται η δυνητικά αυξημένη ανθεκτικότητα και ο κύκλος ζωής του. Με τα αποτελέσματα αυτών των ερευνητικών έργων αφενός διευρύνεται το περιθώριο σχετικών εφαρμογών σε βιομηχανικές μονάδες και αφετέρου βελτιώνεται το περιβαλλοντικό αποτύπωμα του Ομίλου.

> Κατανάλωση ενέργειας -

«Για να τη διαχειριστούμε πρέπει πρώτα να τη μετρήσουμε»

Απαραίτητη προϋπόθεση για την αξιολόγηση των ενεργειακών επιδόσεων και τη μείωση της κατανάλωσης είναι η ύπαρξη αξιόπιστων στοιχείων σχετικά με το πώς, πότε και πού χρησιμοποιείται ενέργεια. Η συλλογή και καταγραφή αυτών των πληροφοριών είναι αναγκαία για τον ορισμό των τιμών βάσης και τη διαχείριση της χρήσης ενέργειας. Η κατανόηση της κατανάλωσης ενέργειας τώρα και στο παρελθόν είναι το κλειδί για τον εντοπισμό ευκαιριών που θα επιτρέψουν τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας και την εξασφάλιση οικονομικών ωφελημάτων.

Το 2009 ο TITAN εγκατέστησε στο εργοστάσιο του Ροαποκε στις ΗΠΑ ένα σύστημα παρακολούθησης ενέργειας σε πραγματικό χρόνο μέσω ενός δικτύου ψηφιακών μετρητών που επιτρέπει τη συνεχή καταγραφή της κατανάλωσης ενέργειας και της ενεργειακής έντασης σε κάθε τμήμα των εγκαταστάσεων. Όλα τα μετρούμενα στοιχεία αποθηκεύονται σε μια κεντρική βάση δεδομένων και οι τάσεις κατανάλωσης ενέργειας αναλύονται κατά τη διάρκεια της λειτουργίας και κατά την παύση της λειτουργίας ώστε να διαπιστώνεται πού και με ποιον τρόπο μπορούν να επέλθουν βελτιώσεις. Το σύστημα παρακολούθησης ενέργειας επέτρεψε ήδη τον εντοπισμό ευκαιριών για εξοικονόμηση ενέργειας οι οποίες το 2009 είχαν ως αθροιστικό αποτέλεσμα την εξοικονόμηση 10M kWh ενέργειας ισοδύναμης αξίας \$490.000.

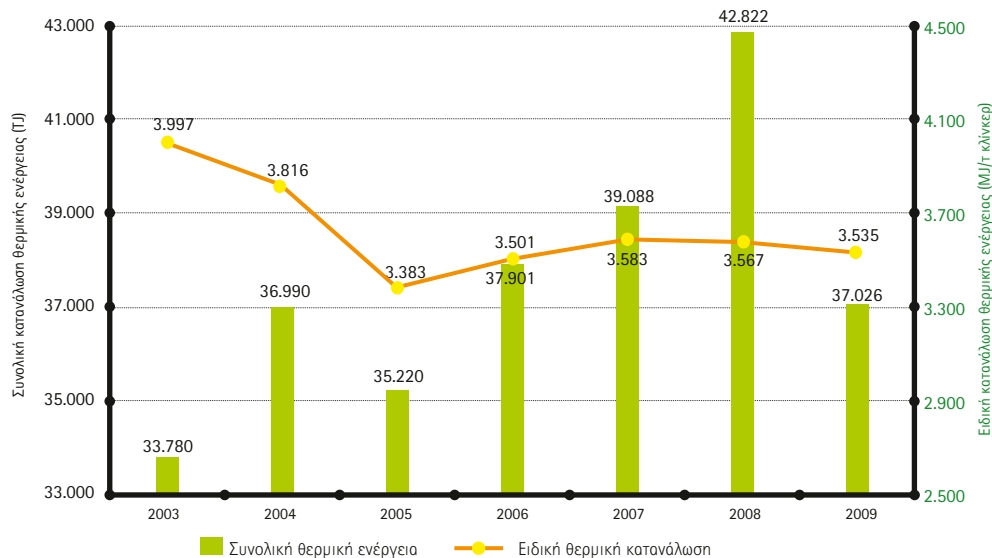
Θερμική ενέργεια

Το 2009 ο Όμιλος TITAN κατανάλωσε 37.026TJ θερμικής ενέργειας για την παραγωγή κλίνκερ και τσιμέντου. Η καταγραφείσα μείωση στη συνολική κατανάλωση θερμικής ενέργειας (σχεδόν 14% σε σύγκριση με το 2008) οφείλεται στη μείωση του όγκου της παραγωγής λόγω της μειωμένης ζήτησης προϊόντων, στη μεταβολή της παραγωγικής δυναμικότητας του Ομίλου TITAN στην Αίγυπτο και στην Τουρκία, καθώς επίσης και στις λειτουργικές βελτιώσεις που απορρέουν από τη συνεχή προσπάθεια για εξοικονόμηση ενέργειας. Η μέση ειδική κατανάλωση ήταν 3,535MJ/τόνο κλίνκερ, ελαφρώς μικρότερη (0,9%) σε σχέση με το 2008.

Η μεγαλύτερη πηγή θερμικής ενέργειας (98,5% σε θερμιδική βάση) προήλθε από συμβατικές ενεργειακές πηγές: άνθρακας, πετρελαϊκό κωκ,

μαζούτ και φυσικό αέριο. Τα εναλλακτικά καύσιμα καλύπτουν το υπόλοιπο ποσοστό. Η ποσοστιαία συμμετοχή των εναλλακτικών καυσίμων (θερμιδική βάση) αυξήθηκε από 1,07% το 2008 σε 1,53% το 2009. Η καταγραφείσα αύξηση προήλθε από την εισαγωγή ενός νέου εναλλακτικού καυσίμου, της αποξηραμένης λυματολάσσης, σε ένα από τα εργοστάσιά μας στην Ελλάδα και την αυξημένη χρήση εναλλακτικών καυσίμων όπως ελαστικών, στην Ελλάδα και τη Βουλγαρία. Οι προσπάθειές μας για αύξηση της χρήσης εναλλακτικών καυσίμων θα ενταθούν τα επόμενα χρόνια. Το 2009 αναθεωρήσαμε το στόχο με αύξηση του βαθμού υποκατάστασης από εναλλακτικά καύσιμα σε επίπεδο Ομίλου σε 10% έως το 2017.

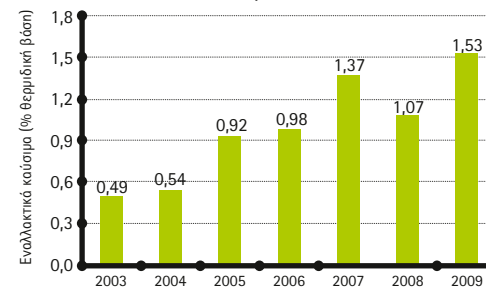
Εργοστάσια παραγωγής και άλεσης τσιμέντου του Ομίλου TITAN και λατομεία αυτών Κατανάλωση θερμικής ενέργειας για παραγωγή κλίνκερ και τσιμέντου

¹ Κάθε χρόνο ο υπολογισμός γίνεται βάσει της παραγωγικής δυναμικότητας του Ομίλου TITAN

Εργοστάσια Ομίλου TITAN

Ποσοστό εναλλακτικών καυσίμων που χρησιμοποιήθηκαν στην παραγωγή κλίνκερ και τσιμέντου

Εξοικονόμηση θερμικής ενέργειας

Επικεντρωνόμαστε στα εξής:

- > Επιλογή της Ξπράς μεθόδου εφόσον διατίθενται οι κατάλληλες πρώτες ύλες
- > Εγκατάσταση αποδοτικών πολυβάθμιων προθερμαντών, προασβεστοποιητών και ψυκτών κλίνκερ
- > Υποκατάσταση ορυκτών καυσίμων από εναλλακτικά και γενικότερα «ουδέτερα» από πλευράς εκπομπών CO₂ καύσιμα (βιομάζα)

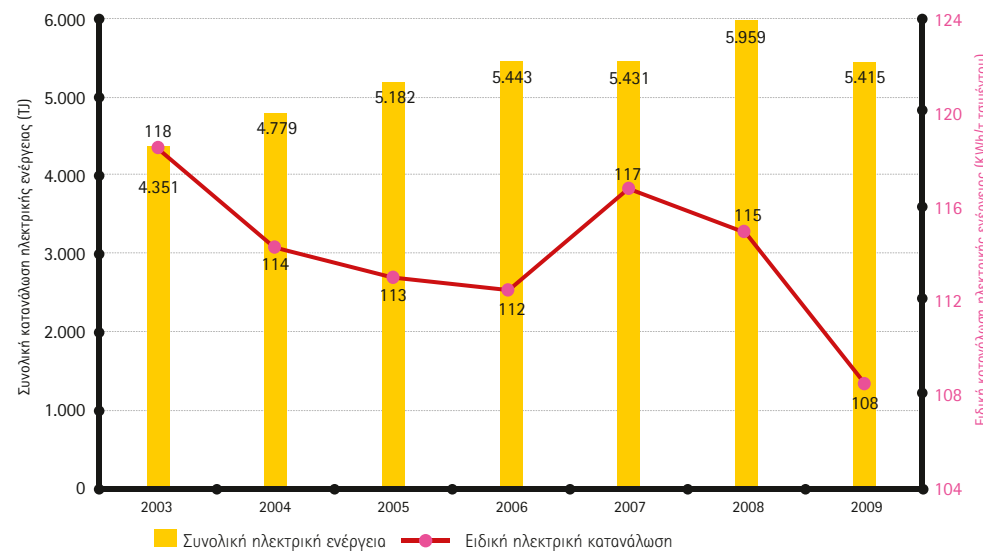

Εργοστάσιο τσιμέντου TITAN, Καμάρι, 2009

Ηλεκτρική Ενέργεια

Το σύνολο της ηλεκτρικής ενέργειας που απαιτείται για τη λειτουργία του Ομίλου TITAN παρέχεται από τους κατά τόπους προμηθευτές ενέργειας. Το 2009 η συνολική κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας στα εργοστάσια παραγωγής τσιμέντου του Ομίλου ήταν 1.505GWh (5.415TJ). Όπως και στην περίπτωση της κατανάλωσης θερμικής ενέργειας, η καταγραφείσα μείωση κατά σχεδόν 9% –σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος– ήταν αποτέλεσμα της μείωσης του όγκου της παραγωγής, των αλλαγών στη συμμετοχή του Ομίλου στην Αίγυπτο και στην Τουρκία, καθώς επίσης και των βελτιώσεων στη λειτουργική αποδοτικότητα του εξοπλισμού των εργοστασίων. Η μέση ειδική κατανάλωση ήταν 108kWh/τόνο τσιμέντου, δηλαδή χαμηλότερη κατά 5,6% σε σύγκριση με το 2008.

Εργοστάσια παραγωγής και άλεσης τσιμέντου του Ομίλου TITAN και λατομεία αυτών
Κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας στην παραγωγή κλίνκερ και τσιμέντου¹

¹ Κάθε χρόνο ο υπολογισμός γίνεται βάσει της παραγωγικής δυναμικότητας του Ομίλου TITAN

Energy Star® Partner

Το Φεβρουάριο του 2009, ο TITAN ανακοίνωσε τη συνεργασία του εργοστασίου παραγωγής τσιμέντου στο Roanoke, ΗΠΑ με την Επιτροπή Περιβαλλοντικής Προστασίας και το Υπουργείο Ενέργειας. Στο πλαίσιο αυτής της συνεργασίας, ο TITAN καταθέτει πληροφορίες για την ενεργειακή του αποδοτικότητα προς ανεξάρτητο έλεγχο. Η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει επίσης οργάνωση πληροφοριών, καθορισμό κατεύθυνσης και συγκριτική αξιολόγηση των ενεργειακών επιδόσεων της εταιρίας με τις μεθόδους που έχει υιοθετήσει για το σκοπό αυτό η πρωτοβουλία Energy Star®.

οι σημειώσεις μας

Στόχος του Ομίλου για εκπομπές CO₂

Μείωση των ειδικών εκπομπών CO₂ κατά **22%** έως το 2015 σε σύγκριση με το 1990.

Στόχος 2015: 628kg CO₂ ανά τόνο προϊόντος δηλαδή κατά 5% χαμηλότερο από τις προβλέψεις του WBCSD/CSI για το 2015.

Στόχος Ομίλου για εναλλακτικά καύσιμα

Αντικατάσταση συμβατικών καυσίμων με εναλλακτικά σε ποσοστό 10% (σε θερμική βάση) έως το 2017.

Σκόνη

Η σκόνη αποτελεί μία από τις σημαντικότερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις των βιομηχανικών μας δραστηριοτήτων. Στα εργοστάσια παραγωγής τσιμέντου, οι βασικές πηγές εκπομπής σκόνης είναι οι καπνοδόχοι των παραγωγικών μηχανημάτων. Σκόνη απελευθερώνεται επίσης κατά τη μεταφορά των υλικών (διάχυτη σκόνη).

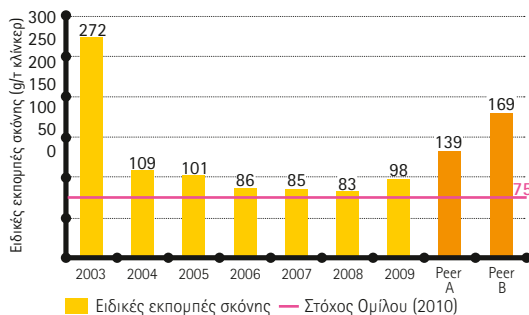
Σε όλες τις μονάδες του Ομίλου TITAN έχει εγκατασταθεί εξοπλισμός παρακολούθησης και καταγραφής των εκπομπών σκόνης καθώς και για τη διενέργεια μετρήσεων σύμφωνα με την περιβαλλοντική νομοθεσία και τα πρότυπα του Ομίλου. Όσον αφορά τη διάχυτη σκόνη, επειδή δεν είναι δυνατή η συνεχής παρακολούθηση των εκπομπών, εφαρμόζεται (σε όλες τις παραγωγικές δραστηριότητες του Ομίλου) πρόγραμμα περιοδικών μετρήσεων για την παρακολούθησή τους. Σκοπός είναι η προστασία της υγείας των εργαζομένων και η μείωση των επιπτώσεων στη γύρω περιοχή. Επίσης, λαμβάνεται μέριμνα για τη σωστή συντήρηση και βέλτιστη λειτουργία του εξοπλισμού, καθώς και για την αυστηρή εφαρμογή των κανόνων σχετικά με τη μεταφο-

ρά υλικών τόσο στους χώρους του εργοστασίου όσο και εκτός αυτού.

Πέρυσι οι εκπομπές σκόνης ανήλθαν συνολικά σε 1.493 τόνους και οι ειδικές εκπομπές ήταν 143g/τόνο κλίνκερ βάσει της παραγωγικής δυναμικότητας του Ομίλου το 2009. Οι εκπομπές σκόνης στην πλειονότητα των εγκαταστάσεών μας ήταν κατά πολύ χαμηλότερες των ορίων που θέτει η νομοθεσία και προβλέπονται από τους περιβαλλοντικούς όρους χορήγησης των σχετικών αδειών λειτουργίας.

Οι ειδικές εκπομπές, υπολογισθείσες βάσει της παραγωγικής δυναμικότητας του Ομίλου TITAN το 2006, όταν τέθηκαν οι σχετικοί στόχοι, έφθασαν τα 98,3g/τόνο κλίνκερ, δηλαδή αύξηση 18,3% σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Η επίδοση αυτή παρουσιάζει σχετική επιδείνωση σε σύγκριση με την τάση που κυριάρχησε τα προηγούμενα έτη στον Όμιλο. Παραμένει κατά συνέπεια κυρίαρχος στόχος για τον Όμιλο η επίτευξη συνολικής μείωσης των εκπομπών σκόνης κατά 65% έως το 2015 σε σύγκριση με τις εκπομπές σκόνης το 2003.

Εργοστάσια Ομίλου TITAN
Ειδικές εκπομπές σκόνης¹

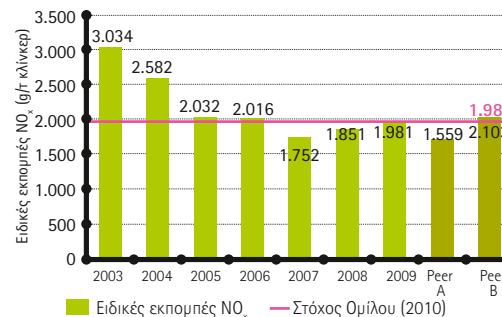
¹ Οι ειδικές εκπομπές υπολογίζονται βάσει της παραγωγικής δυναμικότητας του Ομίλου TITAN το 2006

NO_x

Η καύση σε υψηλές θερμοκρασίες οδηγεί στη δημιουργία οξειδίων του αζώτου (NO_x). Οι επιστημονικές μελέτες έχουν συνδέσει τις εκπομπές NO_x με τη δημιουργία όξινης βροχής και αιθαλομίχλης. Το 2009 οι εκπομπές NO_x του Ομίλου ήταν 20.767 τόνοι και οι ειδικές εκπομπές ήταν 1.982g/τόνο κλίνκερ, βάσει της παραγωγικής δυναμικότητας του Ομίλου TITAN το περασμένο έτος. Οι εκπομπές αυτές ήταν εντός των περιβαλλοντικών ορίων που τίθενται στις άδειες λειτουργίας. Με επανυπολογισμό των ειδικών εκπομπών βάσει της παραγωγικής δυναμικότητας του Ομίλου το 2006, χρονιά κατά την οποία τέθηκε ο στόχος, η τιμή που προκύπτει είναι 1,981g/τόνο κλίνκερ, δηλαδή περίπου ίση με τον τρέχοντα στόχο των 1,980g/τόνο κλίνκερ.

Πέρυσι ο στόχος για τις εκπομπές NO_x αναθεωρήθηκε σε 1,670g/τόνο κλίνκερ έως το 2015 (-45% σε σύγκριση με το 2003).

Εργοστάσια Ομίλου TITAN
Ειδικές εκπομπές NO_x (ως ισοδύναμο NO₂)¹

¹ Οι ειδικές εκπομπές υπολογίζονται βάσει της παραγωγικής δυναμικότητας του Ομίλου TITAN το 2006

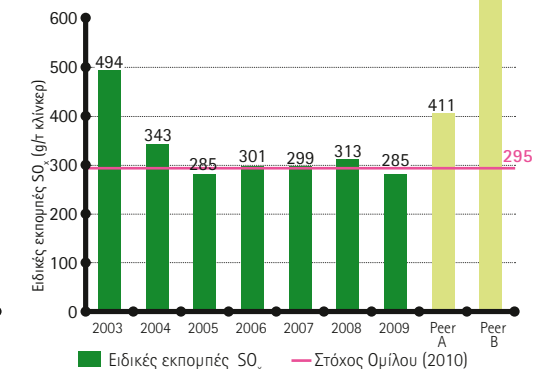
SO_x

Η παρουσία θείου (S) στις πρώτες ύλες είναι η βασική αιτία εκπομπών SO_x που συνδέονται άμεσα με τη δημιουργία όξινης βροχής. Είναι συνεπώς απόλυτα αναγκαίο οι εκπομπές αυτές να διατηρούνται στο ελάχιστο δυνατό επίπεδο. Πέρυσι οι εκπομπές SO_x ήταν 2.456 τόνοι, δηλαδή ειδικές εκπομπές 234g/τόνο κλίνκερ, βάσει της συμμετοχής του Ομίλου το 2009. Για μία ακόμη χρονιά, σε πολλά εργοστάσια του Ομίλου, οι εκπομπές SO_x ήταν αμελητέες και σε όλες τις περιπτώσεις πολύ χαμηλότερες από τα ανώτατα όρια που προβλέπονται από τους περιβαλλοντικούς όρους των αδειών λειτουργίας.

Υπολογίζοντας τις ειδικές εκπομπές βάσει της παραγωγικής δυναμικότητας του Ομίλου TITAN το 2006, χρονιά κατά την οποία τέθηκε ο στόχος, η τιμή που προκύπτει είναι 285g/τόνο κλίνκερ, δηλαδή κάτω από το στόχο των 295g/τόνο κλίνκερ που είχε τεθεί για το 2010.

Λαμβάνοντας υπόψη τις νέες εξαγορές, την παραγωγική δυναμικότητα του Ομίλου και τη θέση σε λειτουργία νέων γραμμών παραγωγής το 2009, τέθηκε νέος στόχος 240g/τόνο κλίνκερ για το 2015.

Εργοστάσια Ομίλου TITAN
Ειδικές εκπομπές SO_x (ως ισοδύναμο SO₂)¹

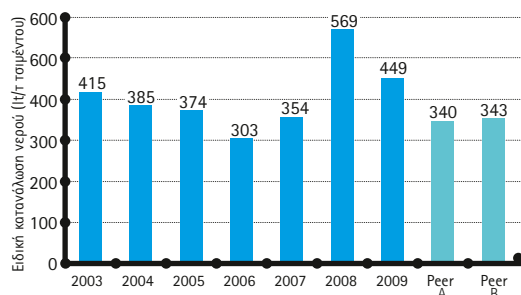
¹ Οι ειδικές εκπομπές υπολογίζονται βάσει της παραγωγικής δυναμικότητας του Ομίλου TITAN το 2006

Κατανάλωση νερού

Το 2008 ο Όμιλος TITAN εγκαινίασε μια νέα πρωτοβουλία για τη βελτίωση της διαχείρισης του νερού, θέλοντας, μεταξύ άλλων, να προετοιμασθεί και για εξελίξεις που αναμένονται στη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο πλαίσιο αυτής της πρωτοβουλίας, εκπονούνται σχέδια διαχείρισης υδάτων για κάθε ένα από τα εργοστάσια παραγωγής τσιμέντου και ετοιμού σκυροδέματος που ανήκουν ΕΞ ολοκλήρου στον Όμιλο TITAN έως το 2012. Τα σχέδια αυτά θα παρέχουν αξιόπιστη αναπαράσταση του διαγράμματος ροής και του ισοζυγίου της χρήσης του νερού, όπως και των σχετικών αναγκών βελτίωσης όσον αφορά τη διαχείριση του νερού. Έως το τέλος του 2012 θα έχει τεθεί σε πλήρη εφαρμογή ένα σύστημα διαχείρισης νερού, μέσω του οποίου θα διασφαλίζεται η συνολική και αξιόπιστη παρακολούθηση του ισοζυγίου υδάτινων πόρων κάθε εργοστασίου και θα διατυπώνονται προτάσεις για διαρκή βελτίωση.

Το 2009 η ειδική κατανάλωση νερού του Ομίλου ήταν περίπου 449lt/τόνο τσιμέντου. Σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, σημειώθηκε μείωση της κατανάλωσης νερού κατά 20%.

Εργοστάσια Ομίλου TITAN Ειδική κατανάλωση νερού¹

¹ Κάθε χρόνο ο υπολογισμός γίνεται βάσει της παραγωγικής δυναμικότητας του Ομίλου TITAN το 2006

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα δύο τελευταία χρόνια οι προσπάθειές μας απέδωσαν τα πρώτα θετικά αποτελέσματα στα εργοστάσια TITAN Usje, ΠΓΔΜ και Zlatna Panega, Βουλγαρία. Η ανάπτυξη ενός καλύτερου συστήματος παρακολούθησης της χρήσης νερού, οι επενδύσεις για καθαρισμό και ανακύκλωση των χρησιμοποιημένων υδάτων, καθώς και οι βελτιώσεις στο σύστημα διανομής νερού είχαν ως αποτέλεσμα τη μείωση της κατανάλωσης περισσότερο από 60%.

Περιβαλλοντικές επενδύσεις και δαπάνες

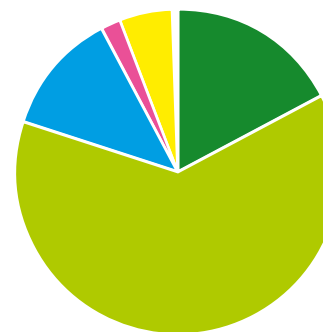
Το 2009 οι συνολικές δαπάνες που σχετίζονταν με την υλοποίηση της περιβαλλοντικής πολιτικής του Ομίλου ανήλθαν σε €22,5 εκατ. Το ποσό αυτό περιλαμβάνει επενδύσεις ύψους €3,5 εκατ., οι οποίες αποτελούν το 15,5% των συνολικών δαπανών για την εφαρμογή τεχνολογιών φιλικών προς το περιβάλλον π.χ. βελτίωση ή αντικατάσταση φίλτρων, συστήματα SNCR για μείωση εκπομπών NO_x κ.λ. Ποσό €14,4 εκατ. ή 64,2% των συνολικών δαπανών δαπανήθηκε για την περιβαλλοντική διαχείριση: π.χ. λειτουργία, συντήρηση και διακρίβωση μετρητικού εξοπλισμού, διαχείριση σκόνης από κλιβάνους (CKD), ελαχιστοποίηση διάχυτης σκόνης μέσω ψεκασμού με νερό, λειτουργία συστημάτων SNCR κ.α., ενώ €4,6 εκατ. αφορούσαν άλλες δαπάνες σχετικές με το περιβάλλον, όπως μεταξύ άλλων €3 εκατ. ή περίπου 13,5% για τη διαχείριση απορριμμάτων, €1,1 εκατ. ή περίπου 4,7% για αναδάσωση, €0,4 εκατ. ή περίπου 1,8% για εργασίες αποκατάστασης και €0,1 εκατ. ή περίπου 0,3% για εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση.

Περιβαλλοντικοί έλεγχοι

Με δεδομένη τη δέσμευσή μας για την εφαρμογή ενός αυστηρού συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης, παρακολουθούμε ανελλιπώς τις επιδόσεις των εργοστασίων μας μέσω εσωτερικών και εξωτερικών περιβαλλοντικών ελέγχων. Το 2009 οι εσωτερικοί έλεγχοι κάλυψαν περίπου 50% της συνολικής παραγωγής τσιμέντου του Ομίλου.

Επιπλέον, επτά εργοστάσια παραγωγής τσιμέντου υποβλήθηκαν σε ανεξάρτητο έλεγχο και σε επαλήθευση των εκπομπών CO₂: πέντε στην Ευρώπη, ένα στις ΗΠΑ και ένα στην Αίγυπτο.

Περιβαλλοντικές επενδύσεις

- Περιβαλλοντική διαχείριση 62,8%
- Εφαρμογή τεχνολογιών φιλικών προς το περιβάλλον 17,4%
- Διαχείριση αποβλήτων 12,2%
- Αναδάσωση 5,3%
- Αποκατάσταση λατομείων 2,0%
- Περιβαλλοντική εκπαίδευση και ενημέρωση 0,3%

οι σημειώσεις μας

Στόχοι Ομίλου για εκπομπές σκόνης και αερίων

- > Μείωση των ειδικών εκπομπών σκόνης κατά 65% έως το 2015 σε σύγκριση με το 2003.
Στόχος 2015: 95g/τόνο κλίνκερ
- > Μείωση των ειδικών εκπομπών NO_x κατά 45% έως το 2015 σε σύγκριση με το 2003.
Διατήρηση του στόχου των 1670g/τόνο κλίνκερ που τέθηκε το 2008 για τις εγκαταστάσεις ιδιοκτησίας του Ομίλου το 2009.
- > Μείωση των ειδικών εκπομπών SO_x κατά 51% έως το 2015 σε σύγκριση με το 2003.
Στόχος 2015: 240g/τόνο κλίνκερ.
- Στόχοι Ομίλου για την κατανάλωση νερού**
- > Χαρτογράφηση και περιορισμός της ειδικής κατανάλωσης νερού
Στόχος 2015: 350lt/τόνο τσιμέντου

Περιορισμός κατανάλωσης – Επαναχρησιμοποίηση – Ανακύκλωση

Στη σύγχρονη, περιβαλλοντικά ευαισθητοποιημένη κοινωνία ο περιορισμός της κατανάλωσης φυσικών πρώτων υλών και ενέργειας, η επαναχρησιμοποίηση και η ανακύκλωση των πρώτων υλών ακόμη και των αποβλήτων αποτελούν ακρογωνιαίους λίθους κάθε βιομηχανικής δραστηριότητας. Οι διαρκώς αυξανόμενες απαιτήσεις για βιώσιμη ανάπτυξη έχουν παραινέσει τη βιομηχανία συνολικά και τον κλάδο τσιμέντου ειδικότερα σε άμεσες δράσεις. Ο περιορισμός, η επαναχρησιμοποίηση και η ανακύκλωση των πρώτων υλών και των αποβλήτων αποτελούν βασική συνιστώσα της υλοποίησης της περιβαλλοντικής πολιτικής του Ομίλου, σε επίπεδο τακτικής και στρατηγικής. Στο πλαίσιο αυτό, όλες οι εγκαταστάσεις του Ομίλου TITAN έχουν αναπτύξει, εφαρμόζουν και επενδύουν συνεχώς σε πρακτικές περιορισμού - επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης.

Οι πρώτες ύλες και τα ενδιάμεσα προϊόντα που τυχόν διαρρέουν κατά τη διαδικασία παραγωγής ανακτώνται με ειδικό εξοπλισμό και μετά από κατάλληλη επεξεργασία για την απομάκρυνση ξένων υλών, επανεισάγονται στη γραμμή παραγωγής για επαναχρησιμοποίηση.

Η ανακύκλωση των υλικών είναι μέρος του τρίπτυχου των πρακτικών που αφορούν τον τομέα αυτό και ακολουθείται στο σύνολο των δραστηριοτήτων του Ομίλου μέσω ειδικών προγραμμάτων συλλογής και ανακύκλωσης.

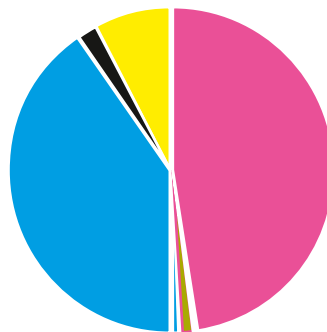
Υλικά

Η ανακύκλωση υλικών και απορριμμάτων πραγματοποιείται επί τόπου στις εγκαταστάσεις του Ομίλου όταν είναι εφικτή. Στις ΗΠΑ οι επιστροφές σκυροδέματος χρησιμοποιούνται για την

παραγωγή τσιμεντόλιθων, αλέθονται για λιθοστρώσεις ή για αντικατάσταση άλλων δομικών υλικών.

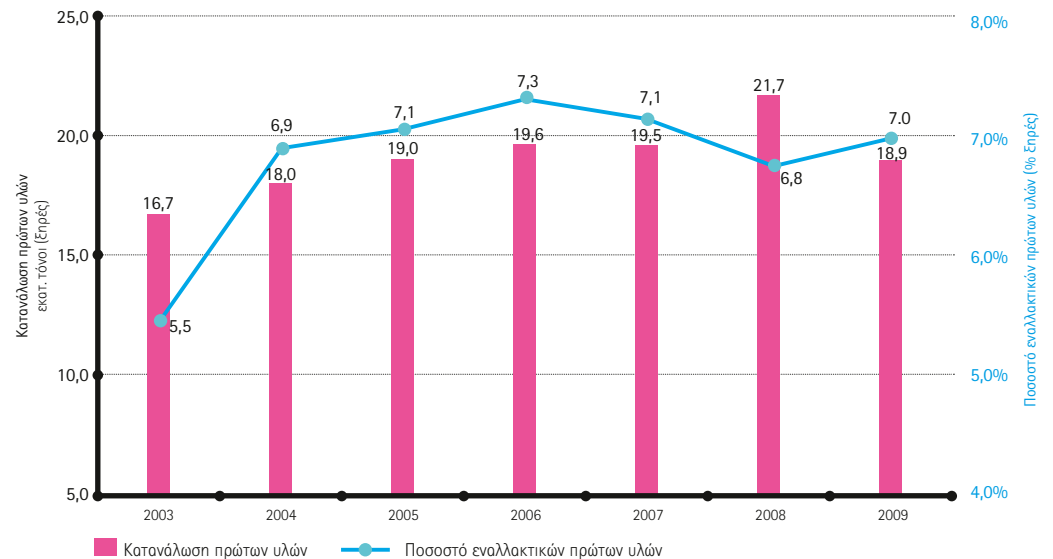
Στις περιπτώσεις που τα υλικά δεν μπορούν να ανακυκλωθούν εσωτερικά, η ανακύκλωσή τους γίνεται μέσω συστημάτων συλλογικής διαχείρισης ή εξουσιοδοτημένων εργολάβων. Τα υλικά που συλλέγονται με αυτό τον τρόπο περιλαμβάνουν σκραπ μετάλλων (π.χ. σιδήρου και χάλυβα), μπαταρίες οχημάτων, χρησιμοποιημένα λιπαντικά, ηλεκτρικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό, χαρτί, χαρτόνι, οικιακές μπαταρίες και τόνερ από εκτυπωτές και φωτοτυπικά μηχανήματα. Το 2009 ο όγκος των ανακυκλούμενων απορριμμάτων ανήλθε σε 146.533 μετρικούς τόνους.

Ανακύκλωση απορριμμάτων

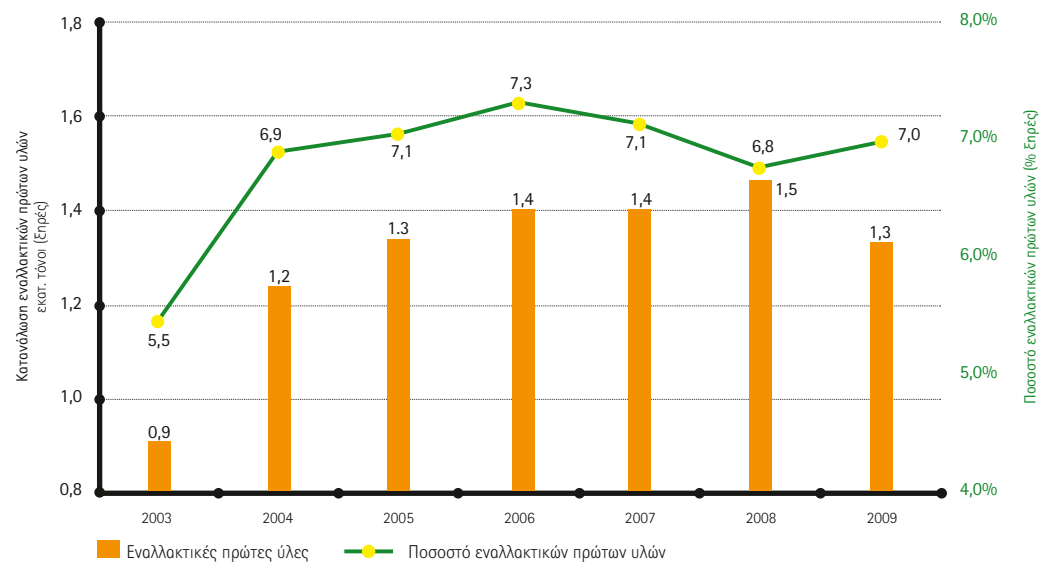
- Επιστροφές σκυροδέματος **47,7%**
- Υλικά κατασκευών και κατεδαφίσεων **40,4%**
- Άλλα **7,7%**
- Σίδηρος και χάλυβας **2%**
- Άλλα απορρίμματα (εκτός από σίδηρο, χάλυβα, αλουμίνιο κ.λ.) **1,2%**
- Πυρίμαχα **0,8%**
- Χρησιμοποιημένα λιπαντικά **0,3%**
- Παλαιά ελαστικά **0,1%**

Κατανάλωση πρώτων υλών και ποσοστό εναλλακτικών πρώτων υλών που χρησιμοποιήθηκαν για την παραγωγή κλίνκερ και τσιμέντου¹

¹ Κάθε χρόνο ο υπολογισμός γίνεται βάσει της παραγωγικής δυναμικότητας του Ομίλου TITAN

Κατανάλωση εναλλακτικών πρώτων υλών και ποσοστό εναλλακτικών πρώτων υλών που χρησιμοποιήθηκαν για την παραγωγή κλίνκερ και τσιμέντου¹

¹ Κάθε χρόνο ο υπολογισμός γίνεται βάσει της παραγωγικής δυναμικότητας του Ομίλου TITAN

Διαχείριση πρώτων υλών και συνέργειες μεταξύ των λατομείων

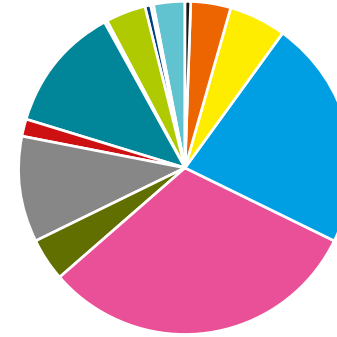
Η ελαχιστοποίηση των απορριμμάτων από την παραγωγή πρώτων υλών, εκτός από την παράταση του κύκλου ζωής στρατηγικών αποθεμάτων, έχει φέρει στο προσκήνιο νέες συνέργειες και τρόπους διαχείρισης των λατομείων αδρανών του Ομίλου TITAN. Ένα ενδεικτικό παράδειγμα αυτής της πρακτικής είναι η περίπτωση δύο λατομείων, του Ξηρορέματος και της Μαλακάσας στην Αττική, που βρίσκονται σε απόσταση 55 χλμ. το ένα από το άλλο. Η βασική ιδέα αυτής της προσπάθειας του Ομίλου TITAN στην Ελλάδα συνίσταται στην όσο το δυνατόν πληρέστερη αξιοποίηση του ετήσιου πλεονάσματος κόκκινου ασβεστόλιθου από το λατομείο Ξηρορέματος (δυτική Αττική), που δεν απορροφάται από την τοπική αγορά παραγωγών έτοιμου σκυροδέματος.

Αποστέλλοντας το ετήσιο πλεόνασμα ασβεστόλιθου από το λατομείο Ξηρορέματος –που διαθέτει όλες τις προδιαγραφές για τα αδρανή υλικά– στη Μαλακάσα, ο Όμιλος TITAN αποφεύγει τη συσσώρευση αυτού του υλικού σε χώρους του λατομείου. Η συσσώρευση του υλικού θα περιόριζε στην περίπτωση αυτή τη δυνατότητα ορθολογικής ανάπτυξης των ενεργών αναβαθμίδων.

Καθώς το λατομείο της Μαλακάσας χρειάζεται αργιλώδη ασβεστόλιθο και μεγάλες ποσότητες εδάφους καλής ποιότητας, ο TITAN είναι σε θέση να παράγει και να διαθέτει μεγάλο μέρος των αδρανών αυτών από τη Μαλακάσα, επωφελούμενος των συνθηκών της τοπικής αγοράς. Επιπλέον, ο Όμιλος TITAN χρησιμοποιεί αυτό το πλεόνασμα από το Ξηρόρεμα ως υλικό αναπλήρωσης του ανώτερου στρώματος του εδάφους στο πλαίσιο του σχεδίου αποκατάστασης που εφαρμόζεται στη Μαλακάσα. Γίνεται έτσι σαφές ότι ένα υλικό που είναι πλεονασματικό σε μία περίπτωση μπορεί να είναι χρήσιμο σε μια άλλη, οδηγώντας σε ουσιαστικές συνέργειες και βελτιώσεις τόσο από οικονομική όσο και από περιβαλλοντική άποψη.

Υλικά που χρησιμοποιήθηκαν – Βιομηχανικά απορρίμματα¹

- Ιπτάμενη τέφρα (Ξηρά) **31,2%**
- Ιπτάμενη τέφρα (υγρή) **22,4%**
- Απολείψματα σιδήρου **5,4%**
- Πυριτική τέφρα **3,9%**
- FeSO₄ · 7H₂O **0,7%**
- Υλικά κατεδαφίσεων και απορρίψεις **2,9%**
- Σκόνη «by-pass» κλιβάνου **0,2%**
- Σκόνη φίλτρων κλιβάνου **0,7%**
- Βιομηχανική γύψος **3,8%**
- Σκωρία **12,3%**
- Σκωρία μολύβδου **1,7%**
- Σκωρία υψικαμίνου **10,3%**
- Τέφρα πυθμένα **4,2%**
- Φαγιαλίτης **0,2%**

¹ Κάθε χρόνο ο υπολογισμός γίνεται βάσει της παραγωγικής δυναμικότητας του Ομίλου TITAN

> Η ST μειώνει το αποτύπωμα CO₂

Η Separation Technologies (ST), θυγατρική του Ομίλου TITAN που ειδικεύεται στην επεξεργασία της ιπτάμενης τέφρας, εγκατέστησε ηλιακές κυψέλες στο εργοστάσιο της Ταπρα για να βελτιώσει ακόμη περισσότερο το αποτύπωμα CO₂ που δημιουργείται από τη διαδικασία διαχωρισμού της τέφρας.

Συνολικά έχουν εγκατασταθεί 175 μ² φωτοβολταϊκών πάνελ στις στέγες των σιλό, με ονομαστική απόδοση 9,24 kW.

Στο πρώτο έτος λειτουργίας του το σύστημα εξοικονόμησε περίπου 23.000 kWh ηλεκτρικής ενέργειας. Επίσης, στο εργοστάσιο έχει εγκατασταθεί εξοπλισμός για την ενεργειακά αποδοτική μεταφορά της ιπτάμενης τέφρας πυκνής φάσης εξοικονομώντας ετησίως σχεδόν 1.000.000 kWh σε σχέση με παλαιότερα συστήματα.

Διαχείριση λατομείων και βιοποικιλότητα

Οι δραστηριότητες του Ομίλου TITAN για την παραγωγή τσιμέντου και αδρανών εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τη χρήση φυσικών πόρων. Η εξορυκτική δραστηριότητα μπορεί να έχει επίδραση στη βιοποικιλότητα της πανίδας και της χλωρίδας. Για τον περιορισμό αυτής της επίδρασης εκπονούνται και εφαρμόζονται μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων και σχέδια αποκατάστασης των λατομείων. Συγκεκριμένες περιπτώσεις περιοχών, που συνδέονται με προστατευόμενα είδη και οικοσυστήματα, αξιολογούνται περαιτέρω, όπως π.χ. η αρχική μελέτη οικολογίας στο λατομείο Zlatna Panega στη Βουλγαρία και η μελέτη βιοποικιλότητας στο λατομείο στις Άρτιμες (Πάτρα), που αποσκοπούν στην ανάπτυξη εξειδικευμένων σχεδίων διαχείρισης για τη προστασία και την ανάδειξη της βιοποικιλότητας. Το 2009 η συνολική έκταση των ενεργών λατομείων ήταν 97,1 εκατ. μ², εκ των οποίων 17,7 εκατ. μ² τελούν υπό εξόρυξη, 13,2 εκατ. μ² έχουν αποκατασταθεί έως σήμερα (συνολικά), ενώ 66,2 εκατ. μ² είναι ακόμη ανέπαφα.

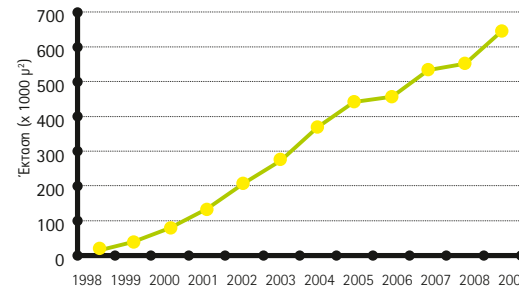
Το 2007 και σύμφωνα με την Κοινοτική οδηγία για τους οικοτόπους, ένα μέρος του λατομείου Zlatna Panega στη Βουλγαρία έχει συμπεριληφθεί στο δίκτυο περιοχών Natura 2000 και συγκεκριμένα στην ειδική ζώνη διατήρησης του «Karlukono». Στο πλαίσιο της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης και των στόχων περιβαλλοντικής βιωσιμότητας του Ομίλου, προχώρησε η σχετική διαδικασία για αξιολόγηση των θεμάτων που αφορούν τη βιοποικιλότητα, γνωστή και ως «αρχική μελέτη οικολογίας» - Initial Ecological Scoring Study. Η μελέτη που ανατέθηκε σε διεθνή εταιρία ειδικών επιστημόνων με σκοπό την καταγραφή των οικοτόπων και των ειδών πανίδας - χλωρίδας της περιοχής του λατομείου και την εκτίμηση των δυνητικών οικολογικών περι-

ορισμών των τωρινών δραστηριοτήτων και των μελλοντικών τους προοπτικών.

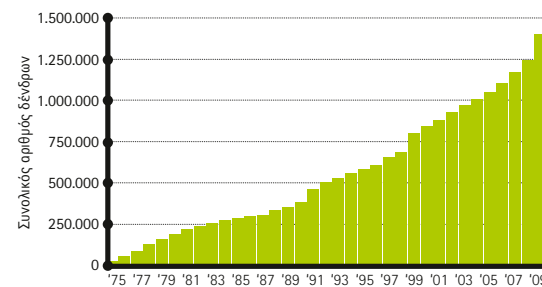
Η μελέτη ολοκληρώθηκε τον Ιούλιο του 2009, περιέλαβε τόσο βιβλιογραφική έρευνα όσο και έρευνα πεδίου σε συνολική έκταση ~2 τ. κλμ., και κάλυψε τα εξής θέματα:

- > Αξιολόγηση των διαθέσιμων πληροφοριών σχετικά με τη διαδικασία ένταξης στο δίκτυο Natura 2000 στη Βουλγαρία και ιδίως όσον αφορά τα χαρακτηριστικά προστασίας στην ειδική ζώνη διατήρησης του «Karlukono»
- > Περιγραφή των τύπων οικοτόπων και των βασικών ειδών χλωρίδας και πανίδας της περιοχής βάσει των ευρημάτων της έρευνας πεδίου
- > Εκτίμηση της σημασίας των οικοτόπων και των ειδών από την άποψη της διατήρησης (π.χ. υπο-πανωνικοί στεπικοί λειμώνες και είδη ορχιδέας, φωλιές νυχτερίδων και άγρια πτηνά στη γύρω περιοχή κ.λ.), καθώς επίσης και των δυνητικών επιπτώσεων της εξορυκτικής δραστηριότητας (συνεχίζονται οι μελέτες)
- > Συμπεράσματα που περιλαμβάνουν σειρά προτάσεων για τη διαδικασία της «δέουσας εκτίμησης», το διάλογο με τις κρατικές αρχές και τη διαβούλευση με ΜΚΟ, καθώς επίσης περαιτέρω έρευνες και μελέτες, για την ολοκλήρωση της εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων

Αποκατάσταση λατομείων με τη μέθοδο της υδροσποράς

Συνολικός αριθμός δένδρων που φυτεύτηκαν από τον TITANA ή δόθηκαν σε τρίτους (σωρευτικά)

Μελέτη βιοποικιλότητας στο λατομείο Άρτιμες (Πάτρα)

Το λατομείο ασβεστολίθου στις Άρτιμες που λειτουργεί από τα τέλη της δεκαετίας του 1960 τροφοδοτώντας το εργοστάσιο τσιμέντου του TITANA στο Δρέπανο Αχαΐας, αποτελεί πρότυπο της πολιτικής αποκατάστασης λατομείων που εφαρμόζει ο Όμιλος.

Από τις αρχές της δεκαετίας του 1970, ο TITAN επικεντρώνει τις προσπάθειές του στη συστηματική αποκατάσταση των λατομείων, εφαρμόζοντας βέλτιστες πρακτικές, όπως η λειτουργία φυτωρίων στις εγκαταστάσεις του και η ανάπτυξη νεαρών φυτών. Η πρόοδος που έχει συντελεσθεί στα 30 χρόνια που μεσολάβησαν στις μεθόδους αναδάσωσης και αποκατάστασης είναι εντυπωσιακή και ορατή στο λατομείο στις Άρτιμες, μολονότι δύο δασικές πυρκαγιές κατέστρεψαν εν μέρει την αποκατασταθείσα ζώνη του λατομείου.

Το 2009 έγινε ένα ακόμη βήμα περαιτέρω βελτίωσης με την εκπόνηση ειδικής μελέτης σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Πατρών για την αξιολόγηση της βιοποικιλότητας εντός των ορίων του λατομείου και στη γύρω περιοχή. Δίνοντας έμφαση στην πρόοδο που έχει ήδη σημειωθεί για την ανάπτυξη της χλωρίδας στις αποκατασταθείσες περιοχές του λατομείου όπου το κοίτασμα έχει εξαντληθεί, η μελέτη περιλαμβάνει και προτάσεις για εναλλακτικές πρακτικές αποκατάστασης και για επιλογή ειδών, προκειμένου να βελτιωθεί το τελικό αποτέλεσμα και να διατηρηθεί η αξία της βιοποικιλότητας στην περιοχή.

Πρόγραμμα βιοποικιλότητας της TITAN America στο Roanoke (ΗΠΑ)

Η θυγατρική του Ομίλου TITAN στο Roanoke των ΗΠΑ εγκαινίασε μια νέα συνεργασία με την εθνική οργάνωση προστασίας των πληθυσμών πέστροφας και σολομού με σκοπό τη διατήρηση, την προστασία και την αποκατάσταση των πληθυσμών και των οικοτόπων τους στη Βόρεια Αμερική. Το Μάρτιο του 2009 350 ιριδίζουσες πέστροφες «απελευθερώθηκαν» σε μία λίμνη στο λατομείο του Ομίλου TITAN στην περιοχή. Στο πλαίσιο αυτής της νέας συνεργασίας, η συγκεκριμένη λίμνη, που σχηματίστηκε από τα νερά της βροχής και από υπόγεια ύδατα σε ένα παλιό λατομείο ασβεστόλιθου, με κατάλληλο έλεγχο της στάθμης των υδάτων (μέσω αντλιών), αποτέλεσε τον ιδανικό χώρο για τη φιλοξενία της περιβαλλοντικά ευαίσθητης πέστροφας.

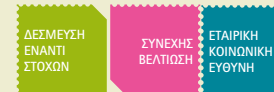
Ο TITAN προγραμματίζει στο Roanoke τη δεύτερη απελευθέρωση πέστροφων στο Catawba Creek, που διασχίζει την έκταση του εργοστασίου, πάλι στο πλαίσιο της συνεργασίας του με την εθνική οργάνωση

προστασίας της πέστροφας και του σολομού.

Ο TITAN έχει αναπτύξει και εφαρμόζει ένα μακρόπνοο πρόγραμμα διαχείρισης υδάτων και εδάφους στο εργοστάσιό του στην περιοχή αυτή. Για παράδειγμα, κάθε χρόνο την τελευταία τετραετία, το εργοστάσιο διοργανώνει μια εκδήλωση με τίτλο «Catawba Creek Cleanup», στο πλαίσιο της οποίας οι εργαζόμενοι και οι κάτοικοι της περιοχής αφιερώνουν ένα πρωινό Σαββάτου στην επιτήρηση και καθαριότητα του ποταμού Catawba Creek, μέρος του οποίου βρίσκεται εντός των ορίων του εργοστασίου. Με τον τρόπο αυτό η θεσμοθετημένη ετήσια συνάντηση πιστοποιεί τη διατήρηση της καλής κατάστασης των υδάτων του.

Ο Όμιλος TITAN επίσης χρηματοδοτεί το τοπικό πρόγραμμα ευαισθητοποίησης για την προστασία της περιοχής. Το πρόγραμμα «Η πέστροφα στην τάξη» επιτρέπει σε μαθητές γυμνασίου και λυκείου να παρατηρήσουν την ανάπτυξη της πέστροφας σε ενυδρείο

που τοποθετείται μέσα στην τάξη. Από τον Σεπτέμβριο έως τον Απρίλιο, οι μαθητές είναι υπεύθυνοι για τη φροντίδα της πέστροφας παρέχοντας όλα όσα χρειάζεται αυτό το ευαίσθητο ψάρι για να επιβιώσει. Οι μαθητές μεγαλώνουν την πέστροφα από την εκκόλαψη, παρακολουθώντας την ποιότητα του νερού στο ενυδρείο και μελετώντας το φυσικό της περιβάλλον. Συνειδητοποιούν έτσι την αξία των υδάτινων πόρων και της προστασίας του περιβάλλοντος και τον αλληλένδετο χαρακτήρα των επιμέρους στοιχείων ενός οικοσυστήματος. Το ώριμο πλέον ψάρι απελευθερώνεται στη φύση την άνοιξη. Τρία τοπικά σχολεία ολοκλήρωσαν το πρόγραμμα το 2009 και 16 νέα σχολεία έχουν ενταχθεί στο πρόγραμμα για το 2010.

> Βράβευση για την προστασία της χελώνας Gopherus polyphemus

Το Μάιο του 2009, το λατομείο Center Sand της TITAN America στο Clermont της Φλόριντα έλαβε το πρώτο βραβείο «Pride of Mine» από τη FLAI (Florida Limerock Et Aggregate Industry) για την επιτυχή ολοκλήρωση της μετεγκατάστασης ενός πληθυσμού χελωνών του είδους Gopherus polyphemus. Η χελώνα αυτή, που απειλείται με εξαφάνιση, φωλιάζει στο έδαφος και η εξορυκτική δραστηριότητα θα κατέστρεφε τις φωλιές της. Οι εκπρόσωποι της εταιρίας οργάνωσαν μια εκστρατεία διάσωσης αποφασίζοντας να δημιουργήσουν ένα καταφύγιο έκτασης 140 μ² σε περιοχή κοντά στο λατομείο όπου οι χελώνες θα μπορούσαν να ζήσουν ανενόχλητες.

Για την υλοποίηση του σχεδίου χρειάστηκε να εξασφαλιστεί άδεια για τη μετεγκατάσταση των χελωνών από την Επιτροπή Προστασίας Ιχθύων και Άγριας Ζωής της Πολιτείας της Φλόριντα (FWCC). Διενεργήθηκε μελέτη της περιοχής προκειμένου να εντοπιστούν οι ενεργές φωλιές κι ο αριθμός τους. Τοποθετήθηκε ειδικός φράχτης σε βάθος 13-15 εκατοστών γύρω από την περιοχή μετεγκατάστασης ώστε να προστατευτούν οι χελώνες. Αραιώθηκαν τα πεύκα και σπάρθηκαν φυτά που περιλαμβάνονται στο διατολόγιο των χελωνών. Πενήντα έξι χελώνες (22 αρσενικές, 24 θηλυκές, 10 νεαρές) απομακρύνθηκαν με κάθε προφύλαξη από την περιοχή του λατομείου και μεταφέρθηκαν στο νέο τους οικότοπο.

Πρωτοβουλία για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στον Κλάδο Τσιμέντου

Η Πρωτοβουλία για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στον Κλάδο Τσιμέντου (Cement Sustainability Initiative – CSI) εγκαινιάστηκε το 1999 από το Διεθνές Επιχειρηματικό Συμβούλιο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (WBCSD) και έκτοτε επικεντρώνεται στην κατανόηση και αντιμετώπιση των σημαντικότερων προκλήσεων για τον κλάδο, επιδιώκοντας ταυτόχρονα την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων από την παραγωγή και τη χρήση του τσιμέντου. Ο Όμιλος TITAN συμμετέχει στην πρωτοβουλία αυτή από την πρώτη στιγμή, αρχικά χρηματοδοτώντας την ανεξάρτητη μελέτη του WBCSD που οδήγησε στην ανάληψη της συγκεκριμένης κλαδικής πρωτοβουλίας και από το 2003 ως βασικό μέλος της.

CSI – Δραστηριότητες 2009

Κατά τη διάρκεια του περασμένου έτους, το έργο της CSI επικεντρώθηκε στα εξής:

> Σύστημα GNR (Getting the Numbers Right), ένα πληροφορικό σύστημα μέτρησης των επιδόσεων στους τομείς των εκπομπών CO₂ και της ενεργειακής αποδοτικότητας, σχεδιασμένο ειδικά για την επίτευξη των στόχων των μελών της CSI που αφορούν την κλιματική αλλαγή. Συγκεντρώνοντας δεδομένα από 43 εταιρίες παραγωγής τσιμέντου, το GNR συλλέγει, καταγράφει και αναλύει στατιστικά αντιπροσωπευτικές στατιστικές πληροφορίες σχετικά με την παραγωγή κλίνκερ και τσιμέντου παγκοσμίως, παρέχοντας μια επικαιροποιημένη βάση για τον καθορισμό τιμών αναφοράς για τις εκπομπές. Το 2009 η CSI δημοσίευσε μια ενημερωμένη έκθεση GNR για την περίοδο 1990 – 2006, με στοιχεία από 844 εργοστάσια παραγωγής τσιμέντου παγκοσμίως, τα οποία αντιστοιχούν σε άνω του 73% της παραγωγής τσιμέντου στις

χώρες του παραρτήματος I του Πρωτοκόλλου του Κιότο.

> «Επαλήθευση Μηχανισμού Καθαρής Ανάπτυξης (CDM), που συμβάλλει στον εξορθολογισμό της διαδικασίας CDM με μια νέα μέθοδο συγκριτικής αξιολόγησης (benchmarking). Η μέθοδος αυτή βασίζεται σε μια καινούργια προσέγγιση βάσει της οποίας το σενάριο «αναφοράς» προσδιορίζεται με χρήση συγκεκριμένων περιφερειακών δεικτών, σε σύγκριση με τους οποίους γίνεται μέτρηση της επίδοσης κάθε σχεδίου CDM.

> Οδικός Χάρτης Τεχνολογίας Τσιμέντου του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας (IEA Technology Roadmap) ως απάντηση σε ένα αίτημα που διατυπώθηκε από τους ηγέτες του G8 το 2008. Σε στενή συνεργασία με την CSI, η IEA δημοσίευσε το 2009 τον πρώτο οδικό χάρτη αυτού του είδους για συγκεκριμένο βιομηχανικό κλάδο. Σ' αυτόν περιγράφονται όλες οι υπάρχουσες και δυνητικές τεχνολογίες που θα μπορούσαν να επιτρέψουν στον κλάδο να συμβάλει σημαντικά στη μείωση των εκπομπών.

> Διεύρυνση της συμμετοχής: Το 2009 η CSI επιδίωξε επίσης τη διεύρυνσή της προς αναδυόμενες αγορές, με πρώτη την Κίνα, από όπου προέρχεται το ήμισυ της παγκόσμιας παραγωγής τσιμέντου. Τρεις κινεζικές εταιρίες τσιμέντου υπέβαλαν αίτηση και έγιναν μέλη το 2009.

> Ασφάλεια της εργασίας, όπου υιοθετήθηκαν νέες κατευθυντήριες οδηγίες με στόχο τη βελτίωση των επιδόσεων οδηγών και εργολάβων στον τομέα αυτό. Οι εταιρίες-μέλη της CSI έχουν δεσμευτεί να ενσωματώσουν όλες τις προτεινόμενες συστάσεις και κατευθυντήριες γραμμές στα συστήματα ασφαλείας

που διαθέτουν με πρώτο στάδιο την ανάλυση των υφιστάμενων ελλείψεων σε αυτά και στις συναφείς διαδικασίες.

> Βιωσιμότητα σκυροδέματος: Το 2009 δημοσιεύτηκε έκθεση της CSI για την ανακύκλωση του σκυροδέματος. Η έκθεση αποσκοπεί στην εδραίωση του στόχου για 0% απόρριψη σε χώρους εναπόθεσης απορριμμάτων και

συνιστά βελτίωση της συλλογής δεδομένων σχετικά με τα απόβλητα από κατασκευές και κατεδαφίσεις, όπως και περισσότερα κίνητρα για ανακύκλωση. Μια νέα ομάδα εργασίας συγκροτήθηκε με αντικείμενο τη βιωσιμότητα του σκυροδέματος για περαιτέρω ανάπτυξη στον τομέα αυτό.

Φυτώριο στο εργοστάσιο Πάτρας, 2009

Επιδόσεις εργοστασίων τσιμέντου του Ομίλου TITAN στο πλαίσιο του WBCSD/CSI

Περιγραφή	2007	2008	2009
Διαχείριση Κλιματικής Αλλαγής			
Σύνολο άμεσων εκπομπών ⁽¹⁾ CO ₂ (μικτό), μετρικοί τόνοι ⁽²⁾	10,3 εκατ.	11 εκατ.	8,7 εκατ.
Σύνολο άμεσων εκπομπών ⁽¹⁾ CO ₂ (καθαρό), μετρικοί τόνοι ⁽²⁾	10,3 εκατ.	11 εκατ.	8,7 εκατ.
Σύνολο έμμεσων εκπομπών ⁽¹⁾ CO ₂ (καθαρό), μετρικοί τόνοι ⁽²⁾	1,3 εκατ.	1,4 εκατ.	1,1 εκατ.
Ειδικές εκπομπές ⁽¹⁾ CO ₂ (μικτό) kg/μετρικό τόνο προϊόντος	690	685	673
Ειδικές εκπομπές ⁽¹⁾ CO ₂ (καθαρό) kg/μετρικό τόνο προϊόντος	690	685	673
Καύσιμα και πρώτες ύλες			
Ειδική θερμιδική κατανάλωση kcal/kg κλίνκερ	855	852	844
Συνολική κατανάλωση θερμικής ενέργειας, TJ	39.088	42.822	37.026
Συνολικά εναλλακτικά καύσιμα που χρησιμοποιήθηκαν, μετρικοί τόνοι	25.500	21.163	30.570
Συνολική κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας, GWh	1.509	1.655	1.505
Συνολική κατανάλωση πρώτων υλών, μετρικοί τόνοι	19,5 εκατ.	21,7 εκατ.	18,9 εκατ.
Συνολική κατανάλωση εναλλακτικών πρώτων υλών, μετρικοί τόνοι	1,4 εκατ.	1,5 εκατ.	1,3 εκατ.
Υποκατάσταση παραδοσιακών καυσίμων από εναλλακτικά, %	1,37	1,07	1,53
Ποσοστό βιομάζας ως καυσίμου %	0,6	0,4	0,9
Ποσοστό εναλλακτικών πρώτων υλών (κλίνκερ & τσιμέντο) %	7,1	6,8	7,0
Αναλογία κλίνκερ τσιμέντου	0,80	0,80	0,82
Παρακολούθηση και αναφορά αέριων εκπομπών			
Συνολικές εκπομπές σκόνης, μετρικοί τόνοι	1.291	1.268	1.493
Ειδικές εκπομπές σκόνης gr/τόνο κλίνκερ	85	109	143
Συνολικές εκπομπές NO _x , μετρικοί τόνοι	19.956	20.979	20.767
Ειδικές εκπομπές NO _x gr/τόνο κλίνκερ	1.752	1.799	1.982
Συνολικές εκπομπές SO _x , μετρικοί τόνοι	3.331	3.356	2.456
Ειδικές εκπομπές SO _x gr/τόνο κλίνκερ	299	288	234
Ποσοστό κλίνκερ που παρήχθη υπό παρακολούθηση των εκπομπών σημαντικών και μη, %	100	100	100
Τοπικές επιπτώσεις			
Ενεργά λατομεία όπου θέματα βιοποικιλότητας έχουν αναγνωρισθεί ⁽³⁾	3	3	3
Ποσοστό ενεργών λατομείων με σχέδια διαχείρισης βιοποικιλότητας ⁽⁴⁾ , %	0	0	33
Ποσοστό περιοχών που καλύπτονται από πρόγραμμα τοπικής διαβούλευσης %			
Ποσοστό λατομείων που καλύπτονται από πρόγραμμα αποκατάστασης περιβάλλοντος, %	79	79	48
Υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας			
Αριθμός θανατηφόρων ατυχημάτων (άμεσο προσωπικό)	0	0	0
Δείκτης θανατηφόρων ατυχημάτων (άμεσο προσωπικό)	0	0	0
Αριθμός θανατηφόρων ατυχημάτων (εργολαβικό προσωπικό)	1	3	0
Αριθμός θανατηφόρων ατυχημάτων τρίτων	0	1	0
Αριθμός ατυχημάτων που οδήγησαν σε απώλεια ημερών εργασίας	20	22	18
Δείκτης συχνότητας ατυχημάτων (άμεσο προσωπικό)	3,67	3,26	2,81
Απολεσθείσες ημέρες εργασίας εξ αιτίας ατυχημάτων (άμεσο προσωπικό)	919	718	714
Δείκτης σοβαρότητας ατυχημάτων (άμεσο προσωπικό)	168	106	111
Αριθμός ατυχημάτων που οδήγησαν σε απώλεια ημερών εργασίας (εργολαβικό προσωπικό)	7	8	4

⁽¹⁾ Οι εκπομπές CO₂ πριν από το 2008 δεν περιλαμβάνουν εκπομπές που σχετίζονται με οχήματα μεταφοράς και κινητό εξοπλισμό

⁽²⁾ Οι συνολικές εκπομπές για την περίοδο 1990-2008 έχουν υπολογισθεί εκ νέου το 2009, σύμφωνα με το Πρώτοκολλο WBCSD/CSI, για να συμπεριλάβουν τις αλλαγές στη συμμετοχή του Ομίλου TITAN στην Τουρκία και στη Αίγυπτο

⁽³⁾ Ενεργά λατομεία μέσα ή κοντά σε περιοχές χαρακτηρισθείσες ως μεγάλης σημασίας για τη βιοποικιλότητα

⁽⁴⁾ Περιοχές χαρακτηριζόμενες ως μεγάλης σημασίας για τη βιοποικιλότητα όπου εφαρμόζονται ειδικά σχέδια διαχείρισης

> CSI: 10 χρόνια δράσης

Αξιοσημείωτη είναι η πρόοδος που επιτεύχθηκε στα πρώτα 10 χρόνια λειτουργίας της πρωτοβουλίας CSI ειδικά για την κατανόηση και αντιμετώπιση του περιβαλλοντικού και κοινωνικού αποτυπώματος από τις δραστηριότητες του κλάδου. Υλοποιώντας ένα πρόγραμμα δράσεων εστιασμένο σε τομείς όπως η κλιματική αλλαγή, η υγιεινή και ασφάλεια, η διαχείριση λατομείων, η χρήση εναλλακτικών καυσίμων – η CSI συνένωσε τις διαφορετικές γνώμες και προσεγγίσεις σε κοινές δράσεις και συστάσεις. Έθεσε ειδικούς στόχους και παρακίνησε τα μέλη της να λογοδοτούν σχετικά.

Σήμερα είναι μια παγκόσμια οργάνωση με 21 εταιρίες παραγωγής τσιμέντου μέλη της που πιστεύουν ότι η επιδίωξη βιώσιμης ανάπτυξης είναι επωφελής και από επιχειρηματική άποψη. Οι εταιρίες αυτές, δραστηριοποιούνται σε περισσότερες από 100 χώρες και αντιπροσωπεύουν περίπου το 40% της παγκόσμιας παραγωγής τσιμέντου, ποικίλλουν σε μέγεθος από μεγάλες πολυεθνικές έως μικρούς ανεξάρτητους παραγωγούς.

Πολλοί από τους αρχικούς στόχους που είχαν τεθεί έχουν ήδη επιτευχθεί και σήμερα αναθεωρείται η αποστολή και η δομή της πρωτοβουλίας με νέους στόχους για την επόμενη δεκαετία. Με έμφαση στην κλαδική προσέγγιση η CSI αποσκοπεί στην ευρύτερη διάδοσή της και την αύξηση της προσβασιμότητάς της από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Η συμμετοχή στις διαβουλεύσεις για την κλιματική αλλαγή και η διατύπωση θέσεων στα θέματα που την αφορούν, (π.χ. προώθηση της εφαρμογής των πρωτοβουλιών για την ασφάλεια της εργασίας) είναι μεταξύ των προτεραιοτήτων της για το μέλλον.

Δομή Απολογισμού και μεθοδολογία

Ο Απολογισμός Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης και Βιώσιμης Ανάπτυξης βασίσθηκε στα εταιρικά δεδομένα του 2009 και είναι ο έβδομος κατά σειρά ετήσιος απολογισμός του Ομίλου. Η περίοδος του Απολογισμού αφορά το οικονομικό έτος 2009 (από 1η Ιανουαρίου 2009 έως 31 Δεκεμβρίου 2009).

Τα περιεχόμενα του Απολογισμού καλύπτουν τις επιδόσεις του Ομίλου σε θέματα οικονομικής φύσης, προστασίας του περιβάλλοντος και κοινωνικής ευθύνης έναντι κύριων και συμπληρωματικών δεικτών σύμφωνα με τις Οδηγίες GRI-G3. Ο Όμιλος TITAN δηλώνει ότι ο Απολογισμός αυτός εκπληρώνει το επίπεδο A+ σύμφωνα με τα επίπεδα εφαρμογής του GRI.

Σκοπός αυτού του Απολογισμού είναι να γνωστοποιήσει στα ενδιαφερόμενα μέρη την αυτοδέσμευση, τη στρατηγική, τη διαχειριστική προσέγγιση και τις επιδόσεις του Ομίλου στον τομέα της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης και βιώσιμης ανάπτυξης. Κάθε έτος από το 2007 και μετά, ο καθορισμός των περιεχομένων του Απολογισμού Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης & Βιώσιμης Ανάπτυξης του Ομίλου TITAN βασίζεται στα αποτελέσματα σχετικών εργασιών που πραγματοποιούνται με τη συμμετοχή εκπροσώπων από όλες τις συναφείς δραστηριότητες του Ομίλου και λειτουργίες, καθώς και στα αποτελέσματα διαβούλευσης με τους κύριους «συμμετόχους» (βλ. σελίδα 9). Αυτή η διαδικασία έχει ενσωματωθεί στην πολιτική διαχείρισης κινδύνων του Ομίλου TITAN και το εύρος της αξιολόγησης καλύπτει κάθε έτος αντιπροσωπευτικό δείγμα των δραστηριοτήτων του Ομίλου TITAN παγκοσμίως.

Η ανεξάρτητη αξιολόγηση και διασφάλιση της ακρίβειας, της πληρότητας και της συνέπειας του Απολογισμού ανατέθηκε σε εξωτερικό φορέα, ο οποίος ανέλαβε τον έλεγχο τόσο της

έντυπης όσο και της ηλεκτρονικής έκδοσης του περιεχομένου και της δομής του Απολογισμού, ως εξής:

- > Έλεγχος του κειμένου και της δομής έναντι των Οδηγιών GRI – G3 και AA 1000 AS όσον αφορά την εκπλήρωση των προσδοκιών των «συμ-μετόχων»
- > Έλεγχος της ορθότητας και της πληρότητας του Απολογισμού, συμπεριλαμβανομένης της σαφήνειας των δεδομένων μέσω αξιολόγησης σύμφωνα με το πρωτόκολλο WBCSD/CSI για τις εκπομπές CO₂ και την ασφάλεια της εργασίας.

Δεν υπήρξε σημαντική αλλαγή σε σχέση με τον Απολογισμό Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης και Βιώσιμης Ανάπτυξης για το έτος 2008 από την άποψη του εύρους, των ορίων και των μεθόδων υπολογισμού των δεδομένων. Παρέχεται σύγκριση των επιδόσεων σε 5ετή βάση για όλους τους στόχους που έθεσε ο Όμιλος το 2006, ώστε να καταστεί δυνατή η παρακολούθηση της προόδου που επιτεύχθηκε και η συγκρισιμότητα με προηγούμενους απολογισμούς.

Ο παρών Απολογισμός, όπως και οι προηγούμενοι, δημοσιεύεται στην αγγλική και την ελληνική γλώσσα. Παρουσιάζεται και ηλεκτρονικά ώστε να είναι δυνατή αφενός η απευθείας πρόσβαση στο σχετικό τμήμα της ιστοσελίδας του Ομίλου, αφετέρου η επιλογή και διαμόρφωση του κειμένου σύμφωνα με τις ανάγκες του χρήστη, η σύγκριση με προηγούμενους απολογισμούς και η αποστολή σχολίων. Προτάσεις βελτίωσης και σχόλια σχετικά με τις προσπάθειές μας συντελούν στην αύξηση της διαφάνειας και της λογοδοσίας και αξιοποιούνται για τη συνεχή βελτίωση των περιεχομένων του Απολογισμού αυτού.

Κατάταξη προτεραιοτήτων ΕΚΕ και βιώσιμης ανάπτυξης (2007–2009)

Βασικά Ζητήματα και προτεραιότητες	Ελλάδα	Βουλγαρία	Σερβία	ΠΓΔΜ	Αίγυπτος	Βιομηχανικός κλάδος
Σχέσεις με κοινότητες	■	■	■	■	■	■
Εκπομπές	■	■	■	■	■	■
Ασφάλεια και συνθήκες εργασίας	■	■	■	■	■	■
Χρήση φυσικών πόρων	■	■	■	■	■	■
Δωροδοκία και διαφθορά	■	■	■	■	■	■
Ασφάλεια προϊόντων	■	■	■	■	■	■
Επιχειρηματική ηθική	■	■	■	■	■	■
Αγορά	■	■	■	■	■	■
Κλιματική αλλαγή	■	■	■	■	■	■
Πρόσληψη και διατήρηση προσωπικού	■	■	■	■	■	■
Πλουραλισμός στη σύνθεση προσωπικού	■	■	■	■	■	■
Οικοσυστήματα και βιοποικιλότητα	■	■	■	■	■	■
Ανθρώπινα δικαιώματα	■	■	■	■	■	■

Βαθμός σπουδαιότητας για τον TITANA και σχέσεις με τις δραστηριότητές του ή/και για τους «συμ-μετόχους»

■ υψηλός ■ μέσος ■ χαμηλός

Για περισσότερες πληροφορίες:

Μαρία Αλεξίου, Διευθύντρια Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης του Ομίλου TITAN, Γραμματέας Επιτροπής ΕΚΕ, csr@titan.gr, Χαλκίδος 22Α, 111 43 Αθήνα, Ελλάδα. Δικτυακός τόπος:

www.titan.gr

Επίπεδο εφαρμογής απολογισμού	C	C+	B	B+	A	A+
Δημοσιοποιήσεις προφίλ G3	Απολογισμός για: 1.1 2.1 - 2.10 3.1 - 3.8, 3.10 - 3.12 4.1 - 4.4 , 4.14 - 4.15	Απολογισμός για όλα τα κριτήρια του Επιπέδου C+: 1.2 3.9, 3.13 4.5 - 4.13, 4.16 - 4.17	Όπως στην απαίτηση για το επίπεδο B			
Δημοσιοποιήσεις διοικητικής πρακτικής G3	Δεν απαιτείται	Δημοσιοποιήσεις διοικητικής πρακτικής για κάθε Κατηγορία δείκτη	Διοικητική πρακτική που δημοσιοποιήθηκε για κάθε Κατηγορία δείκτη			
Δείκτες επίδοσης G3 και δείκτες επίδοσης άλλων κλάδων	Απολογισμός για τουλάχιστον 10 δείκτες επίδοσης, που περιλαμβάνει τουλάχιστον έναν από τους δείκτες για την κοινωνία, την οικονομία και το περιβάλλον	Απολογισμός για τουλάχιστον 20 δείκτες επίδοσης, που περιλαμβάνει τουλάχιστον έναν από τους δείκτες για το περιβάλλον, τα ανθρώπινα δικαιώματα, την εργασία, την κοινωνία και την ευθύνη για τα προϊόντα	Απόκριση για κάθε κύριο δείκτη G3 και Συμπλήρωμα για συγκεκριμένο κλάδο* με σχετική μνεία στην αρχή της ουσιαστικότητας είτε α) καταρτίζοντας απολογισμό για το δείκτη είτε β) εξηγώντας το λόγο για την παράλειψή του			

> Ορισμός της «ουσιαστικότητας»

«Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται σε έναν απολογισμό θα πρέπει να καλύπτουν τα θέματα και τους Δείκτες που αντικατοπτρίζουν τις σημαντικές οικονομικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιδράσεις του οργανισμού ή τις επιδράσεις που επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό τις αξιολογήσεις και τις αποφάσεις των συμμετόχων».

GRI (G3) 2006

> Ορισμός της "λογοδοσίας"

«Λογοδοσία είναι η αναγνώριση και αποδοχή της ευθύνης για διαφάνεια σχετικά με τις επιπτώσεις που έχουν οι επιχειρηματικές πολιτικές, οι αποφάσεις, οι ενέργειες, τα προϊόντα και οι συναφείς με αυτά επιδόσεις. Επιβάλλει σε έναν οργανισμό να συμπτύσσει με τους συμ-μετόχους του για την διαπίστωση, κατανόηση και ανταπόκριση σε ζητήματα και ανησυχίες που αφορούν τη βιωσιμότητα και να εκδίδει αναφορές που εξηγούν και απαντούν στους συμ-μετόχους για τις αποφάσεις, τις ενέργειες και τις επιδόσεις που επιτυγχάνει. Αφορά επίσης τον τρόπο με τον οποίο ασκείται η διακυβέρνηση, αναπτύσσεται η στρατηγική και καθοδηγείται η απόδοση».

AA1000 AccountAbility Principles Standard, 2008

DNV Assurance Statement

TITAN Group CSR and Sustainability Report 2009

WBCSD–CSI measurement and reporting guidelines for CO₂ and H&S

Introduction

Det Norske Veritas (hereafter 'DNV') has been engaged by the management of TITAN Cement Company S.A. (hereafter 'TITAN') to provide assurance services in connection with the English version of Titan's Corporate Social Responsibility (CSR) and Sustainability Report 2009 (hereafter 'the Report'). This engagement focused on the information provided in the Report and the underlying management and reporting processes. It also included an assessment of the Report's alignment with the WBCSD–CSI performance measurement and reporting guidelines for CO₂ and H&S.

This Assurance Statement is aimed at the readers of the Report. The management of TITAN is responsible for all assertions and information provided in the Report, as well as the processes for collecting, analysing and reporting that information. DNV's responsibility regarding this assurance engagement is to the management of TITAN only, in accordance with the scope of work commissioned. DNV disclaims any liability or responsibility to a third party for decisions, whether investment or otherwise, based on this Assurance Statement or the detailed Assurance Statement for CO₂ and H&S, available at www.titan.gr/en/corporate-social-responsibility/

Scope

The scope of DNV's assurance engagement included the verification of data management processes and reported information. This was carried out in the context of Titan's CSR and Sustainability strategy, management processes and performance in the 12 month period ending on 31 December 2009. The scope of work included a review of:

- > CSR and Sustainability policies, objectives, initiatives, practices and achievements in 2009, described in the Report. These were verified at Group and Regional levels, and in the following countries: Albania, Egypt and the United States;
- > The extent to which Group, Regional and Country-level policies, practices and procedures are known, understood and implemented at the following sites: Alexandria (Egypt), Antea construction project (Albania), Beni Suef (Egypt) and Roanoke (United States);
- > Processes for defining the boundary, focus and content of the Report;
- > Processes and tools for collecting, analysing, aggregating and reporting quantitative and qualitative data in the Report;
- > Adherence to WBCSD–CSI measurement and reporting guidelines for CO₂ and H&S;
- > Reliability of CO₂ and H&S performance data for 2009, presented in the WBCSD/CSI table on page 39 of this Report, and associated assertions in the relevant sections of the Report;
- > Adherence to the principles set out in the Global Reporting Initiative (GRI) Sustainability Reporting Guidelines (2006), as well as the application level declared by TITAN;
- > Adherence to the principles of Materiality, Inclusivity and Responsiveness established in AA1000 APS (2008);

- > Reliability of information relating to Titan's management approach and achievements;
- > Reliability of performance data presented in the Environmental and Social Footprint sections of the Report, and associated assertions.

This assurance engagement included an assessment of the quality of data, information and assertions made in the Report. It did not include a detailed assessment of the adequacy, effectiveness or efficiency of Titan's strategy or management of CSR and Sustainability issues. It also excluded an assessment of CSR and Sustainability management, performance and reporting practices by Titan's suppliers and other third parties mentioned in the Report.

Statement of Independence

DNV states its independence and impartiality with regards to this assurance engagement. In 2009, DNV did not work with Titan or any of its stakeholders on any engagements which could compromise the independence or impartiality of our findings, conclusions or recommendations. Moreover, DNV was not involved in the preparation of any text or data provided in the Report, with the exception of this Assurance Statement and the detailed Assurance Statement for CO₂ and H&S provided online.

Approach

This assurance engagement was carried out between January and May 2010, by a multidisciplinary team of suitably qualified and experienced professionals. It was carried out in line with the DNV Protocol for Verification of Sustainability Reports, which is based on the Global Reporting Initiative (GRI) Sustainability Reporting Guidelines (2006), AA1000AS (2008) and AA1000APS (2008).

The verification of CO₂ performance information was carried out in accordance with the criteria established in ISO14064 (Part 3), the verification protocol developed by the International Emissions Trading Association and the WBCSD–CSI CO₂ Accounting and Reporting Standard for the Cement Industry (June, 2005). The verification of H&S performance information was carried out in line with the WBCSD–CSI Safety in the Cement Industry: Guidelines for Measuring and Reporting (October, 2008). All elements of this assurance engagement were carried out in accordance with the requirements of AA1000AS (2008) for Type 2, moderate level of assurance.

This assurance engagement comprised the following tasks:

- > Interviewed over 10 management representatives at Group level, focusing on the following functional areas: CSR and Sustainability; Human Resources; Environmental Management; Health and Safety Management; Audit and Compliance; Research and Development; Procurement; and Finance;
- > Facilitated a 1-day workshop in Cairo, aimed at verifying Titan's perceptions of material issues in Egypt. This workshop was attended by representatives from Titan Group, regional, country and site management (Beni Suef and Alexandria). This enabled DNV to perform a comprehensive verification of the Report's content, particularly with respect to materiality. This reflects TITAN's commitment to demonstrating transparency and ensuring adequate adoption of relevant reporting principles;
- > Carried out a four-day assessment of the Antea plant construction project focusing mainly on labour relations, working conditions, and environmental, Health & Safety, local community and social issues. This visit included

interviews with: Antea's project management team, representatives from the EBRD and IFC, representatives from local authorities (mayors of Kruja and Thumana), Titan's social worker in Kruja and the head of Brret village. The visit also included interviews with Titan personnel, representatives from principal contractor and subcontractor organisations, site observation and the review of management documents, performance records and data;

- > Carried out a one-day visit to the Alexandria plant to assess the alignment of on-site practices with Titan Group's strategy, policies and processes. This visit included: interviews with plant, operations and functional area managers (mainly H&S, Environment and Human Resources), observation of plant operations, review of documentation, records, data, data management processes and practices. This site was selected on the basis of its significance from a CSR & Sustainability perspective and following Titan's programme for external assurance;
- > Carried out a two-day visits to the Beni Suef (Egypt) and Roanoke (United States) plants. The primary purpose of those visits was to assess the adequacy and effectiveness of the site-level processes to collect, manage and report CO₂ and H&S performance data. Selected data samples, records and reports were verified in order to assess the reliability of data and information managed at Country and Site levels;
- > Analysed corporate data management systems (for Human Resources, Social, Health & Safety, and Environmental data, including CO₂ emissions), assessing the materiality, reliability and completeness of selected data reported by Titan in accordance with the requirements of AA1000AS (2008) and AA1000APS (2008), WBCSD-CSI and other topic-specific

guidelines mentioned above. The assessment of reliability (including completeness and accuracy) of data and information was based on explicit assertions regarding sustainability performance on material issues. It included a review of the methods, practices and tools used in collection, management, internal quality control and reporting of data and information, as it is transferred and managed at different levels in the organisation. DNV's assessment also included: high-level trend analysis, the identification and analysis of causes behind significant changes in performance, compared to 2008, a review of data traceability, and record checks at different stages in data flows from source to Group level;

- > Challenged data, assertions and claims made in the Report and reviewed supporting information;
- > Reviewed a selection of internal communications, external stakeholder engagement plans and reports, and external media reports relating to TITAN's CSR and Sustainability management and performance.

Conclusions

In DNV's opinion, based on the work carried out, the Report provides a reliable and fair representation of Titan's CSR and Sustainability-related policies, objectives, initiatives, practices and performance in 2009. DNV also believes that the Report generally meets the content and quality requirements of CSI, Global Compact, GRI (2006) and AA1000AS (2008) and AA1000APS (2008) and fulfils the requirements for the GRI (2006) application level of A+ declared by Titan.

Regarding the alignment of reported information with the WBCSD-CSI guidelines and other

relevant standards mentioned above, DNV concludes that, based on the work undertaken, the information provided is reliable and:

- > CO₂ - Boundary setting (at Group and Site levels) meets the mandatory requirements of the relevant performance measurement and reporting standards and guidelines. Testing of the reporting systems currently in place demonstrated a robust and well managed process for collection, management and reporting of CO₂ performance data at Group level and in the countries and sites visited;
- > H&S - Robust corporate procedures and guidelines for H&S data collection, management and reporting exist at Group level. These are aligned with the principles and fulfil the requirements of relevant measurement and reporting guidelines. Corporate procedures and guidelines are generally well known and implemented in the countries and sites visited.

Further conclusions and observations on the adoption of reporting principles and specified performance information are made below.

Inclusivity and Responsiveness

- > Titan has adopted a structured approach to stakeholder consultation and engagement, described in detail in the Report (mainly in connection with employee surveys and external stakeholder consultation in Greece, community engagement in FYROM and community engagement and development in Egypt);

Materiality

- > In addition to the stakeholder engagement initiatives mentioned above, TITAN has continued to engage with SRI rating agencies, WBCSD-CSI groups, academia and industry working groups in order to identify and better understand the CSR and Sustainability issues which are most material to the sector, operations and regions within which the Group operates;
- > The scope of Titan's materiality assessment has increased, with greater focus being placed on Titan's operations in Egypt. Further progress has also been made on the materiality assessment activities in Greece and South-East Europe;
- > Titan's materiality assessment has been adequately used as a basis for the preparation of the Report, guiding the identification of issues and ensuring that the emphasis given to assertions and information on various topics is proportionate to their relative materiality.

Reliability

- > The data measurement techniques and basis for calculations have been adequately described to DNV. No systematic or material errors have been detected for data and information verified in accordance with AA1000AS (2008), WBCSD-CSI and other relevant guidelines. When potential errors or omissions were identified in CO₂ or H&S performance data, these were promptly justified or corrected by Titan;
- > A structured and robust performance monitoring and reporting system is in place for CO₂, H&S, SO_x, NO_x and dust performance data, which is believed to be capable of providing consistent and reliable performance information;
- > The Report covers all entities that meet the

criteria of being subject to control or significant influence of the Reporting organisation;

- > Further information could be provided on biodiversity, water use, socio-economic impact, and sustainability performance of products.

Neutrality

- > The report generally provides a fair and balanced representation of TITAN's CSR and Sustainability management approach, performance and challenges in 2009, both in terms of content, tone and emphasis.

Comparability and Clarity

- > Significant progress has been made in presenting information in a format which facilitates understanding and the comparison of performance with previous years, highlighting the key efforts and achievements over the last 10 years;
- > However, ensuring the comparability of Titan's performance over time continues to be a challenge on a number of CSR and Sustainability issues (e.g. environmental performance and employment) mainly due to changes in product output and the composition of the Group over the last two years. It is not always easy to establish whether changes in reported performance are the result of changes in actual performance, the composition of the Group, or due to changes in efficiency of production activities. However, Titan is committed to continually improving this aspect of its performance reporting, mainly through the development of better Key Performance Indicators and reporting approaches.

Overall, DNV commends Titan for its commitment and achievements in continually improving their understanding of material issues, the concerns and expectations of stakeholders, and addressing these in a constructive manner, minimising detrimental impacts from its op-

erations and seizing opportunities to benefit its stakeholders. Titan has also demonstrated its commitment to continually improve the quality and credibility of its Report and underlying processes.

Opportunities for improvement

Based on the findings of this assurance engagement, the following recommendations are made to encourage continual improvement, not affecting the conclusions above:

- > Continue to expand materiality assessment and stakeholder engagement initiatives to further regions, countries and sites;
- > Continue to raise awareness and internally verify compliance with Group data management processes and reporting guidelines, increasing emphasis on processes for aggregation and reporting of data at regional and country levels;
- > Continue the development and implementation of enduring Key Performance Indicators and targets, to ensure comparability and facilitate the assessment of performance as the composition of Titan Group, production levels, product mix and the characteristics of its products change over time;
- > Develop a more structured approach to measuring and reporting performance on biodiversity, water use, socio-economic impact, and sustainability performance of products;
- > Consider developing a more structured approach to reporting on the CSR and sustainability performance of new development projects;
- > Investigate the level of interest in the CSR and Sustainability Report of various stakeholder groups in the countries where Titan operates. This should also consider the role of

the Report as part of a suite of channels and strategies for communication on CSR and Sustainability, supplementing other stakeholder or locally-appropriate communication methods.

Antonio Ribeiro
Assurance Engagement Manager
Lead H&S Verifier

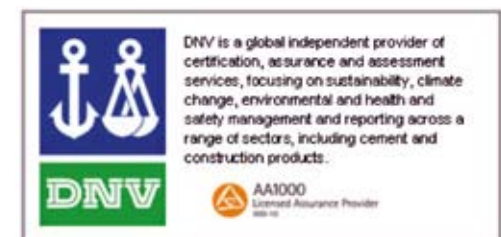

Sven Starckx
Lead GHG Verifier

Nili Safavi
Lead CSR Verifier

Det Norske Veritas, London, 4 May 2010

Ⓜ βλ. www.titan.gr (Ενότητα ΕΚΕ, Επενδυτικές σχέσεις)

▲ βλ. Γενικός Απολογισμός και Ετήσια Οικονομικά Αποτελέσματα, 2009 του Ομίλου TITAN

■ Κύριοι δείκτες GRI

■ Συμπληρωματικοί Δείκτες GRI

■ Δείκτης που δημοσιοποιείται μερικώς. Αφορά δείκτες για τους οποίους τα διαθέσιμα στοιχεία αφορούν στην παρούσα φάση είτε συγκεκριμένες περιοχές, είτε συγκεκριμένους κλάδους είτε δεν έχουν πλήρως ελεγχθεί για να δημοσιοποιηθούν

Τύπος
δεικτών/
αναφορών

Οικουμενικού Συμφώνου	Κωδικός GRI	Περιγραφή	Σχόλια, παρατηρήσεις και πρόσθετες πληροφορίες
Στρατηγική			
	1.1	Δήλωση από το ανώτερο στέλεχος του οργανισμού που είναι αρμόδιο για τη λήψη αποφάσεων	σελ. 6, ▲ σελ.6-7
	1.2	Περιγραφή των κύριων επιδράσεων, κινδύνων και ευκαιριών	σελ. 6,10,11,14-15 ▲ σελ. 16-18
Organisational Profile			
	2.1	Επωνυμία του οργανισμού	Όμιλος TITAN
	2.2	Κύριες μάρκες, προϊόντα και/ή υπηρεσίες	σελ. 3, ▲ σελ. 22-23, Ⓜ
	2.3	Λειτουργική δομή του οργανισμού	σελ. 10-11, ▲ σελ. 34-38, Ⓜ
	2.4	Τοποθεσία της έδρας του οργανισμού	Χαλκίδος 22Α, 111 43 Αθήνα, Ελλάδα
	2.5	Αριθμός των χωρών στις οποίες δραστηριοποιείται ο οργανισμός	σελ. 3, ▲ σελ. 24-33
	2.6	Καθεστώς ιδιοκτησίας και νομική μορφή	Α.Ε. Τσιμέντων TITAN, Όμιλος TITAN, ▲ σελ. 15
	2.7	Αγορές που εξυπηρετούνται (συμπεριλαμβανομένης της ανάλυσης σε γεωγραφικό επίπεδο των κλάδων που εξυπηρετούνται και των τύπων πελατών/δικαιούχων)	▲ σελ. 5, 10-11
	2.8	Μεγέθη του οργανισμού που εκδίδει τον Απολογισμό	σελ. 5, 10-11, 20-21
	2.9	Σημαντικές μεταβολές κατά τη διάρκεια της περιόδου Απολογισμού όσον αφορά το μέγεθος, τη δομή ή την ιδιοκτησία	▲ σελ. 10-11, 24-33
	2.10	Βραβεία που απονεμήθηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου Απολογισμού	σελ. 21, 26-27, 37
Παράμετροι Απολογισμού			
	3.1	Περίοδος Απολογισμού (π.χ. οικονομικό/ημερολογιακό έτος) για τις παρεχόμενες πληροφορίες	1.1.2009 - 31.12.2009
	3.2	Ημερομηνία του πιο πρόσφατου προγενέστερου Απολογισμού (εάν υπάρχει)	24 Ιουνίου 2009
	3.3	Κύκλος απολογισμού (ετήσιος, διετής κ.λ.)	Ετήσιος ▲ σελ.39
	3.4	Σημείο επικοινωνίας για υποβολή ερωτημάτων σχετικά με τον απολογισμό ή το περιεχόμενό του	csr@titan.gr, Μαρία Αλεξίου, Δ/ντρια ΕΚΕ
	3.5	Διαδικασία καθορισμού του περιεχομένου του Απολογισμού	σελ. 40
	3.6	Όριο του Απολογισμού	σελ. 40
	3.7	Αναφορά τυχόν συγκεκριμένων περιορισμών ως προς το πεδίο ή το όριο του Απολογισμού	σελ. 40
	3.8	Βάση για την κατάρτιση απολογισμών για τις κοινοπραξίες, τις θυγατρικές κ.λ.	σελ. 40
	3.9	Τεχνικές εκτίμησης δεδομένων και βάσεις για υπολογισμούς	Όλες οι σχετικές πληροφορίες παρέχονται στα αντίστοιχα κείμενα και γραφήματα του Απολογισμού
	3.10	Παροχή εξήγησης για τις επιπτώσεις των αναθεωρήσεων των πληροφοριών που έχουν συμπεριληφθεί σε προγενέστερους Απολογισμούς και τους λόγους για αυτή την αναθεώρηση	Αναφορές και υποσημειώσεις σχετικά περιλαμβάνονται σε όλα τα σχετικά κείμενα του Απολογισμού
	3.11	Σημαντικές αλλαγές, σε σχέση με τις προγενέστερες περιόδους Απολογισμών, στο πεδίο, στο όριο ή στις μεθόδους εκτίμησης που εφαρμόζονται στον Απολογισμό	σελ. 40
	3.12	Πίνακας προσδιορισμού θέσης των τυπικών δημοσιοποιήσεων που περιέχονται στον Απολογισμό	σελ. 5-49
	3.13	Πολιτική και τρέχουσα πρακτική όσον αφορά την επίδωξη εξωτερικής διασφάλισης του Απολογισμού	σελ. 10-11, Ⓜ

Διακυβέρνηση και Δεσμεύσεις		
4.1	Δομή διακυβέρνησης του οργανισμού, συμπεριλαμβανομένων των επιτροπών που ελέγχονται από τον ανώτατο φορέα διακυβέρνησης, ο οποίος είναι αρμόδιος για συγκεκριμένα καθήκοντα, όπως η χάραξη της στρατηγικής ή η εποπτεία του οργανισμού	σελ. 10, σελ. 34-39
4.2	Υποδείξτε εάν ο Πρόεδρος του ανώτατου φορέα διακυβέρνησης είναι επίσης ανώτατο στέλεχος	Ο Πρόεδρος είναι μη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου, σελ. 36
4.3	Όσον αφορά τους οργανισμούς που χρησιμοποιούν συγκεντρωτική δομή για το Διοικητικό Συμβούλιό τους, δηλώστε τον αριθμό των μελών του ανώτατου φορέα διακυβέρνησης, τα οποία είναι ανεξάρτητα και/ή μη εκτελεστικά μέλη	 σελ. 34-37
4.4	Μηχανισμοί που χρησιμοποιούνται από τους μετόχους και τους εργαζόμενους για την παροχή συστάσεων ή υποδείξεων στον ανώτερο φορέα διακυβέρνησης	 σελ. 41,
4.5	Σύνδεση μεταξύ των αποδοχών των μελών του ανώτερου φορέα διακυβέρνησης, των γενικών διευθυντών και των ανώτατων στελεχών και της επίδοσης του οργανισμού (συμπεριλαμβανομένης της κοινωνικής και της περιβαλλοντικής επίδοσης)	 σελ. 38, 40
4.6	Διαδικασίες που εφαρμόζονται από τον ανώτερο φορέα διακυβέρνησης, προκειμένου να αποφεύγεται η σύγκρουση συμφερόντων	 Η πλειονότητα των ανεξάρτητων μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και μη εκτελεστικών επιτρέπει την αποφυγή συγκρούσεως συμφερόντων (σελ. 36, 39)
4.7	Διαδικασία για τον καθορισμό των προσόντων και των εξειδικευμένων γνώσεων των μελών του ανώτατου φορέα διακυβέρνησης για την καθοδήγηση της στρατηγικής του οργανισμού σε οικονομικά, περιβαλλοντικά και κοινωνικά θέματα	 σελ. 37-38
4.8	Δηλώσεις για την αποστολή ή τις αξίες, τους κώδικες συμπεριφοράς και τις αρχές που αναπτύσσονται εσωτερικά, οι οποίοι σχετίζονται με την οικονομική, την περιβαλλοντική και την κοινωνική επίδοση, καθώς και το στάδιο υλοποίησής τους	σελ. 2, 5, 13,
4.9	Διαδικασίες που εφαρμόζει ο ανώτατος φορέας διακυβέρνησης για την παρακολούθηση της ικανότητας του οργανισμού να αναγνωρίζει και να διαχειρίζεται τα θέματα που σχετίζονται με την οικονομική, την περιβαλλοντική και την κοινωνική επίδοση, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κινδύνων και ευκαιριών και προσήλωση ή συμμόρφωση με τα διεθνή πρότυπα, τους κώδικες συμπεριφοράς και τις αρχές	σελ. 10, σελ. 39
4.10	Διαδικασίες για την αξιολόγηση της επίδοσης του ανώτατου φορέα διακυβέρνησης και συγκεκριμένα ως προς την οικονομική, την περιβαλλοντική και την κοινωνική επίδοση	 σελ. 38
4.11	Εξηγήσεις σχετικά με το εάν και το πώς ο οργανισμός εφαρμόζει την προσέγγιση ή την αρχή πρόληψης	Η στρατηγική του Ομίλου για την ΕΚΕ επικεντρώνεται στο «να κάνεις λιγότερο κακό και περισσότερο καλό «ενσωματώνοντας προληπτική προσέγγιση για την αντιμετώπιση των κοινωνικών και περιβαλλοντικών προκλήσεων. Η κατασκευή του νέου εργοστασίου τσιμέντου στην Αλβανία είναι ενδεικτικό παράδειγμα της εφαρμογής της προσέγγισης αυτής σε όλα τα στάδια ανάπτυξης των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και στην λήψη αποφάσεων (σελ. 6, 11, 12)
4.12	Καταστατικοί χάρτες, αρχές ή άλλες πρωτοβουλίες που αναπτύσσονται εξωτερικά και σχετίζονται με την οικονομία, το περιβάλλον και την κοινωνία, τις οποίες αποδέχεται ή υποστηρίζει ο οργανισμός	σελ. 2, 13, 40
4.13	Η ιδιότητα μέλους σε σωματεία (όπως τα κλαδικά σωματεία) και/ή σε διεθνείς/εθνικές οργανώσεις προάσπισης δικαιωμάτων, στις οποίες μετέχει ο οργανισμός	σελ. 9, 24, 38-39
4.14	Κατάλογος των ομάδων «συμ-μετόχων» που συνεργάζονται με τον οργανισμό	σελ. 22-25
4.15	Βασικά στοιχεία για τον προσδιορισμό και την επιλογή των «συμ-μετόχων»	σελ. 11
4.16	Προσεγγίσεις όσον αφορά τη συμμετοχή των «συμ-μετόχων», συμπεριλαμβανομένης της συχνότητας της συμμετοχής με βάση τον τύπο και την ομάδα «συμ-μετόχων»	σελ. 11, 22-25
4.17	Βασικά θέματα και προβληματισμοί που προέκυψαν από τη συμμετοχή των «συμ-μετόχων».	σελ. 10-11, 40
Οικονομικά Θέματα		
	Δημοσιοποιήσεις σε θέματα διοίκησης και οργάνωσης	σελ. 6, 10-11, σελ. 6-7
EC1	Άμεση οικονομική αξία που παράγεται και κατανέμεται, συμπεριλαμβανομένων των εσόδων, του κόστους λειτουργίας, των αμοιβών των εργαζομένων, των δωρεών και άλλων επενδύσεων σε επίπεδο κοινότητας, παρακρατηθέντων κερδών και πληρωμών σε παρόχους κεφαλαίου και κρατικούς φορείς	σελ. 14-15, σελ. 4, 20-21

EC2	Χρηματοοικονομικές επιπτώσεις και άλλοι κίνδυνοι και ευκαιρίες για τις επιχειρησιακές δραστηριότητες λόγω της αλλαγής του κλίματος	Οι χρηματοοικονομικές επιπτώσεις όπως και οι άλλοι κίνδυνοι και οι ευκαιρίες που συνεπάγεται η κλιματική αλλαγή εξετάζονται στο πλαίσιο των εφαρμοζόμενων διαδικασιών από τον Όμιλο και τα αποτελέσματα χρησιμοποιούνται για τον προγραμματισμό νέων επενδύσεων ή πρωτοβουλιών σε κάθε επίπεδο (σελ. 10, 28-29, 33, σελ. 18)
EC3	Κάλυψη των υποχρεώσεων του οργανισμού, σχετικά με το καθορισμένο πρόγραμμα παροχών	 σελ. 40
EC4	Σημαντική χρηματοοικονομική βοήθεια που λαμβάνεται από κυβερνητικούς φορείς	 σελ. 54-58 Καμία σημαντική οικονομική υποστήριξη
EC6	Πολιτική, πρακτικές και αναλογία δαπανών σε τοπικούς προμηθευτές σε περιοχές σημαντικής δραστηριοποίησης του οργανισμού	Η αναλογία δαπανών σε τοπικούς προμηθευτές είναι περίπου 60% (σελ. 15)
EC7	Διαδικασίες για προσλήψεις προσωπικού από την περιοχή και αναλογία προσλήψεων ανώτερων στελεχών από την τοπική κοινότητα σε περιοχές σημαντικής δραστηριοποίησης	σελ. 9
EC8	Ανάπτυξη και επίδραση των επενδύσεων σε υποδομές και υπηρεσίες που παρέχονται κυρίως για κοινό όφελος, μέσω της συμμετοχής μέσω του εμπορίου, καθώς και της συμμετοχής σε είδος ή δωρεάν	σελ. 14-15, 22
EC9	Κατανόηση και περιγραφή των σημαντικών έμμεσων οικονομικών επιδράσεων, συμπεριλαμβανομένης της έκτασης των επιδράσεων	σελ. 14-15
Περιβάλλον		
	Δημοσιοποιήσεις σε θέματα Διοίκησης και Οργάνωσης	σελ. 10-13, 28, 38-39
EN1	Χρησιμοποιούμενα υλικά, με βάση το βάρος ή τον όγκο	σελ. 3, 14-15, 35
EN2	Ποσοστό χρησιμοποιούμενων υλικών που προέρχονται από εισαγωγή ανακυκλωμένων υλικών	σελ. 15, 34
EN3	Άμεση κατανάλωση ενέργειας, με βάση την πρωτογενή πηγή ενέργειας	σελ. 14-15, 30-31
EN4	Έμμεση κατανάλωση ενέργειας, με βάση την πρωτογενή πηγή ενέργειας	σελ. 15, 31
EN5	Ενέργεια που εξοικονομείται χάρη στην οικονομία και τις βελτιώσεις στην αποδοτικότητα	σελ. 14-15, 30-31
EN6	Πρωτοβουλίες για την παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών που χρησιμοποιούν αποδοτικά την ενέργεια ή βασίζονται σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και περιορισμός των απαιτήσεων σε ενέργεια ως αποτέλεσμα αυτών των πρωτοβουλιών	σελ. 30-31, 33
EN7	Πρωτοβουλίες για τη μείωση της έμμεσης κατανάλωσης ενέργειας και περιορισμοί που επιτεύχθηκαν	σελ. 29-31, 35
EN8	Συνολική άντληση νερού με βάση την πηγή	σελ. 33
EN9	Πηγές νερού που επηρεάζονται σημαντικά από την άντληση	σελ. 33
EN10	Ποσοστό του συνολικού όγκου νερού που ανακυκλώνεται και επαναχρησιμοποιείται	σελ. 33
EN11	Θέση και έκταση ιδιοκτητών, εκμισθωμένων ή διαχειριζόμενων γαιών μέσα ή κοντά σε προστατευόμενες περιοχές και περιοχές υψηλής αξίας βιοποικιλότητας	σελ. 14-15, 36-37, 39
EN12	Περιγραφή των σημαντικών επιδράσεων των δραστηριοτήτων, των προϊόντων και των υπηρεσιών μας στη βιοποικιλότητα	σελ. 36-37
EN13	Οικότοποι που προστατεύονται ή αποκαθίστανται	σελ. 36-37
EN14	Στρατηγικές, τρέχουσες ενέργειες και μελλοντικά σχέδια για τη διαχείριση των επιδράσεων στη βιοποικιλότητα	Ο TITAN έχει ενσωματώσει τις κατευθυντήριες οδηγίες του WBCSD/CSI και εφαρμόζει άριστες πρακτικές για την προστασία της βιοποικιλότητας σε όλα τα στάδια ανάπτυξης των δραστηριοτήτων του (σελ. 12, 36-37)
EN16	Συνολικές άμεσες και έμμεσες εκπομπές αερίων θερμοκηπίου με βάση το βάρος	σελ. 14-15, 28-29
EN17	Άλλες σχετικές έμμεσες εκπομπές αερίων θερμοκηπίου με βάση το βάρος	Μετρήσεις άλλων συναφών έμμεσων εκπομπών είναι υπό εξέλιξη (σελ. 14-15, 28-29, 39)
EN18	Πρωτοβουλίες για τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και περιορισμοί που επιτεύχθηκαν	σελ. 14-15, 28-29, 34-35
EN19	Εκπομπές ουσιών που προκαλούν μείωση του όζοντος με βάση το βάρος	μ/σ
EN20	NO _x , SO _x και άλλες σημαντικές εκπομπές αερίων με βάση τον τύπο και το βάρος	σελ. 32-33
EN21	Συνολικός όγκος υδάτινων αποβλήτων, με βάση την ποιότητα και τον προορισμό	σελ. 33
EN22	Συνολικό βάρος των αποβλήτων, με βάση τον τύπο και τη μέθοδο διάθεσης	σελ. 34-35
EN23	Συνολικός αριθμός και όγκος σημαντικών διαρροών	Καμία σημαντική διαρροή δεν καταγράφηκε το 2009
EN26	Πρωτοβουλίες για τη μείωση των περιβαλλοντικών επιδράσεων των προϊόντων και των υπηρεσιών και βαθμός μείωσης των επιδράσεων	σελ. 13, 28-29

EN27	Ποσοστό προϊόντων που πωλούνται και τα επιστρεφόμενα υλικά συσκευασίας τους ανά κατηγορία	Υλικά συσκευασίας (σάκοι και παλέτες) χρησιμοποιούνται για το ενσασκισμένο τσιμέντο και είτε επιστρέφονται κατά την παράδοση στον πελάτη (παλέτες) είτε επαναχρησιμοποιούνται και ανακυκλώνονται (σάκοι)
EN28	Χρηματική αξία των σημαντικών προστίμων και συνολικός αριθμός μη χρηματικών κυρώσεων για τη μη συμμόρφωση με την περιβαλλοντική νομοθεσία και τους κανονισμούς	Καμία αξιοσημείωτη επιβολή προστίμου δεν καταγράφεται στον Όμιλο το 2009
EN30	Συνολικές δαπάνες και επενδύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος με βάση τον τύπο	σελ. 15, 33
Εργασιακές Σχέσεις / Αρχές Οικουμενικού Συμφώνου 3,6		
	Δημοσιοποιήσεις σε θέματα διοίκησης και οργάνωσης	σελ. 6, 10-12, 16-22
LA1	Συνολικό εργατικό δυναμικό με βάση τον τύπο απασχόλησης, τη σύμβαση εργασίας και την περιοχή	Πίνακας άμεσης απασχόλησης ανά χώρα (σελ. 18)
LA2	Συνολικός αριθμός και ποσοστό κίνησης προσωπικού με βάση την ηλικιακή ομάδα, το φύλο και την περιοχή	σελ. 18
LA3	Παροχές που προσφέρονται από μεγάλες επιχειρήσεις στους εργαζόμενους πλήρους απασχόλησης, οι οποίες δεν ισχύουν για τους εποχικούς εργαζόμενους ή τους εργαζόμενους μερικής απασχόλησης	Καμία διάκριση στις αποδοχές διαφορετικών τύπων συμβολαίου
LA4	Ποσοστό εργαζομένων που καλύπτονται από συμφωνίες που βασίζονται σε συλλογικές διαπραγματεύσεις	Το σύνολο του απασχολούμενου δυναμικού καλύπτεται από συλλογικές συμβάσεις εργασίας στις χώρες όπου αυτές εφαρμόζονται σύμφωνα με το νόμο. Η πλήρης ανάλυση των στοιχείων θα περιληφθεί σε επόμενους Απολογισμούς
LA5	Ελάχιστη περίοδος ειδοποίησης όσον αφορά τις λειτουργικές αλλαγές, συμπεριλαμβανομένου του εάν προσδιορίζεται στις συλλογικές συμβάσεις	Σύμφωνα με τα πρότυπα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα ισχύοντα στις εθνικές νομοθεσίες
LA6	Ποσοστό του συνολικού εργατικού δυναμικού που εκπροσωπείται στις επίσημες επιτροπές υγιεινής και ασφάλειας, στις οποίες συμμετέχουν από κοινού εκπρόσωποι της Διοίκησης και των εργαζομένων και οι οποίες συμβάλλουν στον έλεγχο και παρέχουν συμβουλές σχετικά με τα προγράμματα υγιεινής και ασφάλειας στο χώρο εργασίας	Περισσότερο από το 70% του άμεσου προσωπικού, που απασχολείται στα εργοστάσια παραγωγής τσιμέντου και στα συνδεδεμένα με αυτά λατομεία, εκπροσωπείται σε μικτές επιτροπές διοίκησης και εργαζομένων για την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας
LA7	Ποσοστά τραυματισμών, επαγγελματικών ασθενειών, απώλειας ημερών εργασίας και απουσιών εργαζομένων και αριθμός θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων ανά περιοχή	σελ. 16-19, 39
LA8	Προγράμματα εκπαίδευσης, κατάρτισης, παροχής συμβουλών, πρόληψης και περιορισμού κινδύνων, που εφαρμόζονται για την υποστήριξη των μελών του εργατικού δυναμικού, των οικογενειών τους ή των μελών της κοινότητας σχετικά με σοβαρές ασθένειες	Ο TITAN παρέχει συμβουλευτική υποστήριξη, ενημέρωση και εκπαίδευση με κοινωνικούς λειτουργούς, ιατρούς και άλλους ειδικούς σε θέματα προστασίας της υγείας, συμπεριλαμβανομένων των προβλημάτων καπνίσματος, χρήσης αλκοόλ κ.ά. (σελ. 8, 20, 22)
LA10	Μέσος όρος ωρών εκπαίδευσης ανά έτος/εργαζόμενο με βάση την κατηγορία εργαζομένων	Οι ανθρωποώρες εκπαίδευσης κατανεμημένες κατά κατηγορία εργαζομένων δεν δημοσιοποιούνται πλήρως δεδομένου ότι η ενοποίηση των σχετικών πληροφοριών δεν έχει ολοκληρωθεί για όλες τις δραστηριότητες του Ομίλου (κοινοπραξία στην Τουρκία) που ενσωματώθηκαν πρόσφατα (σελ. 20-21)
LA11	Προγράμματα για τη διαχείριση των δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση, που υποστηρίζουν τη συνεχή απασχολησιμότητα των εργαζομένων και συμβάλλουν στη διαχείριση της ολοκλήρωσης της σταδιοδρομίας τους	σελ. 20-21
LA12	Ποσοστό εργαζομένων που λαμβάνουν τακτικές εκθέσεις σχετικά με την επίδοση και την εξέλιξη της σταδιοδρομίας	Περισσότεροι από 65% των άμεσα εργαζομένων στον Όμιλο λαμβάνουν ετήσιες εκθέσεις αξιολόγησης των επιδόσεων και της προοπτικής για εξέλιξη
LA13	Σύνθεση των φορέων διακυβέρνησης και ανάλυση των εργαζομένων ανά κατηγορία, σύμφωνα με το φύλο, την ηλικιακή ομάδα, το εάν ανήκουν σε μειονοτικές ομάδες και άλλους δείκτες διαφοροποίησης	Η συμμετοχή των γυναικών στο Διοικητικό Συμβούλιο δεν έχει διαφοροποιηθεί σε σχέση με το 2008. Ένα μέλος του 15μελούς συμβουλίου είναι γυναίκα (σελ. 18-19)
LA14	Αναλογία βασικού μισθού ανδρών/γυναικών με βάση την κατηγορία εργαζομένων	Ο βασικός μισθός καθορίζεται σύμφωνα με τη θέση και τις αρμοδιότητες κάθε εργαζομένου. Ίσες ευκαιρίες προσφέρονται σε όλους, ανεξάρτητα φύλου ή άλλων στοιχείων διαφορετικότητας
Ανθρώπινα Δικαιώματα / Αρχές Οικουμενικού Συμφώνου 1,3,4, 5, 6,10		
	Δημοσιοποιήσεις σε θέματα διοίκησης και οργάνωσης	σελ. 10-11, 16-22, σελ.14, Κώδικας Δεοντολογίας,
HR1	Ποσοστό και συνολικός αριθμός σημαντικών επενδυτικών συμφωνιών οι οποίες περιλαμβάνουν όρους που αφορούν στα ανθρώπινα δικαιώματα ή έχουν υποβληθεί σε έλεγχο σχετικά με το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων	Ο σεβασμός των δικαιωμάτων του ανθρώπου αναφέρονται ρητά στον Κώδικα Δεοντολογίας του Ομίλου και τον Κώδικα Προμηθειών του. Σχετικές αναφορές έχουν περιληφθεί και σε όλα τα συμβόλαια μεγάλων προμηθευτών για το έργο ANTEA στην Αλβανία (σελ. 12, 19)
HR2	Ποσοστό σημαντικών προμηθευτών και αναδόχων που έχουν υποβληθεί σε έλεγχο σχετικά με το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ενέργειες που έχουν πραγματοποιηθεί	Η παρακολούθηση των επιδόσεων των προμηθευτών και εργολάβων σύμφωνα με το πρότυπο SA 8000 έχει ενσωματωθεί στα πρότυπα που ακολουθεί ο Όμιλος (σελ.12, 19)

HR3	Σύνολο ωρών εκπαίδευσης εργαζομένων και ποσοστό συμμετεχόντων σε προγράμματα εκπαίδευσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα	Περισσότερο από 35% του συνόλου των άμεσα εργαζομένων στον Όμιλο παρακολούθησε προγράμματα εκπαίδευσης για τον Κώδικα Δεοντολογίας και τις εθελοντικές δεσμεύσεις στο πλαίσιο του WBCSD/CSI και του Οικουμενικού Συμφώνου. Περίπου 3.000 ανθρωπόωρες εκπαίδευσης πραγματοποιήθηκαν σχετικά
HR4	Συνολικός αριθμός περιστατικών διάκρισης και ενέργειες που έχουν πραγματοποιηθεί	βλ. σχόλιο HR5
HR5	Δραστηριότητες κατά τις οποίες θεωρείται ότι το δικαίωμα στην ελευθερία του συνδικαλισμού και των συλλογικών διαπραγματεύσεων ενδεχομένως να αντιμετωπίζει σημαντικό κίνδυνο και ενέργειες που έχουν πραγματοποιηθεί για την υποστήριξη αυτών των δικαιωμάτων	Όλοι οι κίνδυνοι που αφορούν πιθανή παραβίαση των Συνθηκών του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας για την προστασία των εργασιακών δικαιωμάτων και την απαγόρευση της παιδικής και καταναγκαστικής εργασίας εξετάζονται με διαδικασίες εσωτερικής αξιολόγησης σε όλες τις περιοχές δραστηριότητας (σελ. 19)
HR6	Δραστηριότητες που θεωρείται ότι ενέχουν σημαντικό κίνδυνο εμφάνισης περιστατικών παιδικής εργασίας και μέτρα που έχουν ληφθεί για την εξάλειψη της παιδικής εργασίας	σελ. 19 ☹
HR7	Δραστηριότητες που θεωρείται ότι ενέχουν σημαντικό κίνδυνο περιστατικών εξαναγκασμένης ή υποχρεωτικής εργασίας και μέτρα που έχουν ληφθεί για την εξάλειψη της εξαναγκασμένης ή υποχρεωτικής εργασίας	σελ. 19 ☹
HR9	Συνολικός αριθμός περιστατικών παραβίασης δικαιωμάτων αυτοχθόνων πληθυσμών και ενέργειες που έχουν πραγματοποιηθεί	μ/σ
Κοινωνικά Θέματα / Αρχές Οικουμενικού Συμφώνου 10		
	Δημοσιοποιήσεις σε θέματα διοίκησης και οργάνωσης	σελ. 10-11
SO1	Η φύση, το πεδίο εφαρμογής και η αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων και των πρακτικών που αξιολογούν και διαχειρίζονται τις επιδράσεις των επιχειρήσεων στις κοινότητες, συμπεριλαμβανομένης της εισαγωγής, της λειτουργίας και της εξόδου	σελ. 12
SO2	Ποσοστό και συνολικός αριθμός επιχειρηματικών μονάδων που εξετάζονται για κινδύνους σχετιζόμενους με τη διαφθορά	σελ. 10
SO3	Ποσοστό των εργαζομένων που εκπαιδεύονται στις πολιτικές και τις διαδικασίες τις οποίες εφαρμόζει ο οργανισμός κατά της διαφθοράς	Όλοι οι εργαζόμενοι συμμετέχουν σε εισαγωγικά και επαναληπτικά σεμινάρια σχετικά με τον Κώδικα Δεοντολογίας του Ομίλου και σχετικές διαδικασίες. Η υλοποίηση σεμιναρίων ΕΚΕ και Βιώσιμης Ανάπτυξης για στελέχη και εργαζόμενους στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και την Ανατολική Μεσόγειο κατά τη διάρκεια του 2009 περιέλαβαν πολιτικές και πρακτικές αντιμετώπισης της διαφθοράς. Επίσης μια νέα γραμμή άμεσης επικοινωνίας δημιουργήθηκε για τους εργαζόμενους στην Αμερική
SO4	Ενέργειες που πραγματοποιούνται για την αντιμετώπιση περιστατικών διαφθοράς	Καμία δράση δεν υιοθετήθηκε, δεδομένου ότι κανένα περιστατικό δεν τέθηκε υπόψη του Διοικητικού Συμβουλίου είτε μέσω της διαδικασίας εσωτερικών ελέγχων είτε μέσω της λειτουργίας της Γραμμής Επικοινωνίας των Εργαζομένων
SO5	Οι θέσεις της δημόσιας πολιτικής και η συμμετοχή στην ανάπτυξη της δημόσιας πολιτικής και στη δημιουργία ομάδων πίεσης (λόμπι)	Ο ΤΙΤΑΝ είναι μέλος επιχειρηματικών και κλαδικών ενώσεων στις χώρες όπου δραστηριοποιείται. Ο Διευθύνων Σύμβουλος είναι μέλος του Δ.Σ. του Σύνδεσμου Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών της Ελλάδας ☹
SO7	Συνολικός αριθμός δικαστικών προσφυγών που αφορούν σε αντι-ανταγωνιστική συμπεριφορά, αποφυγή δημιουργίας τραστ, απαγόρευση μονοπωλιακών πρακτικών, και η έκβασή τους	Μηδενικός
SO8	Χρηματική αξία των σημαντικών προστίμων και συνολικός αριθμός μη χρηματικών κυρώσεων για τη μη συμμόρφωση με τη νομοθεσία και τους κανονισμούς	Μηδενικός
Προϊόντα		
	Δημοσιοποιήσεις σε θέματα διοίκησης και οργάνωσης	σελ. 23, 📈σελ. 18-19
PR1	Στάδια του κύκλου ζωής, κατά τα οποία οι επιδράσεις των προϊόντων και των υπηρεσιών στην υγιεινή και την ασφάλεια αξιολογούνται με στόχο τη βελτίωση και ποσοστό των σημαντικών κατηγοριών προϊόντων και υπηρεσιών που υπόκεινται σε αυτές τις διαδικασίες	Όλα τα προϊόντα και οι υπηρεσίες που προσφέρει ο Όμιλος αξιολογούνται για θέματα υγιεινής και ασφάλειας σε όλα τα στάδια της παραγωγής, μεταφοράς και χρήσης τους. Στο πλαίσιο αυτό ακολουθούνται οι άριστες πρακτικές για την κατάλληλη σήμανση αυτών, την ενημέρωση των χρηστών αλλά και για τη συνεργασία με την ακαδημαϊκή κοινότητα και άλλους «συμμετόχους» στην ανταλλαγή γνώσης για τη συνεχή βελτίωση στον τομέα αυτό
PR2	Συνολικός αριθμός περιστατικών μη συμμόρφωσης με τους κανονισμούς και προαιρετικό κώδικες που διέπουν τις επιδράσεις των προϊόντων και των υπηρεσιών στην υγεία και την ασφάλεια, με βάση τον τύπο της έκβασης	Μηδενικός

PR3	Τύπος προϊόντων και υπηρεσιών που απαιτούνται με βάση τις διαδικασίες και ποσοστό σημαντικών προϊόντων και υπηρεσιών που υπόκεινται σε τέτοιου είδους απαιτήσεις πληροφόρησης	Έντυπα ασφάλειας υλικών και προϊόντων (με όλα τα απαιτούμενα στοιχεία) προετοιμάζονται για όλα τα προϊόντα τιμέντου. Σχετικές έντυπες πληροφορίες συνοδεύουν και τη διαδικασία παράδοσης σκυροδέματος
PR4	Συνολικός αριθμός περιστατικών μη συμμόρφωσης με τους κανονισμούς και τους προαιρετικούς κώδικες σχετικά με τις πληροφορίες και τη σήμανση των προϊόντων και των υπηρεσιών, με βάση τον τύπο και την έκβαση	Μηδενικός
PR5	Πρακτικές που σχετίζονται με την ικανοποίηση των πελατών, συμπεριλαμβανομένων των αποτελεσμάτων των ερευνών, βάσει των οποίων υπολογίζεται η ικανοποίηση των πελατών	Έρευνες ικανοποίησης πελατών σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από το ISO 9000 υλοποιούνται ανά διετία σε όλες τις δραστηριότητες του Ομίλου, τα συμπεράσματα των οποίων υποστηρίζουν την επιχειρηματική στρατηγική ανάπτυξης
PR6	Προγράμματα για τη συμμόρφωση με τη νομοθεσία, τα πρότυπα και τους προαιρετικούς κώδικες συμπεριφοράς, που σχετίζονται με τις επικοινωνίες μάρκετινγκ, όπως η διαφήμιση, η προώθηση προϊόντων και η χορηγία	Ο TITAN παρακολουθεί και ενσωματώνει όλες τις εξελίξεις στη νομοθεσία και στις άριστες πρακτικές για την επικοινωνία και προώθηση των προϊόντων του, αλλά και τις χορηγίες, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η συμμόρφωση στις σχετικές πρακτικές που εφαρμόζει
PR7	Συνολικός αριθμός περιστατικών μη συμμόρφωσης με τους κανονισμούς και τους προαιρετικούς κώδικες σχετικά με τις επικοινωνίες μάρκετινγκ, συμπεριλαμβανομένης της διαφήμισης, της προώθησης προϊόντων και της χορηγίας, με βάση τον τύπο και τα αποτελέσματα	Μηδενικός
PR8	Συνολικός αριθμός τεκμηριωμένων παραπόνων σχετικά με παραβιάσεις του απορρήτου των πελατών και απώλειες προσωπικών δεδομένων πελατών	Μηδενικός
PR9	Χρηματική αξία των σημαντικών προστίμων που επιβλήθηκαν για τη μη συμμόρφωση με τη νομοθεσία και τους κανονισμούς αναφορικά με τη χρήση των προϊόντων και των υπηρεσιών	Μηδενική

Ευχαριστίες

Η δομή και τα περιεχόμενα αυτού του Απολογισμού είναι ευθύνη της Επιτροπής Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης του Ομίλου TITAN. Για την υλοποίησή του συνέβαλαν ιδιαίτερα όλες οι Διευθύνσεις του Ομίλου και ένας σημαντικός αριθμός στελεχών τους οποίους ευχαριστούμε για τη συνεργασία τους. Ιδιαίτερα ευχαριστούμε όλους τους εργαζόμενους και «συμ-μετόχους» μας που ανταποκρίθηκαν με σχόλιά τους και βοήθησαν στην περαιτέρω βελτίωση μας.

Επίσης, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τους ανεξάρτητους φορείς που με τις παρατηρήσεις τους συνέβαλαν στην προσπάθειά μας για ενσωμάτωση στον Απολογισμό αυτό των άριστων πρακτικών σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα.

Α.Ε. ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ ΤΙΤΑΝ

Χαλκίδος 22Α, 111 43 Αθήνα

Τηλ.: 210 2591 111, e-mail: main@titan.gr

www.titan-cement.com

Γενικός Απολογισμός 2009